

رقیبون

در اطلاعات اردو وزارت

Ketabton.com

ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و رئیس شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان هنگامیکه نخستین کنفرانس سرتاسری ۱۰ خ. ۱۰ را افتتاح مینمایند.

اختصار وقایع مهم هفت

کنفرانس کی خبری پری وشوی اشاره را اودغونهای برخه والو استازیوت یی پیشتر وگر چی دافغانستان د خلک د مو کراتیک دسرتاسری کنفرانس د پری کره لیکونو

باب تصمیم ونیسی *

ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی

حزب دموکراتیک خلق افغانستان و شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان قبل از ظهر ۲۲ حوت ضمن یک باشکوه بنای یادگاری را که بخاطر بزرگداشت بیکار رزندگان انقلاب در مقابل مقر

مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان گردیده است افتتاح و در میان اوج احساسات حاضرین از روی آن پرده برداشتند.

دافغانستان د خلک دموکراتیک دمرکزی کمیته عمومی منشی او دافغانستان دموکراتیک جمهوریت دا انقلابی شورا د ببرک کارمل دافغانستان د خلک دموکراتیک

گوند د سرتاسری کنفرانس داستاز یو کپون د حوت په ۲۵ نیټه له غرمی مخکې شپیدانو غونډی ته لاړ او د کلانوله ایشیز وروسته یی د انقلاب د لاری د شپیدانو روح ته دعا وکړه.

گوند د مرکزی کمیته د عمومی منشی اود افغانستان دموکراتیک جمهوریت دا انقلابی شورا د رئیس ببرک کارمل په کپون دکابل دیو لی تخنیک انستیتوت په تالار کی جوړ شوه.

یدی غونډه کی چی دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته د سیاسی

بیرو د علی البدل غړی اومنشی محمود بریالی په مشری پیل شوه دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته د سیاسی بیرو غړی او منشی نور احمد نور دافغانستان د خلک د مو کراتیک گوند داساسنامی دتعدیل او تکمیل په باب یو رپوت وړاندی کړ او ورپسې د غونډی دریو تنو برخه والو ویناو وکړی.

دبا ختر آژانس خبری لان خبر راگو ی چه لنډی تفریح وروسته د کنفرانس دغونډی کار دافغانستان د خلک د مو کراتیک گوند د مرکزی کمیته د سیاسی بیرو د غړی اومنشی داکتر صالح محمد زبیری په مشری دوام وکړ او په هغه کی د غونډی او وتنو برخه والو داچندا په ارتباط خبری وکړی.

داکتر زبیری ددغو خبرو په پای کی له ببرک کارمل څخه هیله وکړه چی دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د سرتاسری کنفرانس اختتامیه ویناو کړی. ببرک کارمل په خپله ویناکی د هغومستلویه باب چی په

دو همه غونډه دا فغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته د سیاسی بیرو د غړی او منشی نور احمد نور په مشری له غرمی وروسته په دریو بجو پیل شوه او په هغی کی دگوند د مرکزی کمیته د سیاسی بیرو غړی او منشی داکتر صالح محمد زبیری او دملی دفاع دوزارت د هواپی پوځ دگوندی سازمان استازی او د کنفرانس نوروشیرو تنو برخه والو استاز یو داساسی رپوت په تائید او ملاتړ ویناو وکړی.

له لنډی تفریح وروسته غونډه د افغانستان د خلک د مو کراتیک گوند دمرکزی کمیته دمنشی نیاز محمد مومند په مشری وشوه.

او په هغی کی دگوند د مرکزی کمیته د سیاسی بیرو غړی او د وزیرانو دشورا رئیس او دملی دفاع دوزارت د قرارگاه دگوندی سازمان استازی. سلطانعلی کشتمند په کنفرانس کی د شاملو نورو شپږ تنو په کپون ویناو وکړی.

دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د سرتاسری کنفرانس د لمری ورځی غونډی د شپي په اته نیمو بجو پای ته ورسیدی.

دا فغانستان د خلک د مو کراتیک گوند د پرتیمین سرتاسری کنفرانس دریمه غونډه د حوت په څلورویشتمه نیټه له غرمی مخکې په نېو بجو دا فغانستان د خلک دموکراتیک

دافغانستان د خلک د مو کراتیک گوند سرتاسری شاندار او پرتیمین کنفرانس د ۱۳۶۰ کال د حوت په ۲۳ نیټه له غرمی نه مخکې په لسو بجو دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته د عمومی منشی اودافغانستان دموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا د رئیس ببرک کارمل په افتتاحیه وینا سره دکابل یو لی تخنیک دا نستیتوت په جمنا زیوم کی په رسمی توگه پرا نستل شو.

دبا ختر آژانس خبریال زیاتوی چی د کنفرانس کار له لنډی تفریح وروسته دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند دمرکزی کمیته د سیاسی بیرو د غړی او دافغانستان دموکراتیک جمهوریت د وزیرانو د شورا د رئیس سلطانعلی کشتمند په مشری دوام وکړ او د رپوت وړاندی کولو څخه وروسته دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته غړی او دکابل ښار د گوندی کمیته منشی ظهیر رزمجو، دگوند دمرکزی کمیته علی البدل غړی اودافغانستان دصنعتی اتحادیودمرکزی شورا رئیس عبدالستار پر دلی او د کندز د کرنی د کوپراتیفونو استازی امان اله دهقان دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند دمرکزی کمیته د رپوت په باب وینا وی وکړی او هغه یی تائید کړ.

ورپسې د مرکزی کمیته غړی اودگوند د مرکزی کمیته د تشکیلاتو دخانگی مسوول نجم الدین کاویانی دااعتبار نامی دکمیسیون رپوت ولوست چی له رایوا خستلو وروسته تائید او تصویب شو.

برفضات غالبیه ستره محکمه روسا و مامورین اداری و قضایی کارندان، اجیران، مستخدمان آن ریاست به ابتکار سازمان او لیه حزبی ستره محکمه بر گزار گردید.

***

بناسی از مصوبه بیست و دوم دلسو سالجاری کمیسیون مشترک کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و شوروی وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان، روز ۲۲ حوت کورس آموزشی و تئوریک کادرها جهت تطبیق ادامه اصلاحات از فی در تالار ریاست طب و قایوی کشایش یافت.

شورا د رئیس بیرک کامل لغوا و پاندی شو. اوپه هغه کی به هراړخیزه توگه داسلام دمقدس دین غوښتنی او زموږ د هیواد د زیار- ایستونکو مسلمانانو کتی انعکاس شوی وی. تاییدوو.

***

به افتخار کنفرانس ستراسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان که در مرکز کشور فرمان ما کابل دایر گردید بعد از ظهر روز ۲۲ حوت در مفرستره محکمه جمهوری دموکراتیک افغانستان میتنگ پرشکو هی مشتمل

دا افغانستان د خلک د موکراتیک گوند د سر تاسری کنفرانس د جوړید و د درناوی له امله داسلامی شتونو عالمانو او روحانیونو یوه اعلامیه صادره کړی او دهغی

به ترخ کی بی څرگنده کړیده چی موږ عالمانو او روحانیونو دا افغانستان د خلک دموکراتیک

گوند د مرکزی کمیته اساسی او هراړخیز رپوټ چی دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته د عمو می منشی او دافغانستان د موکراتیک جمهوریت دا تقلا یی

دافغانستان د خلک د موکراتیک گوند د مرکزی کمیته د سیاسی بیرو غړی او د افغانستان د پنځو دد موکراتیک سازمان رئیس داکتری اناهیتار اټب زاد د حوت په ۲۵ نیټه د

هیواد د مرکز او ولایاتو دافغانستان د پنځو دموکراتیک سازمان له استازو سره چس د

افغانستان د خلک د موکراتیک گوند په ستراسری کنفرانس کی بی کلون کړی وو د دوستی د ټولنو په مفر کی وکتل.

***

پیکر خوانده ویت

« در سالیکه گذشت ، توفیق یافتیم تا سلسله تدابیر و اقدامات وسیعی را در جهت گسترش پروسه تحولات اجتماعی - اقتصادی و فرهنگی تحکیم قدرت مردمی ، تأمین وحدت و یک پارچگی مردم زحمتکش کشور و در جهت ایجاد امکانات نوین بخاطر همکاری میان نیروهای مختلف اجتماعی و ملی به منصه اجرا در آوریم . »
ببرک کارمل

شنبه ۲۹ خوت ۱۳۶۰ ، ۲۰ مارچ ۱۹۸۱

سی و چهارمین بهار ژوندون

با فرارسیدن بهار فصل نوی در زندگی گشوده می شود جهان طبیعی فعالیتش را از سر می گیرد سیمای طبیعت دگرگون می شود و همه پدیده های ذیروح وارد مرحله جدیدی از زندگی خود گردیده و حیات نوی را آغاز می نمایند تحرك و پویایی در تمام موجودات جهان بچشم می خورد . با آمدن بهار يك حرکت و جنبش همگانی در همه بخشهای زندگی طبیعی و بشری رو نما می گردد آری بهار موسم رستن و شکفتن است و فصل جامه بدل کردن .

انسان بحیث موجود پویا و همد فمند از این تغییر و تحول طبیعت بیشتر از هر پدیده دیگر متاثر گردیده و همپای حرکت و جنبش طبیعت فعالیتش را هماهنگ می سازد با بررسی و جمع بندی کارهایش در گذشته و با استفاده از تجارب سال پارسه برای یکسال دیگر پلان و برنامه فعالیت خود را تنظیم می نماید و با انرژی تازه و باجهانی از آرزو ها کارش را در جهت سعادتی و تغییر سیمای زندگی دنبال می نماید .

همانطوریکه شروع فصل نو تغییر و دگرگونی را با خود همراه دارد و تمام پدیده ها جامه بدل کرده و با چهره جدیدی عرض اندام می کنند ((ژوندون)) شما - این هفته نامه محبوب خانواده های کشور - نیز در آستانه جامه بدل کردن است و دستخوش يك تغییر و تحول کمی و کیفی .

خوانندگان ارجمند !

شروع سال ۱۳۶۱ نقطه عطفی است در تاریخ حیات نشراتی هفته نامه ژوندون به این معنی که ژوندون همزمان با وارد شدن در سی و چهارمین بهار زندگی نشراتی خود اینک از چوکات وزارت اطلاعات و کلتور جدا گردیده و بعد از این بحیث اورگان نشراتی اتحادیه نویسندگان جمهوری دموکراتیک افغانستان به نشرات خود ادامه میدهد .

معطی با تعلق گرفتنش به اتحادیه نویسندگان باشکول نوو محتوی جدید شروع بکار مینماید . باید عرض کنیم که ژوندون در طول حیات سی و سه ساله اش یگانگی نشریه ای بوده است که برای خوانندگان نشر بهتر یکن مطالب و مضامین ذوقی - هنری آموزشی و تربیتی و غیره مسایل مورد علاقه خانواده ها را به نشر رسانده و تقدیم خانواده ها کرده است و به این ترتیب در این دوره طولانی زندگی خود خدمات ارزشمند و قابل قدری را در جهت رشد و شکوفائی فرهنگ کشور و تنویر تربیه و رهنمایی اذهان مردم ما انجام داده است .

قابل یادآوری است که خوا - نندگان محترم ژوندون و خانواده های محترم علاقمند آن نباید فکر کنند که با تعلق گرفتن ژوندون به اتحادیه نویسندگان ارتباط شان به مجله محبوب شان قطع میگردد بلکه بخاطر اطمینان خاطر شما خوانندگان عزیز باید عرض کنیم که ژوندون

ون در این دوره جدید حیات نشراتی خود با چهره زیباتر و محتوی ارزشمندتر بیشتر از پیشتر در خدمت علا - قمندهانش قرار می گیرد به این معنی که با نشر بهترین و گزیده ترین مضامین ادبی - هنری - فلسفی - سیاسی و غیره مسایل ذوقی مورد علاقه و نیاز خوانندگان محترم در زمینه بسیج و سوق ادبیات انقلابی در جهت دفاع از انقلاب شکوهمند نور خدمات ارجمند و قابل قدری را انجام خواهد داد و ذوق و عطش هنر دوستان و علاقمندان ادبیات کشور را اقناع خواهد کرد اگر چه شکل ظاهری یعنی قطع آن نسبت بگذشته خورد می شود مگر این موضوع معنی آنرا ندارد که از زیبایی صوری و معنوی ژوندون کاسته شده است زیرا می گویند که :

آراستن سرو زیبا ستن است . بهر صورت این موضوع را می گذاریم به خوانندگان که در آینده چگونه قضاوت خواهند داشت . ما در حالیکه آرزو می بریم که کار مفید و سودمندی را کارکنان مجله ژوندون قبلا در جهت تنویر و تربیه اذهان خانواده های کشور انجام داده باشند همچنان متوقع هستیم که کارکنان آینده این مجله محبوب کشور بیشتر از گذشته در خدمت خوانندگان مجله و خانواده های عزیز کشور قرار گیرند و در جهت کار سودمند ، مثمر و ارزنده فرهنگی ، انقلابی پیروزی های چشم گیری نصیب شان گردد .

در این شماره

مردم افغانستان مداخلات مسلحانه و تبلیغات شیطانی امپریالیزم امریکا را محکوم می نمایند .

زن ایده آل

بهار دهقانان و زحمتکشان

لیلی خالد یاد فلسطین قهرمان د آزادی سمبول

دو تصویر در آب

مبارزه برای صلح و خلع سلاح به مثابه یکی از وظایف عمده جنبش بین المللی زنان

نهضت بین المللی اتحادیه های کارگری

از وصایای طبی این سینای بلخی

شرح روی جلد : تابلوی گل - پیام آور بهار و سال نو

شرح پشتی چهارم : تابلوی نقاشی نمایانگر زندگی کوچی

يك تصحيح ضروري

تابلوی گراف دوزی که در شماره (۴۹ - ۵۰) بتاريخ ۸ خوت به چاپ رسیده سهواً بنام انکور گر قلمداد شده است بدینوسیله ضمن عرض معذرت از صاحب اصلی اثر ، از خوانندگان محترم خواهش می نمائیم تا تابلوی مذکور را بنام مخترمه موسی وردك تصحيح نمایند .

تجارت

مردم افغانستان مداخلات مسلحانه و تبلیغات شیطانی امپریالیزم امریکارا محکوم مینمایند

با پیروزی انقلاب شکوهمند شوروی و پیروزی مرحله نوین و تکاملی آن آتش سوزنده‌ی بریکر امپریالیزم جهانخواه ایالات متحده امریکا و سایر یاران و همدستان ارتجاعی و همونیستی آن مشتعل گردید و پیروزی های روز افزون مردم افغانستان در عرصه های گوناگون اقتصادی سیاسی و اجتماعی موجب آن شد تا همه دشمنان مردم ما در تحت فرمانده امپریالیزم ایالات متحده امریکا صف واحدی را تشکیل بدهند و جنگ اعلام نشده را بر ضد وطن، مردم و انقلاب ما عمل براه اندازند.

مردم ما و همه مردم جهان در عرصه عمل مشاهده می نمایند که امپریالیزم جنایت پیشه ایالات متحده امریکا در هر کجایی از جهان ما که ندای آزادی و آزادی خواهی برمی خیزد و مردمان کشورها با شکست دادن ظلم استبداد، ارتجاع و امپریالیزم به سرنوشت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خویش مقدر می گردند دست مداخله دراز می کنند و با بکار بردن ذرایع و وسایل گوناگون می خواهند جلوسیل خروش شان آزادی و بیداری توده ها را سد واقع شود و این آوازهای رسا را در گلو خفه نماید.

بلی! همین ایالات متحده امریکا است که امروز در کنار رژیم های خونخوار افریقای جنوبی، اسرائیل، کوریای جنوبی، رژیم جنایتکار چلی قرار دارد و روزانه ده ها نفر را در السلوا دور قربانی توطئه های رذیله خود می گرداند.

به کشور انقلابی خود بنگریم بسعد از پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک سود و بخصوص مرحله نوین و تکاملی آن امپریالیزم ایالات متحده امریکا و دستیاران جنایتکاران وی از هر وسیله ای که توانستند در برابرش و تکامل پیروز مند انقلاب شکوهمند شوروی گرفتند و لی نتوانستند جلوسیل پیروزی های آن را بگیرند. پوشیده نیست که همین ایالات متحده امریکا بود که باری خود را در دین به اصطلاح مخالفین دین مقدس اسلام در سر زمین پدر وطن محبوب ما جاز ده کوشید تا

آئین دیرین مردم ما را بیازی گرفته با آن تجارت سیاسی نماید.

همین امپریالیزم جنایتکار ایالات متحده امریکا است که با از دست دادن منافع آزمندانه خود در کشور ما تعداد زیادی از اجیران خود را درماتر سرحیات کشور تحت تربیت نظامی قرار میدهد و با تمویل و تسلیح آنها را غرض کشتار بیرحمانه هزارها هموطن بیگناه ما را می افغانستان سر بلند و انقلابی می نماید این گمراشتگان دون صفت کلداری و دالی باعث تخریب راه ها، پلها، عمارات و بنا های عام المنفعه در کشور ما گردیده با قتل و ترور بیرحمانه و طغیان و سایر و طغیانان سرافتمند ما می خواهند رضایت با داران ارتجاعی، همونیستی و امپریالیستی خود را برآورده سازند.

ولی با وجود آنکه ایالات متحده امریکا و شرکای جرمش پشماره هایی از اسلحه و باروت را بوسیله زر خریدان خود بکشور آزاد و انقلابی ما، ارسال میدارند تا بوسیله آن بتواند جلوسیل خروشان پیروزی های روز افزون انقلاب نجات بخش شور را بگیرند ولی هرگز به آرزو های شوم و غیر انسانی خود نایل نمی آیند. زیرا مردم افغانستان امروز در مقام دفاع از انقلاب ملی و دموکراتیک شور بر آمده اند و انقلابی را که به اراده و حمایت خود به پیروزی رسانیده اند باریختن آتش آخرین قطرات خون خود حفظ نموده آنرا رشد و تکامل می بخشند.

شریات کوبنده مردم انقلابی ما باعث آن گردیده است تا ضد انقلاب و دست نشاندهگان امپریالیزم در کشور ما در آستانه نابودی قرار گیرند و روز بروز بسوی زوال و نابودی ابدی نزدیکتر گردند و این امر باعث آن گردیده است که آقای ریگن و شرکای جرمی وی دست و پاچه شوند و از دریچه های دیگری سر بر نمایند.

آقای ریگن که بحق مردمان آزاده ما دیگر فریب توطئه ها و تحریکات خصمانه وی را نمی خورند اخیرا سوژه جدیدی را بخود انتخاب نموده و بایکار بردن آن تبلیغات

خصمانه خود را تحت نام به اصطلاح (روز افغانستان) ادامه می دهد و ریاکارانه و خائنه باز در مقام به اصطلاح دفاع از حقوق مردم افغانستان بدر می آید. غافل از آنکه دیگر تحت رسوایی وی در کشور ما و سایر نقاط آزاده جهان از آب بدر آمده است و مردمان آگاه و انقلابی جهان دیگر فریب اینگونه توطئه ها و سوژه بدل نمودن های وی را نمی خورند.

مردم ما اینگونه دلسوزی های دروغین ریگن را شکل دیگری از مداخلات صریح در امور داخلی کشور خود می دانند و از چار و نفرت عمیق خود را در برابر آن ابراز می دارند. چنانچه ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و رئیس شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان در پیام رادیو تلویزیونی شان که بمناسبت آغاز سال نو ایراد فرموده اند چنین اظهار داشتند:

« ریگن رئیس جمهور ایالات متحده در این اواخر کوشیده است تا استراتژی تجاوز علیه جمهوری دموکراتیک افغانستان با عنوان به اصطلاح (روز افغانستان) بعد نویسی بدهد این تلاش ها بخشی از سیاست تجاوز و مداخله در امور داخلی کشور آزاد و مستقل ما افغانستان انقلابی می باشد. »

مردم آزاده ما که از برکت پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک شور و مرحله نوین و تکاملی آن آزادی های زیادی را نصیب گشته اند امروز بشتوانه بزرگ و پولادین حزب و دولت انقلابی خود را تشکیل می دهند و با روحیه عالی مملو از وطن پرستی بکار و بیکار بر تهر و سازنده خود در امر اعمار یک جامعه عادلانه نوین ادامه می دهند حزب و دولت انقلابی ما روز تار روز در جهت بهبود حیات زحمتکشان کشور گام برمی دارد، فیصله ها و تصمیم عمده را اتخاذ می نماید که هر یک از آن مورد استقبال گرم و پر شور زحمتکشان مبین آزاده ما قرار می گیرد، چنانچه اخیرا رویداد بزرگی در حیات مردم مابوقوع پیوست و آن عبارت بود از تمویل اولین کنفرانس سر -

تاسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان که به اشتراك صد ها تن از نمایندگان حزب دوران ساز ما جامعه عمل پوشید و پیروزمندانه به انجام رسید.

مردم ما امروز در هر گوشه و کناری از کشور که قرار دارند با تمویل محافل و شکوهمند و مارش های بزرگ حمایت و پشتیبانی خود را از تصامیم کنفرانس سرتاسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان و تطبیق فیصله های آن ابراز می دارند. همچنان زحمتکشان افغانستان طی این گردهم آیی ها و راه پیمایی های با عظمت اعمال خصمانه و مداخلات بیرحمانه امپریالیزم ایالات متحده امریکا را در امور داخلی افغانستان بشدت مورد نکو هش قرار می دهند و صدای اعتراض خود را علیه اینگونه مداخلات دشمنانه هر چه رسا تر بلند می نمایند.

مردم سرافتمند ما طی این مارش ها و میتنگ ها همواره شعار می دهند که: زنده باد حزب پرافتخار دموکراتیک خلق افغانستان زنده باد انقلاب شور و مرحله نوین و تکاملی آن، بگذار وحدت حزب و مردم تحکیم یابد، دست مداخلات امپریالیزم امریکا از افغانستان انقلابی و قهرمان کوتاه، مرگ بر امپریالیزم امریکا، مرگ بر همونیزم چین، مرگ بر نظامی گران پاکستان.

مردم افغانستان مداخلات مسلحانه و تبلیغات شیطانی امپریالیزم امریکا را محکوم می نمایند، پایدار باد صلح در منطقه و جهان. همبستگی حزب، دولت و مردم انقلابی ما در فروغ پیروزی مرحله نوین و تکاملی انقلاب آزادی بخش شور این امیدواری را هر چه بیشتر تقویت می بخشد که هیچگونه توطئه و مداخله مستقیم و یا غیر مستقیم امپریالیزم ارتجاع و همونیزم و دیگر همبستگان آنها نمی تواند مانع رشد و تکامل انقلاب پیروزمند شور و حفظ و نگهداشت دست آورد های دور ساز آن گردد، انقلاب ما همواره رشد و تکامل می نماید و همه مواضع را از سر راهش به آسانی بر می دارد و بسوی افق های روشن و تابناک راه خود را می پیماید.

(ج)

موج خنده بی که حوادث نمایش های مولیر
میپرا کنند گریه بی نیز نهفته است و این گریه
سکوت است، گریه دانایی است که با شکافتن
رویه هاو نهاد های سطحی میخواهد به عمق
به فاجعه ، به تراژدی برسد .

۱ ما نمیتواند، اجازه ندارد که بگوید، اجازه
ندارد که بنویسد ، اجازه ندارد که حتی
با اشاره بنماید و حتی اجازه ندارد که بفهمد
«زن ایده آل» نیز نمایشنامه بی است در
همین رده و با همین ویژگی ها :

• موسیو دولا نسوز، مردی ساده لوح،
شکاک و بدبین است که چون رواج فساد دارد
زندگی مولود بورژوازی عصر خود درک نموده
است و میداند معشوق گرفتن زن شوهر دارو
رفیقه داشتن شوهر زن دار در جامعه کاری
عادی به حساب میاید و خود تعصب شدید
در این مورد دارد و ختری را که از خردسالی
برای پرورش به او سپاریده شده است، به
امید فردا ، به امید زنا شویی در آینده با او
و به امید اینکه با کدمنی را به قول خود
در دنیا د و منش او جایگزین سازد ، او را
از هر گونه آگاهی و دانایی باز میدارد تا مبادا
شناخت زمینه های زندگی اجتماعی موجب
فسادش گردد و در نتیجه احساس اوارا جریحه
دار سازد .

۱ ما دختر خردسال بیشین که اکنون جوان
شده است زیر تاثیر خواست های عاطفی
طبیعی خود به مرد جوانی دل میبازد و دوراز
چشم عاشق پیر با او به معاشقه میپردازد، این
جوان پسر دوست «دولا نسوز» است و بلون
آنکه از آشنایی معشوقه بادوست پدر آگاه
باشد همه نقشه ها و کاروایی ها و کام جویی
های خود از معشوقه را به وی قسه میکنند
دولا نسوز نیز بی آنکه چیزی به او باز گو کند
در خوا میگوید وی را در عشق ناکام گرداند و
معشوقه فریب خورده را برای خود نگه دارد .
در این قسه ی ساده آنچه هستی حوادث
را میسازد و موجب خنده میشود ساده لوحی
ساده اندیشی و سطحی گرایی قهرمان داستان
نسبت به معشوق و رویه ی مزورانه او برای
نگهداشت وی به خودش است و طرز تفکر
ناشیانه وی در برداشت ها ، تضاد هاو
تگرش ها یش در مسایل .

میتوان گفت باز گردانی اثر به زبان در ی
صرف نظر از اینکه محتوی نمایش از نظر جهت
آموزشی و یا حتی مقداری تطابق با شرایط
زندگی محلی کشور ما و زمان ماست و ضعیف
نماید با مهارت انجام شده و مترجم
کوشیده است بابه کار گیری اصطلاحات محلی
و ضرب المثل های عامیانه خود را به بعضی بانی و
بیانی در اصل نمایش نیز دیک سازد .

دایر کت زن ایده آل دایر کتی است متعلق
که در آن کارگردان به تمام لحظات نمایش خود
سلط است بازی هاو بالخصوص بازی شفا و
بقیه در صفحه ۵۰

نقد و بررسی تیاتر

دو نمایش خوب و بد از افغان ننداری زن ایده آل

شده در تراژدی هاو تراژدی های کمیدی
نما بود ، او به این باور بود که هر حادثه
و رویداد و هر ماجرا و رخداد که در فردیت
فرد خفته نشده و رنگی از کلیت داشته و
بتواند به گونه بی وابسته گی خود را با جریان
های اجتماعی حفظ کند ، اگر با نظری بی
تفاوت و سطحی گرایی به آن تگرش گردد
موضوع یک کمیدی است حتی اگر عمیق ترین
فاجعه های محتوم باشد و خلاف آن هر حادثه
خنده آور دیگر از پوسته و روی کس خود
جدا گردد . و نگردد ، بتواند .

بازرف تگری از سطح به عمق رود و انگیزه هاو
سبب ها را به عنوان علت در معلول مورد
مطالعه و بررسی قرار دهد در این صورت دیگر
کمیدی بی در کار نیست و بیننده با یک
فاجعه و تراژدی روبرو است .

مولیر در زمانی میزیست که نه تنها به
هنرمند گفته میشد و او دار میگردد گسه
نگوید، نکند ، نیندیشد، بلکه باید نفهمد
و با این طور تظاهر کند تا حق زندگی را
داشته باشد و خود را مصئون بیانگارد و گر نه
به وسیله کلیسا یا سالار ها روانه باستیل
میگردید و اگر چنانسی میداشت فقط استخوان
های پوسیده شده اش میتوانست از آن خارج
گردد .

عصر مولیر عصر شب بود ، عصری که هر
چند با ملاد انقلاب در کار میدنی بود ، اما
شیروانی سپیده کش با تمام نیرو میکوشیدند

اتری از : مولیر .

به دایر کت : استاد بیسید

مترجم : شلیع رهگذار

در نقش های اساسی :

شفا ، پایا ، طویی ، حبیبه عسکر

محل نمایش : کابل ننداری

در چند هفته اخیر افغان ننداری اثری
دیگری از مولیر نمایش نامه نویس برجسته و
نامور فرانسه را به استیج آورد که مورد توجه
روندگان تیاتر و خواهند گان آثار کلاسیک
در این زمینه قرار گرفت .

آثار مولیر که در مجموع در روایی طنز
آمیز و گونه ی کمیک به نبشت آمده است ،
به خاطر دید عمیق اجتماعی و برداشت های ژرف
و راستین نویسنده از محیط و زندگی و سبک
وروش خاص او در پروراندن شخصیت هاو
کرکتر های نمایشی در شگردی تفریحی و خنده
آور ، در شمار آثار بر جسته ادبیات جهان
به شمار میاید و با شهرت و محبوبیتی که از
آن بر خوردار است همه ساله ده ها هزار
نگرنده را به سالون های نمایش میکشاند .

مولیر ، کمیدی و تراژدی را به مفهوم عام
کلاسیک آن قبول نداشت ، لا فخر او زندگی
آمیخته ی تجزیه ناشدنی کمیدی های حل

صحنه بی از نمایش رقص و آواز

نمایش رقص و آواز :

يك تکرار تازه وی زمینه

چمن نداشت . جز اینکه در این نمایش آواز خوان و رقاصه مجال مییافت در زیر انوار رنگه پروژکتور های قوی و در استیجی مدرن و زیبا به خوانندگی و رقص پردازد .

ما در این نمایش ننداری های پل باغ عمومی و دور چمن را با افغان ننداری به مقایسه گذاشتیم به این سبب که اگر این تماشاخانه هادر کار خود تازگی را نوید نمیدهند و به تماشاگر همان را میدهند که خواهان آن است . التزام و مسوولیتی رسمی نیز در برابر مردم و برای حفظ رسالت های هنری و با و در گردانیدن استعداد ها ندارند . اما افغان ننداری دارد ، یعنی این موسسه در برابر هر نمایش خود مسوول است همانگونه که نویسنده در برابر هر کلمه بی که می نویسد وقتی موسسه بزرگی که نقش یگانه را نیز در هنر های تئاتری و بخش های وابسته به آن دارد دست به ترتیب نمایش رقص و آواز میزند نگرنده حق دارد دست کم متوقع باشد این نمایش ا نسا مبلی باشد از رقص های محلی ، ترکیب آلات ساز زن محلی آواز های محلی ، آلات موسیقی محلی ، لباس آواز های محلی ، ترکیب آلات ساز زن محلی آواز های محلی ، ترکیب آلات موسیقی محلی ، لباس را نیز به اجرا میاورد .

در این نمایش که ارکستر آن با ساز های محلی ترکیب گردیده رهبری آن به عهده هنرمند شناخته شده استاد هاشم میبانشد آواز خوانانی با نام های نیلا ، شگوفه ، جینا ، رحیم عزیزی ، ماه بیکر ، الطاف حسین پروین زحل و نجیبه سیوومی سپهر دارند که آخرین علاوه از آواز خوانی پارچه رقص هایی را نیز به اجرا میاورد .

شاید یاد آوری این نکته غیر ضروری نباشد که اغلب چهره هایی که از آنان نام گرفتیم یا از تیاتر های شخصی فرا خوانده شده اند و یا به استثنای یکی دو تن که نام و شهرتی در رادیو تلویزیون دارند از بازیگران گمنام خود افغان ننداری میباشند که زیر نام های تازه به سن کشیده میشوند .

باتوجه به مسوولیت بزرگی که افغان ننداری در به شناخت آوری انواع هنر های نمایشی بومی و محلی کشور و بارود گردانیدن استعداد استعداد های تازه و پرمایه ی جوان دارد امیدواریم در آینده شاهد نمایشاتی در زمینه رقص و آواز با مایه های بیشتر و رسالت های افزون تر در استیج کابل ننداری باشیم.

صفحه ۷۴

ما در این نمایش ننداری های پل باغ عمومی و دور چمن را با افغان ننداری به مقایسه گذاشتیم به این سبب که اگر این تماشاخانه هادر کار خود تازگی را نوید نمیدهند و به تماشاگر همان را میدهند که خواهان آن است . التزام و مسوولیتی رسمی نیز در برابر مردم و برای حفظ رسالت های هنری و با و در گردانیدن استعداد ها ندارند . اما افغان ننداری دارد ، یعنی این موسسه در برابر هر نمایش خود مسوول است همانگونه که نویسنده در برابر هر کلمه بی که می نویسد وقتی موسسه بزرگی که نقش یگانه را نیز در هنر های تئاتری و بخش های وابسته به آن دارد دست به ترتیب نمایش رقص و آواز میزند نگرنده حق دارد دست کم متوقع باشد این نمایش ا نسا مبلی باشد از رقص های محلی ، ترکیب آلات ساز زن محلی آواز های محلی ، آلات موسیقی محلی ، لباس آواز های محلی ، ترکیب آلات ساز زن محلی آواز های محلی ، ترکیب آلات موسیقی محلی ، لباس را نیز به اجرا میاورد .

صحنه بی از نمایش رقص

به جای اجرای پارچه های خارجی و مسخ آهنگ های تاجیکی ، ایرانی ، هندی ، ترکی و ... تقلید های چشم بسته آواز خوانان از آهنگ های خود مابا شد .

میتوان گفت نمایش رقص و آواز افغان ننداری هیچ تفاوتی در نحوه اجرا و پرداخت بکار با ننداری های پل باغ عمومی و

افغان ننداری همزمان با به سن آوری نمایشنامه زن ایده آل مجموعه بی از رقص و آواز را نیز در نمایشی جداگانه به دوستداران این گونه هنر ها ارائه داد که تکراری بود ملالت بار و بی زمینه .

ملالت بار به این جهت که نه تنها در این نمایش نگرنده با اثر بیندگی و خلاقیت روبرو نبود و نه تنها هیچ چهره و یا استعدادی تازه بارور شده به شناخت نیاید ، بلکه اجرای همان پارچه آواز های بار ها تقلید شده و رقص گونه های تماشاگر فریب نیز حتی به موفقیت اجرای پیشین خود نبود و هیچ جلوه بی از يك دنبال روی و تقلید موزون در آن دیده نمیشد و نمایش بی زمینه بود به این دلیل که در گشت خود هیچ سخنی برای گفتن نداشت اصالت بومی و محلی به شناخت نیامده و یا کم به شناخت آمده بی دانشی شناخت نمیتوانست گامی در جهت معرفی آوازه ها ، رقص ها و لباس ها و نحوه آرایش بخشی از مردمان گوشتی بی از کشور ما محسوب گردد و حتی تلاشی هم صورت نگرفته بود که دست کم

بهار دهقانان و زحمتکشان

تاریخ حرکت تکاملی خود را همواره به جلو دنبال می‌کند، ایستانی وعدم تحرک رانمی - پذیرد، طبیعت قیافه بدل می‌کند روزها به شب و شبها به روز و بالا غره مامو فصل وسال یکدیگر خویش را چون سایه تعقیب می‌نمایند.

در جریان این پروسه ایستانی تا پذیر و در اثر مبارزه توده ها و ایجاب شرایط در میان کتله های خرد و بزرگ جوامع بشری دگرگونی هایی به ظهور میرسد که گردیاس و ناامیدی را از رخ انسان زحمتکش و استثمار شونده می‌زداید و افق های تابناکی را در جلودیدگاه وی قرار می‌دهد.

آری! بهار این فصل سرور و شادایی که مقدمش بر کاینات ذیروح جان تازهایی می‌بخشد و اشجار، گیاهان و نباتات را از خواب غفلت و طولانی زمستان بر می‌خیزاند برای مردم زحمتکش جهان و برای خلق زحمتکش افغانستان از رش های بخصوصی را حایز است.

با فرارسیدن نخستین روز های فصل بهار و وزیدن نسیم ملایم و روان بخش آن برکوه و دشت و بیابان دهقان زحمتکش ابرار کاربردست می‌گیرد و با شور و شغف زایب الوصف بهاری راهی کوه و دشت می‌گردد تا با همه نیرو و توانی که در بدن دارد کار کند عرق بریزاند و برای خود و دیگران نعمات مادی تولید نموده فقر و نیستی، غربت و تهیدستی

را از خوددترین و دور ترین کنجها و زوایای جامعه و کشور خویش محو و نابود سازد. فصل بهار علاوه بر آنکه فصل خنک و سرما را در کشور ما و جهان از بین می‌برد و سیاهی طبیعت را در کنج و کنار جهان تغییر می‌بخشد و زمینه کار و عمل مثبت و سازنده را فراهم می‌آورد برای زحمتکشان افغانستان از این اهمیت عظیم نیز برخوردار است که کمتر از چهار سال قبل بر این در جریان فصل بهار تحول عظیم و دگرگونی در ساختار اجتماعی جامعه ما بیارامد. حیات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی زحمتکشان کشور ما را به نفع ایشان تغییر بخشید و زنجیر های استبداد نیم قرنه سلاطه نادری را از دست و پای انسان زحمتکش و استثمار شونده میهن ما بطور نمود و افق های درخشانی را در برابر ایشان قرار داد.

قبل از پیروزی انقلاب شکوهمند نور که دهقان زحمتکش جامعه ما همای فرار رسیدن فصل بهار و گذشتن موسم سرما از زمستان کمر همت بر می‌بست و آهنگ دشت و دمن می‌نمود بسیار کار میکرد و بسیار عرق می‌ریختند، مگر سوال اساسی در این است آیا او در زمین کی و برای کی کشت می‌نمود و محصول زحمت و عرق ریزی های بسیار وی به جیب چه کسی فرو می‌ریخت؟ مسلماً در زمین فیودالان مستبد کار میکرد و نمره زحمت طاقت فرسای وی را فیودالان، زمینداران و سود خواران د و ن همت صرف عیاشی ها و خوشگذرانی های خویش می نمودند.

ولی خوشبختانه امروز وضع به گونه دیگری تغییر یافته است و دهقانان از بند رسته و آزاده امروز جامعه ما آن دهقان محنتکش و استثمار شونده ای نیست که عرقش را ابر یاس و ناامیدی فرا گرفته باشد و محصول کار و زحمتش به جیب دیگران بریزد، بلکه امروز دهقان زحمتکش جامعه ما دهقانی است آزاد و برکت پیروزی انقلاب همه آزادی ها را از برکت پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک ثور نصیب گشته است، از برکت پیروزی انقلابیکه بنابر اراده و حمایت خلق زحمتکش کشور و در تحت رهبری خردمندان حزب دموکراتیک خلق افغانستان پیش آهنگ طبقه کارگر و همه زحمتکشان کشور در دومین ماه بهار سال ۱۳۵۷ به پیروزی انجا مید و با تحول ظفر مند ششم جدی ۱۳۵۸ بنابر اراده توده های وسیعی از مردم زحمتکش کشور ما وارد مرحله نوینی از تکامل خود گردیده است.

ظفرمندی انقلاب ملی و دموکراتیک ثور در پهلوی آنکه تحولات بزرگ و قابل ملاحظه ای را در سیاهی جامعه ما و حیات زحمتکشان کشور بیار آورد و هزار ها هزار کارگر و پیشه ور جامعه را از قید انواع مظالم اقتصادی سیاسی و اجتماعی و ارعاید اترات نها بست مثبت و ارزشمندی را بر حیات هزار ها هزار دهقان ستم دیده و استثمار شونده جامعه از خود بجا گذاشت.

بعد از پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک ثور به اثر توجهات نیک و بیخواسانه

حزب و دولت انقلابی ما اصلاحات دموکراتیک ارضی در جهت بهبود حیات اقتصادی و اجتماعی دهقانان و در هم گویندن سیستم فرسوده فیودالی و مناسبات فیودالی در سر زمین آزاده ما بنابر اراده ملیون ها دهقان عذاب دیده و استثمار شونده برای آینده و با وجود توطئه ها و تحریکات خائنه دشمنان انقلاب و میان آمدن پاره ای از اشتباهات در امر تطبیق آن هزار ها خانواده دهقانی و دهقانان بی زمین کشور مالک زمین شدند و امروز در این فصل بهار با ثور و نوای انقلابی در زمین خود، برای خود و جامعه خود میکارند نه برای چند استثمارگر بیرحم و یا چند فیودال و زمیندار دونه مت. قبلا تذکار یافت که در اثر توطئه ها و مداخلات بیشرمانه دشمنان انقلاب ثور و مردم زحمتکش افغانستان جریان پیروز مند تطبیق اصلاحات دموکراتیک ارضی در کشور برای مدت نه چندان درازی به سبکته می‌مواجه گردید و لی بعد از پیروزی مرحله نوین و تکاملی انقلاب ثور بنابر اراده مردم افغانستان خاصا دهقانان زحمتکش و توجه نیک حزب و دولت انقلابی ما مرحله دوم اصلاحات دموکراتیک ارضی و آب بادر نظر داشت خصوصیت های محیطی رفع اشتباهات گذشته مجددا آغاز گردیده است و این بار نیز با وجود آنکه وطن مردم و انقلاب ما در مقابل یک جنگ اعلام ناشد معال از تجاعی،

هژمونستی و امپریالیستی در راس امپریالیزم جهان خوار ایالات متحده امریکا قرار دارد این اقدام ارزشمند و انقلابی حزب و دولت ملی و مترقی ما مورد استقبال پر شور و حمایت و پشتیبانی زاید الوصف مردم زحمتکش کشور بخصوص طبقه دهقانان قرار گرفته است و بنابر اراده و حمایت قاطع آنها پیروز مندان به پیش خواهد رفت و ریشه های کهن نظام فرسوده فیودالی و مابقی فیودالی را از دور ترین زوایای کشور ما محو و نابود خواهد ساخت. آری! اکنون دهقانان عذاب دیده ما علاوه بر آنکه به اثر مساعدت شرایط طبیعی در این فصل بهار بکار و بار زراعتی و کشاورزی خود ادامه می‌دهند دوا طلبانه حاضر میشوند تا سلاح بدوش گیرند و در پهلوی قوای مسلح قهرمان و خاندان و یان جوان کشور از میهن، مردم، انقلاب و زمینی که از برکت پیروزی انقلاب زنجیر شکن ثور بدست آورده اند دفاع نمایند، امروز دشمنان مردم افغانستان که منافع حریصانه و آزمندانده خود را در سر زمین آزاده ما از دست داده اند میگویند تا انقلاب ثور را تخریب نمایند و اهداف عالی و انسانی آن در انظار مردم ما و جهانیان وارونه جلوه دهند تا به زعم خود بتوانند منافع از دست داده خود را دوباره بدست آورند.

ولی مردم آزاده و قهرمان ما امروز دوست را از دشمن بغویی فرق کرده اند و از تبه بقیه در صفحه ۴۵

لیلی خالديا د فلسطين د قهرمان ولس د آزادي سمبول

لیلی خالديا

د لیلی ولسوالۍ خونړۍ د تطبیقاتو په حال کې

د فلسطين قهرمان ولس جی پوره
څلور دېرش کاله یې د صهیونیستی او
امپریالیستی تیرویو په وړاندې پخپلو انقلابي
مبارزو بوخت دي او دوینام څخه وروسته یې
دامپریالیزم او صهیونیزم په مقابل کې خپلې
انقلابي مبارزې تودې ساتلي دي. نارینه او
ښځو یې د خپلې خاورې او ولس د آزادي
او خپلواکۍ د پاره ځانونه قربان کړيدي یو
د هغو سترو انقلابي مبارزو ښځو څخه چې
د خپل عمر زیاته برخه یې د خپلې خاورې
او خلکو د پاره په مبارزو کې تیره کړيدي
لیلی خالدي ده.

لیلی خالدي یعنې هغه څوک چې د فلسطين
په څلور دېرش کلنه مبارزه کې ستر رول
لوبولی دی او د فلسطين د خلکو د آزادي
د سمبول په نامه یادېږي.

لیلی خالدي د فلسطين د حيفا په
ستا نستن کې نړۍ ته راغلې ده د زونددڅلورو
پسرلیو څخه یې زیات پخپل پلرني هیواد کې
نه و تیری کړی چې په ۱۹۴۸ کال په زرگونو
عرب دیوی شپې په اوږدو کې دخپل پلرني
هیواد یعنې فلسطين څخه د صهیونیستی
تیری کونکو لخوا وشرل شو لیلی او ددی
کورنۍ هم د دغو شړل شوو پوځي دفاع فلسطینیانو
په کنار کې وه لیلی خالدي د خپل عمر دلس
کلنې څخه د خپلې خاورې او ولس د آزادي
د پاره پیرغ پورته کړيدي د خپل ولس او
خلکو په گټه یې داسې انقلابي کارونه سونه
رسو لې دی چې نه یوازې د فلسطين دخلکو
د پاره ستر اهمیت لري بلکې د نړۍ د ښځو
د پاره ستر ویاړ او افتخار هم دی.

نو موږې برسیره پر دی چې د جگړې
په تو دو محاذونو کې د خپلو عربي وروڼو
سره د دښمن په مقابل کې جگپدلی ده نور
داسې کارونه یې هم کړيدي چې د فلسطين
د خلکو د غیرت او شجاعت شعله یې لوړه
کړې ده چې یو د هغو سترو کارونو څخه
یې د فلسطين د خلکو پر حقه مبارزې نړیوالو

لیلی خالدي په خپلو یادداشتونو کې
دا امریکا یې امپریالیزم یا دونه کوي او
وایي: امریکایی امپریالیزم چې نن دنړیوال
امپریالیزم مشر توب په غاړه لري د نړۍ د
ولسونو ستر دښمن او با الخصوص د فلسطين
د خلکو د حقه حقوقو ستر مخالف دی. دی
وایي: امریکا اسرائیل ده او اسرائیل پخپل
وارسره په فلسطين کې دا امریکا او اروپا له
ترکیب څخه جوړ شويدي زه او زما خوارولس
باید. دامپریالیزم او صهیونیزم پر ضد خپله
پر حقه مبارزه توده وساتو ځکه چې دا
امریکا امپریالیزم دی چې د خپلو لویدیځو
انډیوا لانو سره په یو لاس کولو اسرائیل
قوي کوي لیلی خالدي داسرائیلو سره
دامپریالیستی هیوا دو نو د هغو مرسته
یا دونه کوي کوم چې په لاندې ډول داسرائیلو
سره شويدي.

په ۱۹۶۵ کال کې د آلمان فدرالي دولت
داسرائیلو سره نه پیلونه مارکه مرسته
وکړه او هغه یې په اقتضا دی لحاظ پیاوړی
کړه.

فرانسی نه یوازې د مایلستر الو تکی
اسرائیلو ته ورکړې بلکې هغوی ته یې جگړه
ماری بحرې پېرې هم په لاس کې ورکړې
اوهم داراز یې په ۱۹۵۶ کال کې «کې مولي»
انتونی او بن گورین د گډې د سېسي په
نتیجه کې په مصر حمله وکړه فرا نسو ی
امپریالیزم اسرا ئیلو ته داتوم د جو ډولو
په برخه کې زیات معلومات ورکړل انگلستان
د فلسطين د خلکو په وړاندې په هر ځای
کې هر ډول جرم ته لاس واچوه اودفلسطين
د خلکو ډیر پاڅه او با تجربه پوهان، عالمان
او مشران یې ووژل همدا راز هغوی اسرائیلو
ته سکاک هاك فاتوم الو تکی او هم د ځمکې
نه هوا ته راکتونه ورکړل.

امریکا په هر بانکي کنفرانس او سره
اقتضا دی ټولنه کې داسرا ئیلوملاتر و کړ،
نو مو پي وایي: په ۱۹۶۹ کال کله چې د
امریکا جمهور رئیس ریچار دنکسن داسرائیلو
دصهیونیستی سازمان د جوړېدو په دو ه
اویاو می کلنې غونډه کې خبرې کولې دخپلو
خبرو په ترڅ کې یې وویل: موږ د ملتونو او
ولسونو د حق خو د اردیت پلوی کوو امریکا
داسرائیلو ملاتړ له دی کبله کوي چې امریکا
د هرډول تیری او تجاوز غندنه کوي.

خو دلته وینو چې دا امریکایی امپریالیزم
مشر به څومره یې شرمانه تو گه داسرائیلو

مبارزه پر حقه بو لي داچې د فلسطين ۷۰۰۰
زره نه زیات خلک اواره گان او د خپل
پلرني هیوادڅخه بیر په فلاکت او بدبختی
سره ژوند کوي تیری بو لي دوی ځکه دوی
ته تیری وایي چې اسرائیل په منځني ختیځ
کې دامریکایانو د گټو دساتلو بهرنی سنگر
دی که اسرائیل نه وي نو دا امریکا حاکمه
طبقه به خپل بانکونه په څه ډول کړي خود
فلسطين خلک به خپلې مبارزې لا بیاو پي
کړي او خپل انقلابي کتارو نه به لاغښتلی
کړي تر څو خپل ځانونه آزاد او خپل ولس
د ظلم او تیری څخه خلاص کړي.

د فلسطين هغه ولس چې نن به بیر
کې د کبیر دیو لاندې ژوند کوي او په هیواد
یې صهیونیستانو خپله اچولې د ښایسته
ویالو او شتو باغو څخه یې هغوی استفا ده
اخلې یوه ورځ به د فلسطين د خلکو بری په
نصیب شي او د تل دپاره به په فلسطين کې
د تیری او ظلم زمانه ختم کړي.

لیلی خالدي چې د خپل هیواد په شتو درو
او مستو ویالو مینه ده وایي چې د خپل ولس
او خلکو په دردیدلې او کړیدلې حالت می
خوب له سترگو تبتیدلې دی زه د هغو
بندیانو جفی آورم چې داسرائیلو په
محسوسو کې د سختې شکنجې لاندې دی زما
وجدان اوز ما روح ماته دا اجازه نه راکوي
چې زه کرار کښیم و لي؟ هغو څه گناه
کړیده؟ په کوم جرم بندیان دی؟ او موږ ولې
له وطنه شړل شوی یو، زه له درد له کبله
دسړي څخه کر که کوم، په سړي باندې ددرد
دراو ستلو څخه ناآرامه کیرم ځکه چې زه
ددرد په حس کو لو یو هیرم چې هغه دخلکو
د تیا هی درد او بالاخره د هیوا درد زما د ټول
ولس او خلکو درد دی په داسې حال کې چې
درد زما په روح باندې انځیزه کوي نو ضرور زما
ولس هم غوروی. ددی درده څخه دی چې ما
قوت پیدا کړيدي نو د غوړیدلو او کړیدلو
خلکو څخه دفاع کوم.

لیلی خالدي هروخت خپل کور او هیواد
را په زړه کوي خپل سمسوره فلسطين
له یاده نه باسي او وایي:
زماو لس، زما وطنه، زما فلسطينه!
ستا دپاره به مقاومت وکړم ستا د عزت دپاره
به درد قبول کړم.
بقیه در صفحه ۴۴

امروز جهان بشری تبعیض انسانها را مبنی بر اختلاف نژاد، زبان، رنگ و غیره نمی‌شناسد

تدابیر موثر و اقدامات مشخص به منظور امحاء کامل نژاد پرستی و اپارتاید

بشمول تعلیمات عالی برای تمام افراد شهری و مدنی .

- استفاده از کلیه و سایل موجود اطلاعاتی در جهت تربیه نمودن مردم عامه بطور متعادل و منظم در روحیه احترام گذاشتن به حقوق انسانی و بویژه برضد تمام روش‌ها، تطبیقات و مظاهر نژاد پرستی و امتیازات نژادی .

- تقویه پروگرام خدمات مشورتی حقوق بشر : مقصد از این است که تعلیم و تربیه و انتشار اطلاعات در صورتیکه باید علل اصلی امتیازات نژادی و سایر تخلفات حقوق انسانی محو گردد حایز اهمیت اساسی می باشد .

- کمک متزاید به نهضت آزادی خواهی، و وارد ساختن فشار زیاد بر آن حکومتات و کار پودیشن های که همکاری آنها باحکومت افریقای جنوبی مانع تحقق سریع آن مساوات نژادی می گردد که در قطعنامه و تصامیم متعدد راجع به افریقای جنوبی آن را تقاضا نموده است .

- سر باز زدن از هر نوع حمایه و کمک برای رژیم های نژاد پرست که آنها را قادر بران می سازد که روش ها و تطبیقات نژادی را بشمول روش هاییکه هدف آن محروم ساختن مردم از حقوق غیر قابل انکار آنها می باشد ادامه دهد .

- توجه نمودن به اسامبله عمومی در آن مورد که باید تاسیس يك صندوق بین المللی مورد مدافه قرار گیرد بطوریکه این صندوق خوش برضا باشد و منظور از آن تطبیق این پروگرام برای این دهه باشد .

زمینه برای امحاء امتیازات نژادی مساعد ساخته شده و اقداماتی که بایست اتخاذ گردد ، در تصامیم ، قطعنامه ها و مقالات که در تحت نظر ملل متحد نمایندگی اختصاصی آن و همچنان بواسطه اعمال موسسات حکومتی و غیر حکومتی اتخاذ شده است واضحاً بیان و مشخص گردیده است .

اکتون وقت آن فرا رسیده است که این تصامیم و قطعنامه ها بطور جامع و کامل مورد تطبیق قرار داده شود و همراه با آن گام های موثرتر بر ضد نژاد پرستی ، امتیازات نژادی و اپارتاید و همچنان در جهت رفع استعمار و تثبیت حاکمیت ملی بر داشته شود . برای این منظور طرق و وسایل مختلف تحت مطالعه قرار گرفته شده می تواند . بطور مثال کمیسیون حقوق بشر در جلسات سال ۱۹۷۸ خود چنین نظر داد که کنفرانس جهانی با است چنان اقدامات اتخاذ نماید که شامل عناصر ذیل باشد :

تمام کشور هاییکه در آن کانونشن های بین المللی حصه نگرفته بودند که در آن موضوعات نژاد پرستی ، امتیازات نژادی و اپارتاید را مورد بحث قرار می دادند ، می باید بزودی ممکنه تصویب این را و یا دسترس پیدا کردن باین وسایل را مورد مدافه قرار دهند و به آن قدرت قایل شوند .

- شامل ساختن موضوع حقوق بشر در نصاب تعلیمی اطفال و جوانان با عطف توجه خاص به مراحل اولیه تعلیم و تربیه در باره برابری انسان ها و بدیهای امتیازات نژادی .
- انکشاف پروگرام های ملی در جهت تضمین دسترس داشتن در تعلیم و تربیه

یکی از زنان دهقان از کشور های جنوب شرق آسیا .

محل را بر طبق دستور ملل متحد، اعلا می-
عمومی حقوق بشر و سایر قطعنامه‌ها و وسایل
ملل متحد یقینی و مأمون سازد .
این کنفرانس جهانی علاوه بر آن می‌تواند
اقدامات را مورد غور و مداوله قرار دهد که

جوانان و موسسات جوانان را درگیر می‌سازد
تدویر یک اسامیه جهانی جوانان میتواند
شمولیت فعال جوانان و موسسات جوانان را
در مبارزه علیه نژاد پرستی و امتیازات نژادی
بسیوی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی بوجا
خوب شدید تر نماید .

کنفرانس های محلی می‌توانند تعا و ن
کنفرانس جهانی را از راه بذل مساعی و توجه
خاص به مسائل خاص مربوط به روابط نژادی
در یک منطقه متمم نماید . تنظیم همجوامعات
به کمک و همکاری سیستم ملل متحد میتواند
طریقه‌ای را بوجود آورد که بدریعه آن توصیه
های کنفرانس جهانی در معرض تطبیق قرار
گیرد و تجبیز مساعی دیگر در جهت مبارزه
بانژادپرستی و امتیازات نژادی یقینی گردد .

بر دول و سیم موسسات غیر حکومتی
هم ممکن اصرار بعمل آید . از این موسسات
بعیت وسایل مفاعله دو طرفه بین سیستم
ملل متحد و سکتور های بزرگ عامه استفاده
شده می‌تواند . آنها می‌توانند بر رشد بدی
و شرارت نژاد پرستی و امتیازات نژادی مردم
را تحریک نمایند و آنها را بلعافت اخلاقی و
بصورت محسوس بعمل وا دارد و تجبیز نماید .

مختصر اینکه و ظیفه عمده کنفرانس جهانی
برای مبارزه بانژاد پرستی و امتیازات نژادی
این است که توصیه‌های متعدد پروگرام برای این
دهه بسیوی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی غرض
بسیوی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی غرض
تطبیق کامل و موثر آن گرفته شود ، تا که
تاخیر این دهه هدف های نهایی بصورت
عمده نزدیک به نقطه تحقق رسیده باشد .
کمک مالی بغرض تطبیق بعضی از اقدامات
ضروری که این پروگرام برای این دهه تقاضای
آنها دارد ، البته اهمیت اساسی دارد . امید
است که از راه تاسیس صندوقهای رضاکارانه
طوری که در این پروگرام پیشبینی شده از راه
منابع اضافی ملل متحد فعالیت های جدی در
قسمت باقیمانده این دهه گرفته شده بتواند .

و وضع مقررات در جهت همکاری بهتر و
همچنان متسجم شدن در داخل فامیل ملل متحد
بشمول کمیسیون های منطقه‌ای بغرض تعمیل
این پروگرام درین دهه و امحای کامل امتیازات
نژادی .

کمیسیون حقوق بشر از کنفرانس التماس
نمود که تاسیس چنان طرز العمل ها را به
سویه ملی و محلی توصیه نماید که بر ضد
هر آن عمل امتیاز نژادی ازان کار گرفته شود
که ممکن یک فرد ازان رنج برد و حقوق انسانی
وازادی های اساسی او را با مال نماید .

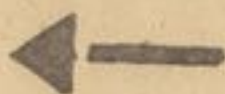
در این کنفرانس تو چه خاصی باید به
موضوع بد تر شدن وضع در افریقای جنوبی
میدول گردد . برای دول عضو ، بخصوص آن
اعضای عمده ای که با افریقای جنوبی تجارت می-
نمایند ، ضرورت مبرم احساس میشود که
قطعنامه های شورای امنیت ، اسامیه عمومی
وسایر ارگان های ملل متحد را بطور کامل
عملی و تطبیق نماید . ممکن نیست بدون
همکاری فعال و بلا قید و شرط این قدرت ها
آن مساعی که منظور آن پیدا نمودن یک راه
حل مسالمت آمیز برای مسائل افریقای جنوبی
می باشد ، به نتایج قناعت بخش منتهی
گردد .

در این شکی نیست که کنفرانس جها نی
موضوع تجبیز حمایه بین المللی و کمک به
مردمان ونهضت هایی را که بر ضد استعمار-
نژاد پرستی و امتیازات نژادی مبارزه می -
نمایند و همچنان موضوع کمک به آن پروگرام
های حکومتی و غیر حکومتی را که هدف آن امحای
امتیازات نژادی میباشد ، مورد مداوله قرار خواهد
داد . این کنفرانس ممکن موضوع تجبیز جامعه
بین المللی را بغرض کمک نمودن به قربا نیان
ایارتابد ، و رفع مصائب شان هم مسو رد
بعث قرار دهد .

اقدامات ملی را که در این پروگرام برای
این دهه سفارش میگردد ، باید بمنظور تطبیق
بیشتر هم در نظر گرفته شود که درین صورت
تاخیر این دهه روابط بین دسته های نژادی
به ذریعه اقدامات تقنینی ، عرفانی و دیگر
اقدامات اصلاح خواهد شد و از امتیازات
نژادی جلو گیری بعمل خواهد آمد .

اعمال ملی بر ضد امتیازات در ساحه تعلیم
و تربیه ، اطلاعات و کار از تجربه و سیسج
یونسکو و ایلو (موسسه بین المللی کار) در
ساحات مربوط آنها استفاده کرده می‌تواند ،
تا امتیازات در این ساحات جهانی هم بلعافت
حقوقی ، و هم در ساحه عمل بکلی از بین برده
شود .

این کنفرانس همچنان باید طرق و وسایل
را مورد بررسی قرار دهد که امحای هر نوع
اقدام تبعیضی را بمقابل کارگران مهاجر ،
و در عین حال تقویه و حمایه حقوق انسانی،
ملی ، عرفی والیت ها را و همچنان از اهل

از بالا به پایین :

گروه های مختلفی از جامعه بشری از راه

های مختلف جهان .

نهضت بین المللی اتحادیه های کارگری و دفاع از منافع طبقاتی کارگران و امر صلح در جهان

در دهمین کنفرانس جهانی اتحادیه های کارگری منعقد شده ها و اسامی
پسویه بین المللی از انقلاب افغانستان
نستانت حمایت شدو طرح های
امیر یا لیزم علیه ج.ا.ف.ا.ن
نکو مش گردید .

یکی از مشخصات عصر کنونی
رشد و تحکیم روز افزون اتحادیه های کارگری و نقش این اتحادیه ها در دفاع از منافع طبقه کارگر و تحکیم صلح و دیتانت در جهان است که پیش از هر وقت دیگر نقش دو-را ساز طبقه کارگر را در اعمار جوامع مدرن فاقد استثمار فرد از فرد آشکار میسازد .

این نزد همگان مبرهن است که رشد نهضت بین المللی کارگری در عصر کنونی با تأثیرات دیرپای انقلاب بزرگ سوئیا-لستی اکتوبر ۱۹۱۷ و تغییر در توازن قوا به نفع نیروهای طرفدار صلح ، دموکراسی و پیشرفت اجتماعی ارتباط ناگسستنی دارد . چه در سال های اول پیروزی انقلاب اکتوبر بود که نهضت اتحادیه کارگری طور قابل ملاحظه فعال گردید، و در نتیجه انقلاب اکتوبر بر عضویت در اتحادیه کارگری جهانی در آن وقت به (۴۵) میلیون نفر بالغ شد که شامل رشد کمی و کیفی اتحادیه های کارگری در سایر ممالک جهان بشمول کشورهای سرمایه داری غربی نیز میباشد ، اعضای اتحادیه جهانی کارگری اکتوبر به (۴۰۰) میلیون نفر میرسد .

نقش برجسته بی حاصل شد که
توسط اتحادیه های کارگری جوامع
سوسیالیستی ایفا گردید.

در نیمه دوم سال های ۱۹۶۰،
تعداد اعضای اتحادیه های کار-
گری در کشور های سوسیالیستی
به مقایسه تعداد اعضای اتحادیه
های کارگری در کشورهای
سرمایه داری خیلی بالاتر رفت به این
معنی که تا اوایل سال ۱۹۸۰،
سی فیصد بیشتر گردید با این-
گونه اتحادیه های کارگری کشور
های سوسیالیستی اکنون یک
موقف برجسته را در نهضت
جهانی اتحادیه های کارگری احراز
نموده و نقش فعالی در نیرومندی
مزید این نهضت انجام میدهد.

در زمان کنونی چندین فدراسیون
سیون بر جسته اتحادیه های کار-
گری موجود است که بزرگترین
آن فدراسیون جهانی اتحادیه
های کارگری است، این فدراسیون
را سیون که دهمین کنگره آن در
ماه حوت سال ۱۳۶۰ در هاوانا
مرکز کیوبای انقلابی با شرکت
حیات اتحادیه های کارگری
کشورهای مختلف جهان بشمول
جمهوری دموکراتیک افغانستان
انعقاد یافت در سال ۱۹۴۵ تاسیس
یافته و مراکز ملی اتحادیه های
کارگری (۷۰) کشور مختلف را با هم
متحد می سازد.

۱۹۰ میلیون کارگر عضویت
فیدراسیون جهانی اتحادیه
های کارگری را داراست دومین
فیدراسیون بزرگ در مورد
عبارت از سازمان و جدت اتحادیه
کارگری آفریقا با (۷۰) الحاقیه
در قاره آفریقا میباشند که همکاری
فعالانه خویش را با فدراسیون
جهانی اتحادیه های کارگری حفظ
میکنند. سومین اتحادیه بزرگ
عبارت از کانفدراسیون بین-
المللی اتحادیه های کارگری آزاد
میباشند که در سال ۱۹۴۹ تاسیس
شده و اکنون ۵۴ میلیون عضو دارد
این کانفدراسیون ۱۳۴ مرکز
اتحادیه های ملی کارگری در (۸۰)
کشور قلمرو را با هم متحد و مرتبط
می سازد، چهارمین سازمان
بزرگ بین المللی در زمینه کانفد-
راسیون اتحادیه کارگری اروپایی
است که مرکب از انجمن های
بقیه در صفحه ۴۴

درقبال افزایش تشنج بین المللی و مساعی امپریالیزم مبنی بر حمله تازه بر نیروهای صلح و پیشرفت
اجتماعی، کارگران در سراسر جهان بر وحدت و همبستگی بیشتر نیاز دارند.

باید تذکر داد هنگامیکه
سرمایه داری داخل هر حلقه
ثبات نسبی گردید، سیرهای
ارتجاعی و انحصارات امپریال-
یستی تخطی های شدیدی را بر
حقوق و منافع کارگران و ایجاد
تفاهات بین اتحادیه های مختلف
کارگری آغاز کردند و کوشیدند
تا جلوی تسخیر نهضت بین المللی
اتحادیه کارگری را بگیرند،
معبدا همه پلان های ارتجاع و
امپریالیزم در زمینه نامشروع
با تشدید تخاصم بین کار و
سرمایه در زمان بعد از جنگ و
تعمیق بحران عمومی سرمایه داری
بررشد و نیرومندی همه جانبه
نهضت اتحادیه کارگری جهانی
افزوده شد. این مرحله
بیش از هرچه دیگر در پرتو

اتحادیه های کارگری در پهلوی مبارزه جهت تامین حقوق حقه کار-
گران و سایر زحمتکشان در جهان، برای تحکیم صلح و ثبات بین المللی
نیز تلاش پیگیر می کنند.

یکتن از اعضای اتحادیه های کارگری در اتحاد شوروی طرق استفاده بهتر از ابزار کار را به یکتان دیگر از اعضای
اتحادیه مربوط نشان میدهد.

نوشته یوران یووکو (از بلغاریا)
گزیده ویراسته
آسمایی

دو تصویر در آب

بر سنگ آب نما نوشته بود:

((این چشمه بد بت ((حاجی
والکو)) ، پسر پشو در سال
۱۸۷۳ ساخته شد))

کالو ، زن کولی خورد و ریز
های می فروخت که در حقیقت
روپوش گدایی بود مثل گل
سرسوی ، مید و ذغال و دوک
نخ ریسی - چیزهای که به
سختی می توان فروخت ، چون
زنهای چنه می زدند و پول اندک می
دادند و حتی گاهی هم زیر بار
نمی رفتند ، اما کولی پیر دریافته
بود که هر وقت بڑ و را دخترش
به همراه با شد ، با زارش
گرمتر می شود زما نیکه بڑ و راهنوز
کوچک بود ، یاد گرفته بود که روز
های سرد همه تنش را بلرزانند ،
همانطور که مادرش به او آموخته
بود این کار دل زنهای را به
رحم می آورد ، اما در ته دل تعجب
آنان بیشتر از ترحم بود ، زیرا
در فکر بودند که دخترکی به این
قشنگی چگونه می تواند از یک
کولی با شد ، لیکن اکنون دیگر
(بڑ و را)) دختر ی جوان شده
بود ، چشمهای درشت و سیاه او

شرح حال نویسنده

((یوران دان یووکو)) نویسنده نامدار بلغاریا در سال
۱۸۸۰ در روستای ((ژرونا)) در مشرق کشور بد نیا آمد ،
کودکی را در ده گذاراند و سپس جهت تحصیل به ((صوفیه)) رفت ،
سالهای جوانی اشرا ((معلم)) بود و ی قصه های بلند نیز
نوشته است ، از آن جمله خرمن چین (۱۹۲۰) ، قلعه یی در
کنار مرز (۱۹۳۴) ، ماجرای گورو لوموف (۱۹۳۶) ،
((یووکو)) شور و کارانسان را در زندگی رو بستایی بیان می
کند ، به نظر ((یووکو)) ده جایی است که اسارت های
اقتصادی و محرومیت های هو لئاک مردم در آن با تمام خشونت
احساس می شود ، ((دهقان)) از نظر ((یووکو)) کسی است
که مسأله ((سرنوشت بشری)) در پیرامون او می چرخد .

های سیب غلغله بر پا می کردند
بڑ و را از این خانه به آن خانه
می دويد ، پیران را می خندانید
بچه ها را بازی می داد و آه و نگاه
سوزان ((کولی پسران)) را به
نبال خود می نهاد .

نه تمنا های کلو را را می
میکرد ، نه تهدید های او .
آنگاه میان این دوزن چنان
کشمکش ایجاد می شد که تنها
می تواند از خانه کولیها به گوش

حالتی بی پروا و شیطننت باز
داشت و اندام باریک و نرمش
همچون نسترن و حشی کشید
شد ، بود ، تنها برای او ، برای
تبسم و زیبایی جا و دانه او بود
که زنان اشیا ((خشمه)) کالورا
را می خریدند .

همان زنانی که آب از دست
شان نمی چکید ، اینک گشاده دستی
کرده و پول را نشمرد می دادند ،
حتی از بهایی که کالو را معالیه

می کرد ، اندکی هم بیشتر .
انگیزه آن ، حس حسادت
مبهمی بود که کما بیش جرات
ندا شتند ، نزد خودشان به آن
اعتراف کنند .
اینها همه دست بدست هم
می داد و به کالو را پول می
رساند بی گفتگو راز و نق
با زارش در همین بود و برای
همین میخواست ((بڑ و را))
همواره در کنارش باشد ، اما
بڑ و را کسی نبود که به آسانی تن
به دستور دهد ، اگر به او فرمانی
داده می شد ، جز پشت کردن و
سرتکان دادن کاری نمی کرد ،
بخصوص در موسم بهار سرکش
می شد کولیهای کهنسال در
آفتاب بهاری خود را گرم می
کردند و می گفتند نو روز به
خانه آمد ، باید دل به صحرا زد))
اما وقتی بهر سر بڑ و را
می زد ، چشمانش می درخشید
انکار تنش از بار پوشاک راحت
می شد ، همینکه زنبور را ن عسل
در کنار شکوفه

اکنون بڑ و را ، با دلی شاد
و روشن به صحن کولی پای
می گذاشت و حتی دیگر به
شمشاد های آرزین شده و شاد
خسار پید آنجا نگاه نمی
انداخت ، تنها برای دیدار ((گا-
نا یلا)) دختر حاجی والکو بود
که به آن خانه می رفت ، گرچه
بڑ و را آنقدر از زیبایی خویش
مطمئن بود که زنهای دیگر
را با حقارت بنگرد و به حساب
نیاورد ، اما در برابر ((گانایلا))
احساس می کرد که با کسی
همطر از خودش سروکار دارد
((گانایلا)) در چشم او از همه
دختران زیباتر بود ، با اینهمه
چیزی که شگفتی او را برمی
انگیخت ، آن بود که ((گانایلا))
به زیبایی خویش اصلا نمی نازید
یا انگار از آن بکلی غافل بود ،
گانا یلا در پس آن ظاهر ساده و
مست دختری پر کار بود ، با اینکه
به برانده نمودن خویش رغبتی
ندا شت روز بروز زیباتر می
شد و اندامش ، پسان میوه یی
آبدار می رسید .

نمی شد گفت بڑ و را ، این
دختر را دوست داشت ، زیرا وی
به هیچکس دلبستگی را ستین پیدا
بقیه در صفحه ۲۶

جنگل مصنوعی

میسوزا لسیه جیو کومره کومره دینه کومره
کوشپایش هم سرخ شند باز هم همان جمله
لفتی به گوشم طنین انداخت «خاتم! شما از
زندگی مدرن چیزی نمی دانید»

و برای اینکه بیشتر خنده اش ناراحت نکند
بسرعت از من دور شد، من هم از خدا خواسته
نفس راحتی کشیدم، تفنگ شکاری را بدست
گرفتم و یک پرندۀ زیبایی جنگلی را که بالای
یک درخت کهنسالی نشسته بود و بطرفم زلزل
نگاه میکرد نشانه گرفتم و فیر هم کردم ولی
ناگهان همان مامور مثل اجل سر رسید ولی
قبل از آنکه به او فرصت حرف زدن را بدهم
از فیر پرندۀ گذشتم و فرار را به فرار ترجیح
دادم تازه از بستر خواب برخاسته بودم که
زنگ آدر آپارتمانم صدا درآمد، با کنجکاو
بطرف در رفتم ولی وای ... برچایم میخکوب
شد م، همان مامور با همان یونفورم اطو
کشیده و آرداده، مود بانه گفت: خانم!

شما بر علاوه آنکه از زندگی مدرن چیزی نمی دانید
پرندۀ مصنوعی شماره نوزدهم درخت شماره
سوم بزرگترین جنگل مملکت را سوراخ کرده
اید!!

این دیگر گم لطف نیست و فوق زده
به هتل برگشتم، بعد از تبدیل لباس بسوی
جنگل شتافتم، ولی اصل قضیه از همین
جا شروع میشود، در نیمه راه جنگل یک مامور
یونفورم پوشیده، اطو کشیده، آرداده، که
گویی چوب قورت کرده راه را بمن مظلوم
بست و تحقیقاتش شروع شد:

کجا میروید؟
به جنگل.
خوب، پول بیه رفتن به جنگل را بپردازید.
بانا باوری به سوش نگاه کردم، ای دادو
بیاد! اینجا به تفریح رفتن هم پول میخواهد!
درمانده طرفش خیره خیره نگاه می کردم و او
شاید از نگاه های ماتم هدفم را دریافته بود
بالبغد ترجم آمیزی گفت: «مثل اینکه شما
از زندگی مدرن چیزی نمی دانید!»، مانند آنکه
سطل آب سردی را بر سرم انداخته باشند به خرد
پیچیدم و برای اینکه قضیه بدتر نشود آخرین
پولم را تسلیم او کردم و بسرعت گامهایم
افزودم.

به جنگل رسیدم ولی مثل اینکه جناب
مامور دست بردار نبود باز هم پیش آمد:
«خانم از همینجا تماشای کنید!»
ساز همینجا؟ نه من میخواهم بداخل جنگل
گرددش کنم.

یعنی وقت ندارم، ناچار دست بدامن کمیوتر
ندم و این مکالمه بین ما صورت گرفت:
۱- چه میخواهی؟
یک تفریح سالم.
چند سال داری؟
شانزده سال.
به کاباره برو
و ای نه!!
به دانستیک.
نه!
پس به گور برو.
نه پول بیه گورستان را ندارم:
اگر از جمعیت زیاد خسته شمای به
بزرگترین جنگل شهر که دوده کیلو متری
اینجاست برو.

آنروز ها حتی از فرارش پیر مکتب هم
درباره تفریحات شهرهای اروپایی شنیده بودم
لذا با پول اقرض هم که شده بود دو پایم را در
یک کفش نمودم که من باید به اروپا بروم
و بالاخره روانه هامبورگ شدم، در نیمه راه
متوجه شدم که پولم زیاد تراز حد ضرورتم
است و بسیار خوشحال هم شدم، در اولین
فرصت در یک هتل ارزان قیمت اطاقی گرفتم
ولی چشم تان روز بد نبیند که چند روز بعد
متوجه شدم که زیاد تراز نصف پولم را خرج
بیه های که خودم هم نمیدانم برای من مادر مرده
چه مفادی دارد مصرف شده و از تفریح هم
خبری نیست، پس دست به کار شدم و به
همسایه بغلی مراجعه کردم تا از او مشوره
فکری بخواهم ولی اوفقاً سرش را تکان داد.

کلیات نور محمد نوری

در گنجینه گرانمای فرہنگی کتابخانہ نسخ خطی آرشیف ملی افغانستان نسخہ قلمی منظوم کلیات نور محمد نوری محفوظ است و جا دارد کہ آن را بہ ہم میہنان عزیز و ارجمند، بہ ویژہ بہ ذوقمندان و دوستداران شعر و ادب کشور، معرفی نماییم .

ناظم یاسر ایندہ این اشعارنغز نور محمد نوری ساکن قلعة غیبی چہاردہمی کابل می باشد . اتفاقاً بہ ہمین نام و تخلص (نور محمد نوری) شخص دیگری از قندھار است ، منتہا بہ این تفاوت کہ نام مکمل وی مولوی نور محمد متخلص بہ «نوری» می باشد این شخص موخرالذکر در زمان امیر شیرعلیخان میزیستہ ، حتی بہ دربار وی آمد و شدی داشت . وی با مامورین انگلیسی پنجاب ہم بی مرادہ و ارتباط نبود ، حتی فرار نگارش خودش زمانی بہ لندن نیز سفر کردہ بود (۱) وی را کتابست بہ نام «گلشن امارت» در شرح احوال امیر شیر علیخان (از سال ۱۳۳۷ تا ۱۳۸۷ هـ . ق) کہ در سال ۱۳۳۵ شمسی از طرف انجمن تاریخ آن وقت در کابل بہ طبع رسیدہ است . ولی نور محمد نوری ساکن قلعة غیبی غیر ازوست .

بہر حال کلیات مورد بحث شامل یازدہ بخش ، بہ ترتیب ذیل می باشد :

۱- دیوان نوری :
این دیوان شامل غزلیات و قطعات است . و جمعا (۱۰۱) ورق می باشد کہ بہ تاریخ خوشنہ ۲۲ رجب المرجب ۱۳۴۳ ق کتابت شمس است . آغاز : حمد تو برون از حد امکان و بیانہا - در مدحت ذات بود لال زبانہا .

۲- قفل گم کردہ کلید :
این بخش شامل دودایرہ است کہ در آن پنج خط موازی پنج خط موازی دیگر را عمودا قطع کردہ ، و استخراج نوری می باشد . دورا دور ہر یک این دواہر مصرع شعر یا کلماتی چند نگارش یافته است ، و بابہ واسطہ نگارش حروف بندان معنایی استخراج کردہ است . همچنان دورا دور محیط ہر یک ازین دایرہ رباعی دارد ، چنانچہ بہ دور دایرہ بالای این رباعی نگاشتنہ آمدہ :
ہر کہ یازدہ بیت زین دایرہ کشید
پس یقین میدان کہ آن باشد رشید

گم شدہ زین دایرہ از من کلید
سعی فرمایید کہ تا یابید کلید
و اینست رباعی دایرہ دوم :
یازدہ بیت ہر کہ زین بکشد
بہ یقین اینکہ عاقل و دانا ست
باشد این قفل گم بگشتہ کلید
کن تو پیدا کلید این بکجاست

۳- مخمسات و غیرہ انواع شعر :
این بخش مشتمل بر مخمساتی بر غزلیات برخی از شعرای معروف متقدم از قبیل بیدل (۱) دک : گلشن امارت ، بحث مقدمہ بہ قلم استاد احمد علی اکبر زاد .

صائب ، حافظ و غیرہ می باشد . مزید بران مثنی و غیرہ انواع شعر ہم دران بہ ملاحظہ می رسد ، و جمعا ۵۹ ورق است .

آغاز :
فی استیاق و سلك العمر قدمی
انظر بعین لطفك یی یایم العطاء
قدلیس لی لفر فتك طاقا لنا
یا من بداء جما لك فی كل ما بداء
بادا عزار جان مقدس تر افلا
انجام :

چونکہ این راز مشرکین بشنید
بوا لحکم بو لبس ولید پلید
جامہا ہر یکی بتن بدرید
گفت بر ما ہر چہ روز بدرید
ز قنوم تو شاہ سلام
۴- احسن القصص (قصہ یوسف زلیخا) :

نور محمد نوری این مثنوی را بہ تاریخ یوم پنجشنبہ عظمی ذی الحجۃ العرام ۱۳۴۲ هـ . ق سرودہ است ، و جمعا (۳۶۸) ورق است .
و در آغاز فہرستی نیز دارد .
آغاز :
الہی کن تو روشن جسم و جان را
بمحمد خویش گویا کن زبان را
انجام :

کہ نوری بس غریب و ذریہ باراست
بان لا تقنطو امید وار است
۵- قصیدہ های اہل عرفان :
این قصیدہ بابہ تاریخ ۱۹ ماہ ذی الحجۃ - العرام ۱۳۴۲ هـ کتابت شدہ ، و جمعا (۹) ورق می باشد .
آغاز :

ثناء بیعد د پرفراہ یسکتا
گشت خاک را ناندہ چنین جا
انجام :
دعای اصل (وصف) سیف المؤمنین است
کہ این قول رسول المرسلین است
۶- مثنوی (ماہرو) :

در اصل ماہرو نام دختر نوری بودہ ، زیبا و طراز ، کہ در شہر بنارس ہندوستان سکنا

داشت . این داستان منظوم بسی دلچسپ و دل انگیز است ، و دران قصہ غرق شدن عاشق ماہرو ، و شنیدن ماہرو از آن ، و اینکہ وی بہ رعنائی پیرمردی خوشتن را بہ دوا غرق می سازد ، در حالیکہ غرق شدن عاشق واقعیت نداشته و خواہی بیش نبودہ است بہ ملاحظہ می رسد ، این مثنوی دارای تاریخ یوم جمعہ عیشم ماہ ذی الحجۃ العرام ۱۳۴۲ ق می باشد و جمعا درسہ ورق است .
آغاز :

سر نامہ بنام آن یگانہ
کہ آورد عشق اندر میانہ
انجام :
اگر مردی تودر عشق آنچنان باش
بیاد دوست در روز و شبان باش
۷- معراج مبارک رسول اللہ (صلعم) (منظوم) :

تاریخ کتابت و سرودن این مثنوی یوم یکشنبہ ۲۶ ماہ رجب المرجب ۱۳۴۳ ق است ، و جمعا (۳۵) ورق می باشد .
و طوریکہ از نام پیدا ست در قصہ معراج رفتن حضرت رسول اکرم (صلعم) سرودہ شدہ است .
الہی کہ ضیاء (بی) قلب ما را
رہان از قلب ما این ماسواہ را
انجام :
اگر چہ بر گناہ و شر مسام
امید از فضل و الطاف تو دارم

۸- مثنوی :
اگرچہ نام این مثنوی واضع ذکر نشدہ ، ولی بر محتوا می باشد ، و مطالب دلچسپ عدیدہ بی دران گنجانندہ شدہ است ، این مطالب بہ ترتیب عبارتند از :
نخست ابیاتی چند در حمد خداوند (ج) ،
لغت حضرت رسول (صلعم) ، مدح خلفای راشدین و مناجات بندہ بار قاضی الحاجات و بیان عشق باری تعالی و احیاء دل بہ ذکر و بیان ترک غلاب و تقریر شدن دورطہ دریایی

وحتی ، و سپس این مطالب : بیان طبع کتاب مثنوی اسرار عشق ، بیان مسوہر بخشیدن

یوسف (ع) ابن همین را ، حکایت ابراہیم نبیانی بہ ہمراہ شیخ عبداللہ بجمہ سیر بجانہ صحرای ، حکایت یکی از قوم بنی اسرائیل کہ کوسالہ را می پرستید ، حکایت زنی کہ از مشرکان بودہ و ہمیشہ در پی ضرر (بہ) آنحضرت (ص) بود . رفتن موسی (ع) بہ کوه طور از بہر مناجات و سوال کردن حاجت خود را از وی و فراموش کردن موسی سوال درویش را ، حکایت دختر با کرہ ایکہ در جمع خاتونان مصریکی از طاعتان بی بی زلیخا بودہ آمدن عزیزی نسبی در خانہ خواجہ حسن بصری ... حکایت دیگر ، حکایت حضرت حبیب عجم ، حکایت دیگر درباره مرد زاهدی در بخارا ، حکایت مشاطہ کہ دایہ ... فرعون بود ، حکایت دیگر از سلطان بایزید ، ساقی نامہ (فایدہ ساقی نامہ) ، نکتہ ساقی نامہ ، حکایت دیگر از محی الدین بیر دستگیر ، در بیان نقل معراج آن حضرت (صلعم) ، در بیان خواب دیدن ابراہیم (ع) کہ خدا کند پسر را ، آرزو ، ساقی نامہ ، فایدہ ، در بیان قول طاعت ، ... نکتہ ، و حکایت دختر نمرود .
از آنجاییکہ آخر این مثنوی ناقص است ، تاریخ دقیق کتابت آن معلوم نیست ، با آنہم قسمت موجود حاوی (۳۳) ورق است .

۹- اولی الامر (مثنوی) :
نوری درین مثنوی خویش چند حدیث متواتر و مشہور را از صحیح بخاری و مسلم انتخاب نمودہ و بہ رشتہ نظم کشیدہ است ، و این روایات را چنین نقل کردہ و عنوان میدہد :
روایت ام الحصین از حضرت رسول (صلعم) ..
روایت ابو ہریرہ از حضرت رسول (صلعم) ، روایت عبداللہ بن امیر المؤمنین (حضرت عمر) (رض) از حضرت رسول (صلعم) فایدہ ، و روایت از حضرت رسول (صلعم) آغاز : الحمد لله رب العالمین والعاقبۃ للمتقین ... الخ .

انجام : از برای اجتہاد خاص و عام
تابہ شب نظم تالیف شد تمام
چونکہ اندر ہر شبی سہ ساعتی
جملہ تہ ساعت بیاید را حتی

۱۰- محمود نامہ :
نور محمد نوری اشعار این بخش را کاتلا بہ شکل مخمس منظوم ساختہ ، و بہ تاریخ یوم دوشنبہ ۵ ماہ رمضان المبارک ۱۳۴۳ هـ . ق آرا بہ اتمام رسانندہ است ، و جمعا بدو فصل (۱۳) ورق می باشد . ولی اینکہ موصوف این اشعار خویش را بہ نام گنام محمود مصدر کردہ اہجاب مطالعہ دقیق و بیشتر را می کند .
آغاز :
زانہ فرقت تودلا آہ و نالہ را
شرح گنزد خرد دل صبر سالہا
انجام :

این گنارہہ بران دربار بودی کاشکی .
بقیہ در صفحہ ۴۵

دهین پیغام

ګرانی !

ما خپل هغه کور او کلی چې تر ټوله نړۍ را ته خوږ او ګران دی کلوته کلوته می پکې خاپوړی کړی، ستا ددوه کیسې سترګو د باره هغو پو- لونه تیر شوم، پری می بنود، ستاسو سیمې او وطن ته را غلم، را شه زما دخوږ زړه له، زړاڅنی خان خبره کړه، زما درنځ طبیب او ډاکتره شه، زما د زړه په ټپو (زخمو) دهینې او محبت ملهم ته کیده د نننۍ پېښ شوی غم او اند پښتو څخه خلاصه کړه.

ګرانی !

زه دومره پيو خلی او درويزگر، (سوال گر) نه يم چې لڼا څخه روږي اوږوږي وغواړم، ته پدی پوه شه، اوښه پوه شه، چې زه دبل ځه هيله او آرزو نلرم، فقط اوفقط ستاد پراخي ټنډې شين خال زه ليو ټی او په خان مين کړی يم، مهر بانی وکړه ما ټی پي وښيه، تر څو زه خپل غمجن او اند پښمن زړه می پي خوښ اوخو- شاله کړم.

ګرانی !

ستا مینه زه پي پدا سې رنځ اخته کړی يم، چې نننۍ طبيبان او ډاکتران زما درنځ په علاج نپو هيري ټيک تشخيص او پوره پيژند نه پي نشي کولی، نو د دوی درمل هم ما ته گټه نشي اړولی او نه اړوي. همدا وجه ده، چې دنننۍ طبيبانو اوډاکترانو په درمل نه روغپرم، راشه ما ته خپل سپين مخ دوه سره مني را کړه هيله ده چې پي روغ شم ځکه ماخوب ليدلی چې می ستا دسپين مخ په سر و منو زه روغپرم که زه روغ شوم ستا هر ډول کار او خدمت ته چمتو او تياريم.

ګرانی !

زه ستا څنی نور څه غواړم، ستاد سپينو ملغلرو غا پښو نو هيله من او ارزومن يم، راشه چې د نړدۍ څخه دی وگورم تر څو خپل غمجن او اند پښمن پنه او زړه پي خوښ او خوشاله کړم.

ګرانی !

که هر څومره د زیار او زحمت، ستو نړو او مشکلات، رېږو نو او کړاؤنو، در دیدلی او ژور دیدلی،

رېږ پدی لی او کپ پدی لی، د ژوند غملې لی دوره او وخت پماتیر شي، خو بیا هم ستا سپين او هسکه غړی (گردن) زما هیر شوی ندی نو ځکه ستا سو کور او کلی ته په خوراخوارو اوزارو، هیلو او ارزو، را غلی يم چې پو خلی بیا ستا سپين ملغلری غا پښو ته وگورم.

ګرانی !

زه رنځور او داسې رنځوريم پرته لدی چې د خپلی وږی خولی شر پټ را نکړی په نور څه نرو غیرم نوراشه زما در نځ در مل وکړه او د خپلی وږی چینه رنگی خولی څخه د ژوند او به (آب حیات) را کړه تر څو درنځ څخه خلاص او د ژوند په خوند پوه شم.

ګرانی !

ستا د مینې په خو لو ډوب، دځان او جهان ته ناخبره، دغم په بستر پیخوده، پروت يم، مهر بانی وکړه دا- ناری سپينو څخه دی لږ څه شربت را کړه هيله ده چې د پیخودی رنځ څخه خلاصی وموم او روغ شم.

ګرانی !

ته پخپله ونا داری او پا که مینه یقینا او باور وکړه، پرته لدی چې دکلو کلو را هيسي، ستا د نړۍ او پستو شونډو هيله او آرزو می په زړه کی داغ او آرمان دی د بل څه خو ښ من نه يم او غو ښتنه هم نلرم نو راشه د خپل دوه شونډو په شربت می موی کړه.

ګرانی !

دو پي را تلو نکي دی، د خپل نورسنبلی وښتانو څخه، دوه کوچی او بادوه قودی را کړه تر څو د هغی څخه ښکلی جوری جوړه کړم چې د گرمی په وخت د گرمی څخه خلاصی وموم.

ګرانی !

تاته ښه پته او پوره معلو مه ده چې پدی نننۍ نړۍ کی زه پردیس او مسافر یا د پرم، او یم نو ښکاره خبره ده چې د خوراعاطفی او پاملرنی وپرم، راشه دکاږه غشو ښو څخه دی خودانی لاری او ډاکی را کړه تر څو خان ته د خو ښی او خوشالی کړوله او جنگړه جوړه کړم.

ګرانی !

ستا باد رنگی زنه، نری ملا، او لوړه ونه زه پي، دنننۍ چارو څخه ویستلی يم، کار او ژوند راته خوند ټورا کوی، دسو دا یانو او لیونیانو په څیر په سم او غر گرځم نړدی دی چې د ژوند څخه ټپرا او بیزاره شم، هر چیر ته چې خم او هری خوا ته چې گورم، ستا، هغه مینه چې زما په زړه کی پي خای نیولی، په نور څه می تنده می نه ما تیري، نووایم: راشه، ما سره پدی غم او اند- پښه کی گډون وکړه، تر څو ستا په مرسته دنننۍ پېښ شوی رنځ او اند پښتو څخه خلاص او په ځنگ شم.

ګرانی !

که دغما ز د غما زی به نا وړو او تحریک نه کی دزوغو خپرو می نه زتی او پما نه یقار پیری نو د نړۍ ایرانی قلمو نو گو نو څخه دی یو لیکانی (قلم) را کړه تر څو د غم په دفتر کی د خپل غملې ژوند خاطری او یادونی پي ولیکم.

ګرانی !

ستا ما لکینه حیا، تل زما په یا ددی، او د ژوند تر پایه پوری به پي، هیر نکړم.

دا ځکه چې هر ښه خواږه په مالکه د قدر او ستا پنی وې گرځی، نو ستا مالکینه حیا ماته تر ټولو خوږو خوږو خوږ او ګران دی خورا قدر او ارزښت لری.

ګرانی !

زه پو هیرم چې ستا په پا که زړه کی زما دپاکۍ مینې او رهم بل دی خو ما از میښت کوی خوزه تاسه وایم:

ته پخپل حسن او بڼا یست یقین او باور وکړه چې ستا هجران او لریوالی زما د صبر کتو و لی ډکه کړی اوس چور پي حوصیلی شوی يم نور نشم کولی چې ستا د مینې راز پټ وساتم نورا شه راشه اوراشه دادانقلاب په ښکلی ښکلی دوره چې د خوارانو او غریبانو عاجزا نو او پيو- زلانو نادارانو او پښوا یا نو- بیکسانو او بیوسانو د خو ښی او خو شالی هو سایی او آرا می دپاره مخ ته را غلی د نړدی څخه د زړه خوا له وکړو پو د بل په هيله او آرزو پوه شو تر څو پو د بل په گډون او مرسته د خپلو پاکو هیلو او ارزو گا نو سره سم د پېښ شوی رنځ دارواو اساسی درمل پخپله وکړو.

په در نښت او ډیره مینه

نیکخوا

ازوصایای طبی ابن سینای بلخی

پیرامون حفظ صحت و سلامت بدن

جسمی نظر په پي را در قانون ذکر کرده که تربیت جسمی و روحی آدمی و سلامت و تقویت اعضاء بدن اواز مهمترین آن میباشد. فرزند گرانقدر پلخ باستان و طبیب بزرگ جهان در قانون درباب بهداشت آب و مسکن، هوا و استحمام و شرایط صحت و تندرستی درفصول و سنن مختلف تذکراتی داده که اینها هم اساس طب و قانون امروز را تشکیل میدهند.

شیخ چون قدما به هوای وبایی اعتقاد داشته و طرقي را برای دوری گزیدن از مسیر باد از نگاه جلوگیری از شیوع امراض تذکر داده و پرهیز از سکونت در کنار آبهای راگد را بمردم توصیه نموده است. بقیه در صفحه ۵۱

بو علی سینای بلخی نابغه جهان طب معتقد بود که ورزش یکی از ارکان مهم سلامت مزاج است و غریب آنست که ورزش های گوناگون را در سنن مختلف گفته و اثر پراچ ورزش و سپورت را در سلامت جسمی و روحی انسان بیان نموده است. بو علی در کتاب قانون خویش شرح مسبوطی را در مورد ورزش اطفال، نوجوانان و جوانان و بالغان و اشخاص مسن و پیران ذکر گردیده است.

شیخ برای پیران ورزش های ثقیل را نهی و بعموض ورزشهای سبک را توصیه نموده است.

نابغه جهان طب می گوید: (بهترین ورزش در هر سن و سال پیاده گردی است) او درباره تربیت

ترجمه و تلخیص از : شفیقه ((یا ر قین))
از متن اردوی ((بزم تیموریه)) ترجمه شد ،

ظاهرالدین محمد بابر

وحیات ادبی وی

ظاهرالدین محمد بابر و حیات ادبی وی

بابرانه تنها به حیث یک سپاهی سپاه می بی مثال ، یک فاتح پیروزمند و بلند پایه و یک پادشاه با عزم و اراده میتوان قلمداد کرد ، بلکه از باب بصیرت او رآیه حیث یک شاعر بزرگ و قاصد بلند قد می شناسند و منحصراً یک ادیب و مورخ احترام قایلند. بابر منحصراً یک فرد نظامی در میدان کارزار شجاعت و پایداری از خود نشان میداد و زمامتیکه از نبرد ها و بیکارهای آسود به سوی شعر و ادب کشیده می شد و به دامن علم و هنر با شیفتگی و دلدادگی پناه می جست . بابر از نسل تیمور کورگانی است و عده یی از مورخین تیمور را یک فاتح ظالم و سفاک می شناسند ، ولی اگر در مورد این فاتح بزرگ بد و ن تعصب و بدبینی قضاوت صورت گیرد ، دید می شود که او تنها مرد میدان جنگ نبوده ، بلکه مردی بوده علاقمند به علم و هنر و همواره در حضر و سفر و در بزم و رزم علما و شعرا را گرامی میداشته و با خود همراه می برده است . چنانچه در تذکره تیموری ذکر است :

«محمد بن و از باب اخبار و قصص را بخود راه دادم و از قصص انبیا و اولیا و اخبار سلاطین روزگار و کیفیت رسیدن ایشان به مرتبه سلطنت و زوال دولت ایشان از این طایفه شنیدم و از قصص و اخبار ایشان و گفتار و کردار هر یک تجربه ها بر می داشتم و اخبار و آثار عالم از ایشان می شنیدم و بر احوال عالم اطلاع حاصل مینمودم . به مشایخ

و صوفیان و عارفان خدا پیوستم و با ایشان صحبت هدا داشتم و فواید اخروی اخذ نمودم و سخنان خدای می شنیدم و کرامات و خوارق عادت از ایشان مشاهده مینمودم و مرا از صحبت ایشان سرور و حضور تمام حاصل می آمد ....

امرنمودم که هر طایفه و هر طبقه را که سادات و علما باشند ، اعزاز و احترام نمایند و هر مطلبی که ایشان را بوده باشد با نجام مقرون گردانند و رعایت احوال ایشان بواجبی نمایند. (۱)
در ملفوظات تیموری می خوانیم :

((زما نیکه به تو لمبه پر گشتم ، در ساحل دریا خیمه بر افرا ختم در هفتاد میسای ملتان واقع است .... و زرای من بر با شنیدگان تولمبه دو لک رو پیه جریمه بستند و برای تحصیل آن عمالی مقرر کردند . در جمله با شنیدگان تولمبه ، سادات هم بودند که از اولاد حضرت محمد (ص) می باشند ، علمای اسلام هم بودند که وارث دین پیغمبر می باشند . من همواره سادات و علما را به نظر تعظیم و احترام می دیدم و در دربار من جای آنان بسیار مهم و معزز بود از این جهت حکم کردم که از آنان نه تنها جریمه گرفته نشود ، بلکه خلعت ها و اسب های عربی برایشان اعطا گردد . (۲)

و رویداد های آنوقت را از زبان تیمور نقل می کند بنابراین ممکن است که مندرجات بالا نیز از اقتباسات نویسنده گان دربار باشد ولی در ظفر نامه که توسط شرف الدین یزدی ، سی سال بعد از وفات تیمور نوشته شده چنین می خوانیم :

((حضرت صاحبقران را در سفر و حضر پیوسته اعلا ظم از باب عایم از سادات و علما و فقها و اهل فضل و دانش از بخشیان ایغور و دبیران فرس ملازم می بوده اند و همواره جمعی از ایشان بر حسب فرمان قضا جریان هر چه و قوع می یافت از صادات افعال و اقوال آنحضرت و واردات احوال ملک و ملت و ارکان دولت همه را تحقیق نموده با همتا می تمام قلمی می کردند و حکم چنان بود بر سبیل تاکید که هر قضیه چنانچه در واقع بوده باز نموده شود بی تصریفی در آن و زیادت و نقصان ، به تخصیص در باب اصالت و شجاعت هر کس که اصلاً مراعات جانب و مدامت کرده نشود ، خصوصاً در آنچه به شبهات و صرامت آنحضرت تعلق داشته باشد که در آن به هیچ وجه مبالغه نرود و هم با اشارت علیه آنحضرت اصحاب بلاغت و بواعث آنرا کسوت عبارت پوشانیده ، به نظم و نثر در سبک تالیف می کشیدند به همان شرط که در ضبط آن رفته بود و بکرات در مجلس عالی به سمع مبارک می رسانیدند تا و ثوق تمام به صحت آن حاصل می شد . بدین نظم منظومه ترکی و مولفی فارسی هر یک از ان مشتمل بر معظمت احوال و اوضاع آنحضرت رقم زده کلاک نظم و تالیف شده بود و بغیر از ان بعضی از بندگان درگاه

عالم پناه متصدی تدوین تاریخ آنحضرت شده در تفتیش و تحقیق آن سعی بلیغ مینمودند ... (۳)

بقول شرف الدین یزدی ، زما نیکه تیمور در هندوستان بمقام بل محمود تعلق صف آرا می نمود ، چنانکه در هر جنگ رسم تیمور بود ، از باب کمال و اصحاب علم درین جنگ نیز با او همراهی می کردند . در ظفر نامه آمده است :

((در وقت تعیین مواضع سروران واعیان مر حمت حضرت صاحبقران که در همه حال شامل احوال اهل علم و کمال بودی از جمع علما رفیع مقدار ک طفل کر دار ملازم رکاب هما یون آثار بودند مثل خواه افضل پسر مولانا شیخ الاسلام سعید جلال الحق و الدین کشی و مولانا عبدالجبار پسر افضی القضاة مولانا نعمان الدین خوارزمی .... (۴)

بعد از هر پیکار ظفر منسد ، تیمور به شکرانه پیروزی خویش علما و سادات را مورد تفقد خویش قرار میداد و به آنان انعام و اکرام بی حساب می بخشید یکی از این علما مولانا نظام الدین شامی بود که نظر به خواست تیمور ، تاریخ عهد حکمرانی تیمور را بزبان بسیار شیوا و سلیس فارسی نوشت ولی این اثر گرانبها که یکسال قبل از وفات تیمور به اتمام رسیده بود و بنام ظفر نامه مسما بود ، به طبع نرسیده است .

چنانکه خواننده تیمور علم پرور و عالم نواز بود و این خصوصیت او به نسل های بعدی نیز انتقال نموده است ، چنانچه الخ بیگ نو اسه تیمور در علم هیات شهرت داشت ، دودختر الخ بیگ شاعر و نویسنده بودند و پدر با بر عمر شیخ میرزا نیز اهل معرفت و ثقافت بود . بابر در کتاب خود ((تذکره باری)) پدر خود را با این جملات معرفی می دارد : ((اخلاق و اطوارش حنفی مذ هب ، پاکیزه اعتقاد مردی بود بنیج و قست نماز .

ترك نمی کرد. قضای عمر خود را به تمام کرده بود. اکثر تلاوت می کرد. به حضرت خواجه عبدالله احرار ازادت و به صحبت ایشان بسیار مشرف شده بود و حضرت خواجه هم فرزند گفته بودند. سواد روانی داشت خمستین و کتب منوی و تاریخ ها خوانده بود. اکثر شب ها نماز می خواند. اگر چه طبع نظمی داشت اما به شعر پروا نمی کرد. (۵)

عمر شیخ میرزا با قتل نیکار خان که دختر خان مشهور جغتای «یونس خان» بود ازدواج کرد که با بر نمره این ازدواج می باشد. علم دوستی در خانوادگی یونس خان نیز عمومیت داشت چنانچه حیدر میرزا دغلت که فرزند محمد حسین کورگان دغلت و نواسه دختری یونس خان است، در باره پدر کلان خود در تاریخ رشیدی چنین می نویسد: «خان (یعنی یونس خان) دوازده سال با مولانا شرف الدین علی یزدی همراه بود و فضلا یل بسیار از او کسب نمود. بعد از وفات مولانا، خان از یزد بطرف عراق، فارس و آذربایجان رهسپار شد و در شیراز به مجالس فضیلت آن دیار راه یافت و هم آنجا باو لقب «استاد یونس» داده شد. او فضلا یل بسیار داشت. قرآن را نیکو قرائت می کرد طبعی موزون را صاحب بود و در موسیقی و نگاره گری مهارت داشت. ... خانی چون او نه قبل از او و نه بعد از او وجود داشته یا خواهد داشت. ....» (۶)

از سطور بالا بر می آید که خاندان پدری و مادری با بر هر دو علم دوست و عالم و هنر پرور بوده اند و شکی نیست که در چنین خانوادگی بسیاری تعلیمات با بر به صورت بسیار وسیع و همه جا تبه صورت گرفته باشد. چنانچه استادان و علمای بزرگی چون: شیخ مزید بیگ، باباقلی علی، خدای بید بیگ و خواجه مولانا قاضی عبدالله از زمان طفولیت تا عنفوان جوانی تعلیم و تربیت با بر را به عهده گرفتند و هر کدام به سهم خود شمه ای از علم و هنر آن زمان را باو آموختند با بر در باره استادان خود به تفصیل در تذکره باری سخن گفته است. چنانچه در مورد شیخ مزید بیگ می خوانیم: «شیخ مزید بیگ اثنایق و استاد اول من بود، ضبط و تزک او بسیار خوب بود و خدمت بابر میرزا (ابن

بایسنغر میرزا بن شاهرخ میرزا ابن امیر تیمور) کرده بود در باره عمر شیخ میرزا از آن کلان تر امیر نبود. ...» (۷)

همچنان در مورد خواجه مولانا قاضی عبدالله استاد و پیر بابر باین عبارت بر می خوریم: «نام خواجه مولانا قاضی عبدالله است، اما باین نام مشهور شده بود. نسب او از طرف پدر شیخ برهان الدین قلیچ منتهی می شود و از جانب مادر به سلطان ایلک ماضی می رسد. در ولایت فرغانه این طبقه مقتدا و شیخ الاسلام و قاضی شده آمده اند مرید خواجه عبدالله بود. از ایشان تر بیت یافته بود. در ولی بودن خواجه قاضی مرا هیچ شکی نیست. ... خواجه قاضی عجب کسی بود. تر سیدن در او اصلا نبود آنطور دلیر کسی دیده نشده. این صفت هم دلیل ولایت است. مردم سایر هر چند بهادر باشند، اندک دغغه و توهمی می دارند. در خواجه قاضی اصلا دغغه و توهمی نبود. (۸)

مشکل است که بگوئیم استادان بابر از کدام کتاب های مشخصی در تعلیم و تربیت او استفاده می نمودند. ولی در تذکره باری از: کلام پاک، گلستان و بوستان سعدی شا هنامه فردوسی خمسه نظامی و امیر خسرو، ظفر نامه شرف الدین علی یزدی، طبقات ناصری ابو عمر منهاج الجوزجانی، تذکره رفته است بنا بر آن می توان حدس زد که این کتاب ها از دروس تعلیمات ابتدایی با بر بوده است. زبان مادری بابر ترکی است، ولی از نام های کتاب های فوق الذکر بر می آید که با بر به زبان دری و عربی نیز تعلیم می دیده است.

بابر در چنان عصری زنده گمی کرد که هم شهر و دیار آبا یی اش سمرقند و فرغانه و هم خراسان زمین و به خصوص شهر هرات محل تجمع ارباب فضل و کمال بود و بنا بر آن با بر با لوا سطه یا بلا واسطه از فیض این شعرا و علما سود برده است چنانکه غایبانه به مولانا عبدا لرحمن جا می ارادت داشت و آرزو مند وصال با مولانا بود و در تذکره باری نیز از و ذکر نموده و نوشته است که مولانا در علوم ظاهر و باطن بی نظیر زما نه خود بود. زما نیکه با بر به سلطنت رسید بنا بر شدت ذوق و جوش

عقیدت به مزار جا می رفت و آنرا زیارت نمود.

بابر از اراد تمندان شیخ الاسلام سیف الدین احمد بود که از اولاد ملا سعدالدین تفتا زانی می باشد. سیف الدین احمد زما نیکه از تر کستان به خراسان آمد، به رتبه شیخ الاسلامی نایل شد، بابر در مورد او چنین می نویسد: نهایت فهمیده بود، به علوم معقول و منقول واقف بود، عالم بسیار متدین و پرهیز گار بوده، اگر چه خودش به مذهب شافعی گرویده بود، ولی به تمام مذاهب احترام داشت و نمازش یک روز هم ترک نمی شد. در مورد ملا شیخ حسن می گوید: او به حکمت معقول و علم کلام بسیار ما هر بود گنجائیدن مضامین بسیار در لفظ اندک، از اختراعات او به حساب میرود، او ثانی نداشت، به مرتبه، اجتهاد رسیده بود، ولی اجتهاد نمی کرد. همچنان با بر در علم حدیث، میر جمال الدین محدث را بر دیگران ترجیح میداد. در باره او گفته است: «در خراسان کسی به اندازه او علم حدیث را نمی دانست». در ادب عربی بابر به میر عطاء اله مشهیدی اعتقاد داشت و رساله های او را که در علم قافیه و صنایع بدیعه به زبان فارسی نوشته شده بود، بسیار می پسندید و بالاخره در علم فقه قاضی اختیار را که مؤلف رساله «عمده» در فقه است، بر تر می دانست.

بابر علاوه از اینکه خود شاعر بی نظیر است، بهترین منتقد در موضوع شعر و شاعر است، او نظری بسیار دقیق و وسیع دارد و به مسایل بادیعی و شوکا فانه می نگرد. نقد و تبصره او در مورد شاعران زما نش بسیار دقیق است و با آنکه عده ای از شاعران را غایبان می شناسد ولی بسیار واضح و روشن از آنان تصویر بدست می دهد. در باره امیر علی شیر نوایی تبصره او را چنین می خوانیم:

«علی شیر بیگ بی نظیر کسی بود، به زبان ترکی شعر گفته است هیچکس اینقدر بسیار و خوب نگفته است. شش مثنوی نظم کرده، پنج در جواب خمسه، دیگر در وزن منطق الطیر، لسان الطیر نام، چهار دیوان غزلیات تر تیب داده: غریب الصفر ثوا در شباب، بدایع الوسط و فوا ید الکبر. بعضی مصنفات دیگر

هم دارد که نسبت به این ها فرودتر و سست تر و قعشده از آنجمله انشاهای مولانا عبدا لرحمن جا می را تقلید کرده جمع نموده است حاصل که به هر کس جهت هر کاری هر خط که نوشته جمع نمودن فرمود دیگر میزان الاوزان نام عروضی نوشته بسیار مدخول است. در بیست و چهار وزن رباعی در چهار وزن غلط کرده در اوزان بعضی بحر هم خطا کرده، کسی که متوجه به عروض او شود معلوم خواهد شد. دیوان فارسی هم تر تیب کرده، در فارسی «فانی» تخلص می کرد و بعضی ابیات او بد نیست، ولی اکثر سست و فروداند. دیگر در موسیقی خوب چیز ها بسته خوب نقش ها و خوب پیشردها ست و با هل فضل و اهل هنر مثل علیشیر بیگ مر بی و مقوی معلوم نیست که هر گز پیدا شده باشد. ۹

با بر در مورد شاعران دیگر ی نیز سخن زده است که به خاطر تطویل کلام از آن صرف نظر شد. بابر در نتیجه صحبت و معاشرت با شاعران و ادیبان و مطالعه اشعار و آثار شعرای پیشین ذوق بلند علمی پیدا کرد و آثاری از خود بیاد گار ماند که یکی از آنجمله کتاب «تزک بابر» ۱۲ است. این اثر از بهترین آثار علمی و تاریخی بوده و به زبان مادری با بر «ترکی» تالیف شده است اگر چه زبان ترکی یک زبان عالی و تکامل یافته علمی نیست، ولی بابر اثر خود را با چنان زبان سلیس و روان و با چنان لطافت و زیبایی کلام برشته تحریر در آورده است که مورد توجه ارباب علم و فن می باشد و به همین جهت هم به اکثر زبان های مهم دنیا ترجمه و چاپ شده است. ابوالفضل مؤلف «اکبر نامه» که خود از ادیبان و نویسندگان بزرگ است، دزمورد فصاحت و بلاغت تزک باری می نویسد: «واقعات خود را از ابتدای سلطنت خود تا حال ارتحال از قرار واقع به عبارت فصیح و بلیغ نوشته اند. این کتاب را به خاطر مزایای بی شمارش رطب اللسان نامیده اند دستور العملیست بجهت فرمانروایان عالم و قانون نیست در آمرختن اندیشه های درست و فکر های صحیح برای تجربیت پذیران و دانش آموزان روزگار، و آن دستور العمل دولت بقیه در صفحه ۴۶

حوامع بشری اند

• • •

۲۰. *عنه*

سراسر جهان با بانک و سوا
اعتراض خویش را علیه جنگ -
جبر - ستم و زور بلند نموده و به
مبارزه و ییکار بر خاسته اند
اکنون برای هیچ -
کس در جهان پوشیده نیست
که زنان جز جدا نمی ناپذیر محرک
جامعه هستند . شنیدن
صدای مرگبار مسلسل ها بخون
کشیدن اطفال - پدران و دختران
و صدها فجایع ضد بشری که از
طرف زورگویان امپریالیزم
و نیروهای طاغوتی وابسته
بآنها بر جهان نثار تحمیل میشود
زنان را به اعتراض علیه آنها
جنايت ها و اداشته است . ما
شاهد بزرگترین مادرش
ها و میتنگ های زنان
قهرمان کشورهای مختلف جهان
که علیه تولید بنیوترون و
سلاح های ذروی براه انداخته
شده بود میباشیم . اکنون
کشورهای سرمایه داری بنا بر
تضاد های عمده درونی خویش
روبروبرو به مرگ ابدی تقرب
مینمایند و این تقرب حتمی است .

نوشته رضا بارز

فرهنگ و تمدن

رشد عقلی از راه تماس جبری با محیط ایجاد می شود. این روابط در سطحی که مبین نیازهای مادی و روحی مشترک انسانهاست تمدن نامیده می شود.

برخلاف فرهنگ از راه تماس جبری انسان با محیط بدست نمی آید، زیرا که محتوای آن مجموعا عدا صر تشکیل دهنده روابط اجتماعی در جامعه نیست.

پس هر انسان خود به خود وابسته به تمدن جامعه خود می باشد یعنی وابسته به مجموع بیوند ها و رسوم و قدرت ها و ظرفیت ها و روابط حاکم بر محیط خویش.

البته اندازه تماس جبری با محیط به حکم تمدن، حرکت تکاملی تمدن است، بدین معنی که هر قدر میزان شناسایی انسان با این مایه وجود وجود هر تمدن بیشتر و هر قدر تعداد انسان های آشنا به فرهنگ زیاد تر باشد، طبیعا آن فرهنگ از نظر کیفیت و کمیت غنی تر و از نظر قدرت و نیروی آفرینندگی توانا تر است.

باین ترتیب ارزش فرهنگ هر جامعه را میتوان از ارزش تمدن آن جامعه در یافت و تمدن نتیجه یا ثمره فرهنگی است که پیش از آن تمدن از انتقال بمراحل بالاتر باز میماند و روابط اجتماعی حاکم بر جامعه در حقیقت از مسیر اصلی حرکت منحرف می شود.

زیرا تمدن توانایی و دست یابی قدرت يك جامعه به لوازم و اسباب و منابع قدرت های زندگی اجتماعی است و فرهنگ میزان مایه و نیروی حرکتی است که جامعه برای جلو راندن تغییر کمی و کیفی این اسباب و لوازم در اختیار دارد.

تمدن هر دوره ساخته و پرداخته همان دوران نیست بلکه تمدن هر دوره نتیجه فرهنگ پیش از آن دوران است در تمدنی که امروز حیات بسر میبریم تمدن مانع نیست زیرا ما آنرا ساخته ایم، اما در زمینه آنچه میتوان کرد این است که برای امروز خود فرهنگ تازه

بقیه در صفحه ۴۵

قبل از اینکه در مورد تمدن صحبت شود بهتر است به شرح مفهوم فرهنگ بپردازیم. تا به دنبال آن خود بخود مفهوم تمدن بدست آید.

فرهنگ یا کلتور که يك کلمه فرانسوی است اکثر نویسندگان آنرا معادل باتمدن استعمال می کنند. با اینکه هر دو کلمه در معنی بهم نزدیک هستند اما فرق هایی میان این دو کلمه وجود دارد.

((فرهنگ را میتوان از جمله دانشها و هنر هایی دانست که انسان می آموزد و بوسیله آن خود و دیگران و پیرامون خویش را بهتر و بیشتر می شناسد.))

بدین ترتیب فرهنگ به صورت مجموعی آن چیز هایی را در بر می گیرد که یا در کتابها و آثار مطبوع فراهم گردیده و یا هنوز در ذهنها و اندیشه ها نهفته است، البته می توان آنها را به مقوله خاص روابط انسان نی اطلاق نمود.

اما تمدن کلمه عربی است و به مواد محسوس اطلاق میگردد، تمدن در زبان دری به معنای شهر یگری میباشد، تمدن یا بشکل اختراعات و ساختمانها است و یا عبارت از امور اجتماعی مانند نظام حکومت و بنیاد های عمومی مثل حزب ها، انجمن ها و اتحادیه ها و نیز آداب و رسوم گوناگون ملی و قوم است که همگی مربوط به زندگی اجتماعی و اقامت در شهر ها و بسترای زیستن انسانها در کنار یکدیگر و با همدیگر پدید آمده است و آنرا میتوان به مقوله عام روابط انسانی تعبیر و تفسیر کرد.

این روابط حامل عمومی ترین مفاهیمی است که در انسان نسبت به زندگی ایجاد شناسایی و معرفت می کنند. این شناسایی و معرفت از راه برخورد و تماس فرد با محیط بوجود می آید، چنانکه کودک بدنی می آید، با عتبار رشد تدریجی جسمی و روحی و بر حسب احتیاجات غریزی، کودک از راه تماس با محیط با مفاهیم عام از قبیل رسوم و سنت ها و برداشت های اجتماعی آشنا می شود. این آموزش نظریه روابط موجود در جامعه و نظریه به

در با سواد ساختن هموطنان ما در تقویت سطح آگاهی آنها از وضع داخلی کشور - منطقه و جهان با استفاده از میتود های علمی

مبارزات و رزید و درین امر پیروزی های قابل و صغی کسب نمود. بهترین نمایندگان زنان زحمتکش کشور ما به صفوف سازمان ده - زن - ا جمع گردیده و رسالت شریفانه حزب محبوب خویش حزب دموکراتیک خلق افغانستان را بیشتر کا متقبل گردید. بعد از مرحله نویسن و تکاملی انقلاب لور سازمان دموکراتیک زنان افغانستان به مقابله گردان پیشاهنگ زنان کشور امر مبارزه بی امان علیه بقایای ضد انقلاب را دو شاخه و شش برادران

مبارز خویش تحت رهبری ج - د - خ - پیش بر دو در زمینه ایجاد فضای صلح امیز - کار جمعی - رفاه همگانی - عدالت - برابری - برادری شب و روز تلاش میورزد.

اکنون سازمان دموکراتیک زنان افغانستان بنمایندگی از زنان رنجبران - کارگران - دهاقین و همه زحمتکشان و وطن تو طشه های ما چرا جو یانه - شو و نیزم امپریالیزم و ارتجاع را تقبیح نموده و همواره در جهت افشای دشمنان پیکار مینمایند.

اکنون برای هر زن از جهان روشن است که زنان افغانستان سر بلند و انقلابی حماسه میا فریند. شاهد این ادعا برای همبستگی کلیه سازمانها و اتحادیه های مترقی زنان با سازمان دموکراتیک زنان افغانستان است. قدرتی بین المللی زنان هویت سازمان دموکراتیک زنان افغانستان را با دیده احترام نگریسته و هر لحظه با آن اظهار همبستگی مینماید.

زنان افغانستان با گردن های بلند - پر غر و رو بیباک بسوی آینده در خشان خویش گام بر میدارند. آنها دیگر نمیگذارند تا زنگار غم بر چهره طفلکان شان نقش ببندد. زنان افغانستان مایل نیستند تا هیولای فقر و بد بختی بیسوا دی و بیچارگی باز هم دامنگیر ایشان گردد.

به غرض تبلیغ و ترویج ارمانها و اهداف انقلاب لور در گروه های تبلیغاتی سپاهیان انقلاب در میان توده ها میروند - جاویدان باد این عشق و علاقه خواهان ما!

همچنان این خواهان در دیده وطن آزاد ما جان های شیرین خود را درین راه مقدس - راه آزمانی خویش - راه نجات توده های زحمتکش و وطن از تبلیغات زهر - آلود دشمنان وطن و انقلاب فدا نموده اند. افتخار بآن شهیدان پاک خواهان با احساس ما که جهت دفاع از دست آورد های

انقلاب هدف سیه کاریهای دشمنان مکار انقلاب و وطن و مردم قرار گرفته اند. این جانبازی ها نمونه و فاداری به انقلاب و وثیقه پیروزی حتمی بر دشمنان ما است.

انقلاب لور بمر دمان رنجیده مایه زنان زحمتکش و وطن ما مرده آزادی - به از مغان آورد و برای نخستین بار آزادی زنان را اعلام نمود که با سانس آن تساوی کامل با مردان را دارا بوده و کلیه شئون حیات اقتصادی اجتماعی - سیاسی و فرهنگی را احتوا میکند مرکز متشکلات و یکپارچه زنان افغانستان ((سازمان دموکراتیک زنان افغانستان)) است. این سازمان از بدو تاسیس خود در سال ۱۳۴۴ تا حال توانست مبارزات بر حق زنان افغانستان را رهبری نموده و آنها را بدور حزب دموکراتیک خلق افغانستان با نیرو مندی تمام بسیج نماید.

این سازمان بمثابه حر به کار از موده زنان مترقی کشور علیه استبداد - ارتجاع - امپریالیزم و رژیم سلطنتی پیکار نموده - دیری نکذشت پایه های توده ای آن مستحکم گردیده و در میان زنان رنجیده وطن او توریته معنوی قابل ملاحظه کسب نمود. سازمان دموکراتیک زنان افغانستان علاوه از اشتراک در مبارزه طبقاتی علیه نظامهای فاسد عدالت اجتماعی

راحت و رزید و درین امر پیروزی های قابل و صغی کسب نمود. بهترین نمایندگان زنان زحمتکش کشور ما به مقابله گردان پیشاهنگ زنان کشور امر مبارزه بی امان علیه بقایای ضد انقلاب را دو شاخه و شش برادران مبارز خویش تحت رهبری ج - د - خ - پیش بر دو در زمینه ایجاد فضای صلح امیز - کار جمعی - رفاه همگانی - عدالت - برابری - برادری شب و روز تلاش میورزد.

اکنون سازمان دموکراتیک زنان افغانستان بنمایندگی از زنان رنجبران - کارگران - دهاقین و همه زحمتکشان و وطن تو طشه های ما چرا جو یانه - شو و نیزم امپریالیزم و ارتجاع را تقبیح نموده و همواره در جهت افشای دشمنان پیکار مینمایند.

اکنون برای هر زن از جهان روشن است که زنان افغانستان سر بلند و انقلابی حماسه میا فریند. شاهد این ادعا برای همبستگی کلیه سازمانها و اتحادیه های مترقی زنان با سازمان دموکراتیک زنان افغانستان است. قدرتی بین المللی زنان هویت سازمان دموکراتیک زنان افغانستان را با دیده احترام نگریسته و هر لحظه با آن اظهار همبستگی مینماید.

زنان افغانستان با گردن های بلند - پر غر و رو بیباک بسوی آینده در خشان خویش گام بر میدارند. آنها دیگر نمیگذارند تا زنگار غم بر چهره طفلکان شان نقش ببندد. زنان افغانستان مایل نیستند تا هیولای فقر و بد بختی بیسوا دی و بیچارگی باز هم دامنگیر ایشان گردد.

به غرض تبلیغ و ترویج ارمانها و اهداف انقلاب لور در گروه های تبلیغاتی سپاهیان انقلاب در میان توده ها میروند - جاویدان باد این عشق و علاقه خواهان ما!

همچنان این خواهان در دیده وطن آزاد ما جان های شیرین خود را درین راه مقدس - راه آزمانی خویش - راه نجات توده های زحمتکش و وطن از تبلیغات زهر - آلود دشمنان وطن و انقلاب فدا نموده اند. افتخار بآن شهیدان پاک خواهان با احساس ما که جهت دفاع از دست آورد های

انقلاب هدف سیه کاریهای دشمنان مکار انقلاب و وطن و مردم قرار گرفته اند. این جانبازی ها نمونه و فاداری به انقلاب و وثیقه پیروزی حتمی بر دشمنان ما است.

انقلاب لور بمر دمان رنجیده مایه زنان زحمتکش و وطن ما مرده آزادی - به از مغان آورد و برای نخستین بار آزادی زنان را اعلام نمود که با سانس آن تساوی کامل با مردان را دارا بوده و کلیه شئون حیات اقتصادی اجتماعی - سیاسی و فرهنگی را احتوا میکند مرکز متشکلات و یکپارچه زنان افغانستان ((سازمان دموکراتیک زنان افغانستان)) است. این سازمان از بدو تاسیس خود در سال ۱۳۴۴ تا حال توانست مبارزات بر حق زنان افغانستان را رهبری نموده و آنها را بدور حزب دموکراتیک خلق افغانستان با نیرو مندی تمام بسیج نماید.

این سازمان بمثابه حر به کار از موده زنان مترقی کشور علیه استبداد - ارتجاع - امپریالیزم و رژیم سلطنتی پیکار نموده - دیری نکذشت پایه های توده ای آن مستحکم گردیده و در میان زنان رنجیده وطن او توریته معنوی قابل ملاحظه کسب نمود. سازمان دموکراتیک زنان افغانستان علاوه از اشتراک در مبارزه طبقاتی علیه نظامهای فاسد عدالت اجتماعی

موقف زن در

اتحاد شوروی

خاصی به میتود ها و شیوه های کار به خصوص در بین زنان مبدول دانسته است. در دهوار ترین روز های بعد از پیروزی انقلاب زمان جنگ داخلی، گرسنگی، ویرانی تجاوز خار چی و مبارزه حاد طبقا لسی در شرایط کشوریکه بیش از صد ملیت که هر کدام در سطح مختلف تکامل قرار داشت به سر می بردند و به صورت مطلق همه زنان بیسواد بودند. امدادولت شوراهامیتودهای کار را طوری در بین زنان انتخاب نمود که برای آنها قابل درک و فهم بود، بعد از اولین کنگره سرتاسری زنان کسار کر و دهقان در همه مناطق و نواحی شوروی در پهلوی کمیته های حزبی کمیسیون ها و بعد تر شعبات به خصوصی جهت کار در بین زنان ایجاد گردید.

در شرق شوروی که بقایای خرافات گذشته و جو د داشت کار تئوری سازماندعی و پرورش در بین زنان با در نظر داشت سن و غنعات پسندیده مردم واحترام به عقاید آنان صورت می گرفت. همچنان کلوب های زنان کارگر و مراکز اجتماعی زنان دهقان تاسیس یافت. در این مراکز زنان سواد می آموختند، تعلیمات مسلکی فرا گرفته سطح دانش حرفوی و مسلکی شان ارتقا می یافت همچنان مشوره های طبی دریافت مراقبت از نوزاد و تربیه طفل برای ایشان تدریس می گردید.

شرکت زنان در کارهای تولید :

سوسیالیزم در برابر زنان افق های وسیعی را گشود و امکانات اشتراک فعالان آنان را در پروسه تولید مسیر گردانید شرکت زنان در امر تولید اجتماعی عامل مهم رشد شخصیت زن، ارتقای سطح شعور سیاسی واجتماعی کار اجتماعی استعداد های زنان را شگوفان ساخته و دبستگی های او را وسیع تر میسازد. سوسیالیزم برای زنان حق کار، حق انتخاب آزاد حرفیه و مسلک حقی دریافت دستمزد مساوی با مرد در برابر کار مساوی، حق استراحت حق استفاده از تضمینات اجتماعی و مادی در صورت عدم قابلیت کار را تضمین می نماید.

در اتحاد شوروی جهت جلب و جذب زنان به پروسه تولید کار وسیع و همه جانبه صورت گرفته است که دنیا میک ارتقای نقش زنان در تولید اجتماعی ثمر گرانبهای این کار و پیکار بوده است.

در جامعه و فامیل

انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتبر که در سال ۱۹۱۷ در روسیه به پیروزی رسید بمثابة نقط عطف در تاریخ بشریت، سر آغاز دوران جدید گذار از سرمایه داری به سوسیالیزم بشمار میرود. پیروزی انقلاب اکتبر کلید حل بفرنج ترین برابلم های اجتماعی را در دست بشریت داد. قدرت استثمارگران را سرنگون نموده مالکیت خصوصی را به مالکیت سوسیالیستی مبدل ساخت، حل عادلانه مسئله اراضی را به نفع دهقانان میسر گردانید، امکانات رفاهی خلق های وابسته از یوغستم واستعمار را تا مین نموده و برای خلق ها حق تعیین سرنوشت را به ارمغان آورد. با استقرار قدرت شورا ها شرایط لازم جهت تامین برابری واقعی زن با مرد در اجتماع بوجود آمد.

اولین فرمانهای دولتی شوراهاکه به امضای لنین صادر گردید با ارامنهای زنان مطابقت کامل داشت. برای اولین بار به کسب حقوق سیاسی مساوی با مرد، حق کار، دریافت دستمزد مساوی نایل گردیدند، ونیز قوانینی که تامین گر موقف مساوی آن در خانواده بود پاس گردید.

تصویب قانون حفاظت کار زنان و اطفال، حمایه مادر و کودک همه و همه مثال های برجسته مواظبت بزرگ دولت شوروی از زن بمثابة مادر است. اولین سند عمده زندگی مردم شوروی در سال (۱۹۱۸) یعنی قانون اساسی جمهوری پاس شد. در سال ۱۹۱۹ لنین با سر بلندی واختیار چنین گفت: «حکومت شوروی به مثابه قدرت زحمتکشان در اولین روز های استقرار خود با هر آنچه که به حقارت و اسارت زن می انجا مید مقاطعه نموده و بزرگترین گامها را در جهت برابری قانونی زنان برداشته است.

حزب کمونسیت اتحاد شوروی به مساوات در جو کات قانون التما تموده برای تامین برابری واقعی زن در عمل پیکار کرده است. دولت شورا ها از آغاز استقرار خود توجه

شوروی وظیفه دو لت است در طول روز کار هشت ساعت و پنج روز کار در یک هفته در کشور شورا ها پذیرفته شده است.

شورای وزیران و اتحادیه های مسلکی اتحاد شوروی در سال ۱۹۷۸ مصوبه رایج نمودند جهت بهبود بخشیدن شرایط کار زنان مشاغل در امور اقتصاد ملی، گماشتن زنان به کارهای شاق و مضربه صحت آنها منع قرار داده شد همه این تدابیر جهت تامین مصوونیت در کار برای زن بمثابة مادربادر نظر داشت مشخصات فیزیو لوژیکی او اتخاذ گردیده است.

زن شوروی به مثابه شخصیت اجتماعی:

ارتقای مداوم فعالیت سیاسی زنان و سهم گیری وسیع زنان در پیشبرد امور اجتماعی یکی از مشخصات برجسته نظام سوسیالیستی محسوب می گردد.

زنان شورا ها حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را دارند در سال ۱۹۸۰ از جمله نمایندگان شورا های محلی ۴۹ درصد آنرا زنان تشکیل میداد. همچنان ۳۵ درصد نمایندگان شوراهای عالی جمهورییت های اتحاد شوروی را زنان تشکیل میداد.

زنان بطور فعال در کار کمیسیون های تدوین قوانین، طرح پلانهای اقتصادی و بودجه دولتی و در حل بهترین مسائل سیاست داخلی و خارجی شوروی شرکت می ورزند در امور دوسی و حقوقی نیز نقش زنان قابل ملاحظه است. دختران جوان در عملکرد سازمان کسول فعالانه اشتراک می ورزند و ۵۰ درصد اعضای صفوف سازمان لنینی جوانان اتحاد شوروی را دختران تشکیل میداد. و ۵۰ درصد اعضای اتحادیه های مسلکی و صنفی را زنان تشکیل میداد.

انقلاب فرهنگی ونقش آن در حل مساله زن :

یکی از اجزای متشکله پلان ساختمان سوسیالیزم را انجام انقلاب فرهنگی تشکیل میداد. لنین در تدوین این پلان توجه خاصی به حل مسئله زن مبدول داشته و معتقد بود که به سر انجام رسانیدن حل عادلانه مسئله زن و تامین برابری واقعی او شرط عمده بحساب میرود.

قبل از پیروزی انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ در روسیه سه بر چهار حصه نفوس بی سواد بودند و در قسمت زنان مجله پرورش در سال ۱۹۰۸ مقاله را به نشر رسانیده که جهت محو بیسوادی به صورت قطعی در بین زنان ۲۸۰ سال ضرورت است. ولی دولت شورا ها این مسئله را در طول چند دهه بطور موفقانه حل کرد و در سال ۱۹۳۹ بیسوادی کاملاً محو شد. در اتحاد شوروی تعداد زنان روشنفکر روبه افزایش است و این امر بیانگر شگوفانی فرهنگ شوروی است.

۷۰ فیصد آموزگاران و ۶۹ فیصد دوکتوران را زنان تشکیل می‌دهد، در سال‌های اخیر تعداد زنانیکه در بخش‌های مختلف علمی مصروف کار اند سه مرتبه افزایش یافته است. زنان در اتحادیه‌های مبتکر نویسندگان خبر نگاران، آهنگ سازان، هنرمندان، معماران و غیره و غیره وسیعاً سهم میگیرند. نظم سوسیالیستی همه شرائطی را که به زن اجازه میدهد تا نقش خود را با انجام وظایف مادری پیروز ماندن به تلفیق نماید تأمین نموده است، تسهیلات فراوان اجتماعی زن را همه جانبه یاری می‌رساند.

زن شوروی در خانواده نیز عضو فعال و دارای حقوق عام و تام بوده از حق مساوی انتخاب همسر، اشتغال، سکونت، انتخاب تخلص بر خوردار است جلب فعال توده‌های وسیع زنان به کار و زندگی اجتماعی، مزرع‌های کهنه تقسیم کار بین زن و مرد را از میان برداشته است.

قبلاً تنها مردان نان آور و تأمین گر مادی در فامیل بودند. زن تنها محافظ خانه مسوول امور مطبخ و بچه داری بشمار میرفت. ولی امروز زن مشغول کار تولید بوده در فعالیت‌های اجتماعی وسیعاً نقش دارد.

زن در همه عرصه‌های کار و پیکار با طبیعت از زمین تا فضا و اعماق معادن همگام و همپای مرد دست و پنجه نرم نموده و طبیعت را به نفع بشریت و تکامل جامعه سوسیالیستی تغییر شکل میدهد.

ایجاد شبکه‌های وسیع خدمات برای اطفال از قبیل کودکستانها، شیرخوارگاهها، اردوگاهها، مراکز اجتماعی اطفال به زن شوروی این امکان را میسر ساخته است که عضو فعال جامعه و مادر مهربان و با توجه باشد. البته گراف توسعه شبکه‌های خدمات به اطفال حرکت صعودی دارد بطور مثال در سال ۱۹۷۸ در ۱۲۲ هزار کودکستان که در آن ۱۳ میلیون و یکصد و هفتاد و هفت هزار طفل پرورش شده اند در نگهداری اطفال موسسات و مراجع خارج از مکتب نقشی با اهمیتی را ایفاء می‌کنند بطور مثال کاخ‌های پیش‌آهنگان، مراکز تغذیه‌ای کودکان، ستادیوم‌ها، کتابخانه‌های اطفال.

در خطوط اساسی انکشاف اقتصادی و اجتماعی اتحاد شوروی که در کنگره ۲۶ حزب کمونیست اتحاد شوروی تصویب شد یکی از مسائل محور این پلان را بهبود بخشیدن شرایط کار و زندگی زنان زحمتکش تشکیل می‌دهد، در سال ۱۹۸۱ بلافاصله بعد از ختم کار کنگره مصوبه شورای وزیران اتحاد شوروی پاس شد که به تاسی از آن زنان از رخصتی یکساله بعد از وضع حمل با حفظ دستمزد و ترفیع استفاده کرده میتوانند، همچنان با بدنی آوردن طفل مقدار پنجاه روبر از جانب دولت به فامیل کودک کمک میشود.

همه این واقعیت‌ها و فاکتورها، مظهر زنده مواظبت خستگی ناپذیر حزب و دولت شوروی از زن بمثابة انسان زحمتکش و مادر میباشد زن شوروی در فعالیت‌های سوسیون و کراتیک بین‌المللی زنان بطور فعالانه اشتراک می‌ورزد.

کمیته زنان شوروی با ۲۵۰۰ سازمان‌ملی زنان ۱۱۳ کشور مختلف با سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی روابط دوستانه دارد. با تبادل هیات‌های نمایندگی، اطلاعات و تجربه کار، این روابط تحکیم متداوم می‌یابد.

شوروی به جهان نقش ارزنده را ایفاء میکند خلاصه حزب مواظبت دائمی از زنان و آماده ساختن همه شرایط را به حیث شرکت کنندگان جریانات تولیدی، مادر، تربیه کنندگان نسل آینده و ناظرخانه و قلیفه خود میداند.

بنیخه دسولی

به خدمت کی

نو له دی کبله آگاه بنیخی او دملیونو بنیخو نمایندگانی د ملی او بین‌المللی تربیونونو له شاخه په‌زده ورتیا او شپامت سره د غونډو په جوړولو او مارشونو په کولو سره د سولی‌خه دفاع په خاطر اود جگری پرضد اعلامی چی:

د سو لی دپاره مبارزه دملتونو دخیلواکی او د موکراسی دپاره مبارزه ده چی د نوی استعمار او استثمار پرضد مبارزه په سوی جبهی کی پر مخ بیول کیږی.

نور د نړی د ملتونو بنیخی د ملی او بین‌المللی اتحادیو په جوړه کی خپله وظیفه گڼی چیرته یوازی د بنیخی دخیلواکی او هر اړخیزو حقوقو په لاره کی مبارزه وکړی بلکی باید په ملی او بین‌المللی حالاتو کی د بنیخو ویشیا دپاره هڅه وکړی او د یوی دوا مداری سو لی دپایښت دپاره دیوی لوی اړدو په ډول. دجگری پرضد د اوضاعو د کرکیج دکمښت او دیتانست لپاره د ملتونو دوستی او ا منیت په سو له غوښتونکی سیاست او دسو لی په گډ ژوند سره سمبال شی.

دافغانستان د موکراتیک جمهوریت دسوله غوښتنی سیاست په رڼا کی اودملگرو ملتونو د منشور او دشر د حقوقو د اعلامی پر اساس موږ افغانی پوهی او آگاه بنیخی خپله سپیڅلی وظیفه گڼو چی د ټولو هغو قوتونو او هغو خلکوسره یوځای چی دتیری او جگری پرضد مبارزه کوی د انسانی او ایمانی هدف په لاره کی یعنی دځمکی پرمخ دیوی دایمی سو لی دپایښت دهدف په لاره کی گډه مبارزه وکړو.

دنړی د ټولو سوله غوښتونکو او مترقی قوتونو د عمل یووا لی زموږ د عصر ضروری او ټینگه غوښتنه ده. سو له دبنیخی او د موږ دپاره مقدسه ده، ځکه سوله ددی داوادم دخیلواکی، آرا می او پایښت ضمانت کوی، نو بنیخه د سو لی په لاره کی ډیره پیاوړی او ډیره ستره مبارزه ده او په هره اندازه چی د بنیخو نبضت او ویشیا وده او پراختیا مومی او پیاوړی دریځ غوره کوی او په هره اندازه چی بنیخی په سیاسی، اجتماعی، اقتصادي او فرهنگي ژوند کی په مساوی تو گه گډون کوی. په هماغه اندازه به دسو لی قوتونه د جگری په تور قوت‌باندی بری حاصل کړی.

په اوسنی عصر کی د نورو نړیوا سو عواملو له جملی څخه د بنیخو دموکراتیکي ودی او دبنیخو د نبضت له کبله. د نړی په مختلفو ملتونو کی د قواو انډول دسو لی دقوتونو په گټه او د جگړه مارو قوتونو په ضرر بدلون میندلی دی. د سولی شعار د نړی د بنیخو د ټولو سازمانو، اتحادیو او موسسو سر لیک گرځیدلی دی. ځکه نور نو پو هو بنیخو ته څرگنده شو یه چی په اوسنیو شرایطو کی اتمی بمونه په څو دقیقو کی کولی شی د نړی هر گوټ ته ورسیری او نړی وپجاړه او په کڼوا لوبدل کړی او دیوی بلی نړیوالی جگری په صورت کی به په ملیونونو انسانان، دنړی دتمدن خزانی او فرهنگي زیرمی له منځه لاړی شی نو همدا علت دی چی بنیخی د هغو په مقابل کی خپل داعتراض او ازونه پورته کوی.

د نړی د ملتونو د بنیخو مترقی ساز مانونه پوره پو هیری چی په ټولو مرانامو، خبرتیا و پریکړو او پخپلو پیا موونکی یی په یو ډول یا بل ډول سره جگړه مار قوتونه او بین‌المللی ارتباط چی په سر کی یی دا مریکی ا میریالیزم ځای لری محکوم کړی دی ځکه همدا ا میریالستی قوتونه دی چی د تیری او جنگ سیاست پیاوړی کوی. دسولی مسابقی ته لمن وهي. دبین‌المللی اوضاع د څېړن تیا سبب گرځی او دنړی په مختلفو برخو کی سیمه ایزی جگری هڅوی. د ملتونو په خپلواکی تیری کوی. ملی آزا دی ښونکی جنبشونه ټکوی. فاشیستی او تبعیض غوښتونکی رژیمونه مینځ ته راوړی او دبنیخو مدنی او ټولنیز آزادی له منځه وړی.

د سو لی لپاره په مبارزه کی د نړی د ملتونو د زیاتو بنیخو گډون زموږ ددوران یو له ارزښتناکو او غوره خاصیتونو څخه دی بنیخی چی زموږ د سیاری پرمخ باندی تر نیمايي زیاتو اوسیدو نکو څخه دی. ځکه دانسانی لوړو عواطفو له پلوه او څه د بشری تمدن د ساتلو او د بشریت د پایښت له پلوه د ملتونو دسو لی. دوستی او ا منیت سره ژور او نه شلیدونکی اړیکی لری. بنیخی یعنی میندی هغه بالقوه اوبالغول قدرت دی چی تل د خپلو اولا دونو د را تلونکی په نسبت د بشریت دراتلونکی سره مینه او دزده له کو می علاقه لری.

د شلمی پیری په لو مری نیمايي کی دوونړیوالو جگړو د (۷۰) ملیونو انسانانونه زیاد مړه او د خاورو سره یی برابر کړل. پدی جگړو او نورو کورسو ژونکو جگړو کی د بنیخی، مور، خور، لور ونځ‌زښت زیات وه.

د نړی بنیخی، ټولنی او د هغو ټولنیزو موسسو د نړی په گوټ گوټ کی د جگړه مارو قوتونو د تیریو په نسبت د خپلی سختی کرکی او ازونه پورته کوی.

د نړی د پوهو بنیخو کلک و گټور دریځ او موضع نیول. د ټولنیزو اتحادیو، پارلمانونو او بین‌المللی موسسو په خاص ډول په وینام او منځنی ختیځ کی دتیریو په وړاندی داستعمار او ا میریالیزم ا صهیونیزم او دنژادی توپیر د سیاست په مقابل کی په ډاگه او څرگند دی.

مبارزه برای صلح و خلع سلاح به مثابه

یکی از وظایف عمده جنبش

بین المللی زنان است

نیاز به صلح و نفرت از جنگ به مثابه خواست مبرم دو زن ما از مدت‌ها بدینسو افکار جهان مرفی را بخود معطوف ساخته است و همه بشریت مرفی در صدد آنست تا از فاجعه و حشت انگیز جنگ ذروی که امپریالیزم سخت در پی آنش زدن به آنست جلوگیری بعمل آورند.

زیرا در اوضاع بین المللی تشنجات ناشی از تحریکات امپریالیزم و تهدید جهان به جنگ هستوی تبه کن نسبت بهر وقت دیگر بیشتر محسوس است. امپریالیزم جهانی در رأس امپریالیزم امریکا تب و تلاشی مذبذبه را در هر چه مختق تر ساختن فضای بین المللی و ایجاد يك جنگ گرم هستوی آغاز نموده و از همه نیرو برای خنثی کردن تلاش های نیرو های مرفی در زمینه رفع تشنج بین المللی استفاده بعمل می آورند و با اتكاء با ماشین جنگ افروز نا تومسابقات تسلیحاتی را شدت بخشیده و روز تاروز انبار انواع و اقسام سلاحهای هستوی را افزایش میدهند. جنگ های نفرت انگیزی را در گوشه های مختلف جهان که هزاران ، هزار انسان را با تبهایی ونیستی مواجه میسازد ، دامن میزنند.

امپریالیزم امریکا که در قبال این حوادث سخت مقصر است باز هم بوجه نظامی خود را می خواهد به اضافه تر از دو صد میلیارد دالسر افزایش دهد ، تصمیم ایجاد (۱۴۰) فا بریکه تولید سلاح را در ایالات متحده امریکا دارد و می خواهد پایگاه های نظامی خود را در دیگوگارسیا ، مصر ، کنیا و استرالیا مستقر سازد . امپریالیزم امریکا با این اعمال وحشیانه چهره بی نقاب خود را یکبار دیگر با همه نفرت انگیزی به جهانیان می نمایاند.

در قبال این همه اعمال جنایتکارانه بشریت مرفی و ظیفه حیاتی حفظ صلح و جلوگیری از جنگ را روی دوشهای خود میکشند، امروز دیگر اعلان موافقت با صلح و خلع

سلاح کافی نیست شرایط امروز ایجاب میکند تا جنگ افروزان را شناخت و واقعیتانه درک نمود که کی برای صلح و استحکام آن میزنند . باید همه کسانی که آرزو مند زندگی سعادت مند فردا نیستند و در برابر حیات نسلهای آ آینده احساس مسئولیت مینمایند بایبوستن به صفوف مبارزین فعال راه صلح علیه فاجعه وحشتناک جنگ ذروی بیا خیزند . زنان به مثابه نیمه جدائی ناپذیر جامعه ما بیشتر از همه نیاز مند صلح اند زیرا يك مادر فقط در فضای صلح آمیز قادر به تربیه فرزندان سالم است .

مبارزه تهر بخش زنان برای تحکیم امر صلح از مدت‌ها بدینسو جریان دارد و به ویژه بعد از جنگ دوم جهانی این مبارزه پیگیر بصورت متشکل و همه جانبه در وجود فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان متجلی گردید .

فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان که چندی قبل ۳۰مین سالگرد تاسیس خود را تجلیل نمود و سازمان دموکراتیک زنان افغانستان افتخار عضویت آنرا دارد توانسته انزجار و نفرت عمق زنان سراسر جهان را علیه جنگ این عامل تبهایی بشریت موقوفانه سازمان بدهد .

فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان در صلح به مثابه تضمین مطمینی برای سعادت و آسایش کودکان ، رفاه خانواده و سعادت همه بشریت با همه نیرو دفاع مینماید . زیرا فدراسیون معتقد است که حل و فصل مثبت مسائل مبرم بین المللی ، تسریع کننده وظایف فدراسیون در مبارزه بر حق احیای حقوق زنان بحساب میرود . از همین جهت برای تحکیم امر صلح ، علیه مسابقات تسلیحاتی و جنگ مبارزه مینماید .

بررسی پس منظر ۳۰ ساله کار و ییگار پر تلاش و درخشان فدراسیون تثبیت کننده این ادعا است .

درسهای ۱۹۴۷ - ۱۹۴۶ فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان کمپاین وسیع تبلیغاتی را در تمام سازمانهای ملی آن فدراسیون علیه مشغول ساختن جنگ های ذروی بر پا نمودند و با استفاده از اشکال فعال مبارزه چون دایر نمودن میتنگ ها ، جلسات ، بیانیه و طرح پیشنهادات مشخص بر موسسه ملل متحد خواست خود را برای جلوگیری از افزایش تولید سلاح و منع استفاده از سلاح ذروی ابراز نمودند .

کنگره دوم فدراسیون که در سال ۱۹۴۸ در بود ایست دایر شد نمونه بارز از تلاش های این فدراسیون جهت تحکیم امر صلح است درین کنگره بود که برنامه اساسی در مورد صلح به تصویب رسید و در ضمن از زنان سراسر جهان جهت مبارزه برای استقرار صلح به مثابه نیاز مبرم عصر ما ، دعوت بعمل آمد . فقط یکسال بعد از آن نقش فدراسیون در تاسیس نخستین کنگره سراسری بر جهان در صلح جهانی متباز گردید و اندرین کنگره جنبش جهانی نیرو های صلح دوست به مثابه سد شکست ناپذیری در برابر نقشه های توسعه طلبانه امپریالیزم جنگ طلب قرار گرفت و فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان با عضویت در هیات رئیسه این شورا ، فعالانه جهت بر آورده شدن آرمانهای مقدس انسانی اش به ییگار آغاز نمود چنانچه وقتی در سالهای ۱۹۵۰ - ۱۹۵۰ خطاب این شورا راجع به صلح که به رفرا ندیم پنج کشور بزرگ در سال ۱۹۵۱ راجع شده بود و در آن علیه خطر جنگ مذهبی ذروی مطالبی ارائه گردیده بود ، به ابتکار فدراسیون و همه سازمانهای ملی آن نصف تعداد امضا کنندگان را زنان تشکیل میدادند .

بالاخره فدراسیون در سال ۱۹۵۵ فریاد مادران را بخاطر حفظ جگر گوشه های شان از خطر جنگ در کنگره جهانی مادران متعقده لوزان بلند نمود ، درین کنگره که در نتیجه فعالیت فدراسیون مادران سراسر جهان بخاطر ابراز نگرانی عمیق از درگرفتن جنگ ذروی که در آن زمان روبه افزایش بود نمایندگان خود را به لوزان فرستادند تا نفرت عمیق زنان را که مادران را

جنگ این عامل تبهایی بشریت ابراز نمایند و نیروهای جنگ طلب را از تصامیم وحشتناک جنگ ذروی که باعث ریختن خون هزاران ، هزار انسان میگردد مانع شوند . برنامه پرشوری که درین کنگره مادران به تصویب رسانیدند ندای درونی يك مادر را میرساند که چگونه نگران سر نوشت آینده فرزندان خود است . در تصویب نامه این کنگره چنین آمده است :

ما نمیخواهیم که فرزندان ما بجان همدیگر بیافتند ، ما کودکان خود را در فضای دوست داشتنی صلح پرورش میدیم و به هیچ نیروی اجازه نخواهیم داد در روح آنها نفرت و عدل ننگین نژاد پرستی را اشاعه دهند زیرا همه اطفال چه سفید یاسیاه و یازرد پوست همه استحقاق بهتر زیستن را دارند همه به صلح ضرورت دارند و ما با همه نیرو از آنها دفاع میکنیم .

ما صادقانه سو گند یاد میکنیم که بخاطر تحکیم امر صلح که منفعت همه کودکان در آن مضمر است یکپارچگی خود را حفظ و عیولای جنگ را از پادرمی آوریم . ما با شعار خلع سلاح خواهان دوستی بین خلقها هستیم و دوستی بسوی همدیگر دراز میکنیم و بدینگونه به پیشوا ز بهاران پر شکوه صلح صفامیرویم .

گردهم آئی با عظمت مادران در لوزان قدرت ارزشمند زنان را که مادران برای حفظ و تأمین صلح ، همبستگی شان را در مبارزه علیه امپریالیزم جنگ افروز به جهانیان اثبات نمودند.

نیروی مادر برای نجات کودکان و خانواده برای تأمین زندگی آرام و با سعادت نیرویست لایزال و شکست ناپذیر .

کنگره بین المللی زنان متعقد شهر ماسکو در سال ۱۹۶۳ نقش زنان را در مبارزه برای صلح و خلع سلاح ، مثبت و پر نور ارزیابی کرد و در ضمن این کنگره اتكاء روی مطالب زیرین را سخت مورد توجه قرار داد .

جلو گیری از جنگ ذروی .

خلع سلاح عام و تام .

معو استعمال سلاح ذروی در پژوهشهای نظامی در ساحاتی چون کره زمین فضا و بحر . نابودی تمام ریشه ها و نشانه های دوم جهانی در قاره اروپا .

از تربیون با عظمت این کنگره بین المللی اولین زن فضا نورد جهان والتینا ولادیمیر وانی تسکوا سخنرانی نموده گفت: من قاطعانه اعتقاد راسخ دارم که ندای صلح خواهانه همه نمایندگان این کنگره به نفیر توفنده ضد جنگ مبدل خواهد گردید که انفجارات گوش خراش را نابود خواهد کرد .

والتینا ترشکوا در مورد خاطره او لین پرواز خود به نماینده گان گفت : ایکاش گشتی فضای من و سفاک ... بوسیله پیونده دهنده بین قلب های تمام زنان جهان مبدل گردد .

من سیاره مانرا از فضا خیلی قشنگ و زیبا یافتیم و نادر مغزم خلطور کرد که به هیچوجه نباید اجازه داد که زیبایی سیاره ما در زیر غبار و خاکستر سیاه جنگ ذروی نابود گردد. من نیم ساعت زیبایی سپیده سحر رادر فضا دیدم و طلوع آفتاب را با همه زیباییش، ما هیچگاه نمیتوانیم به هیچ نیروی اجازه بدهیم که درخشندگی اشعه زرین آفتاب را طوفان انفلاهای ذروی از دیده ها پنهان سازد.

بمؤثرترین یکن اهمیت کنگره ماسکو درین امر بزرگ نهفته است که با ارائه سالیهای متعدد و از تجارب سالیهای دراز مدت گذشته باین نتیجه رسیدند که مبارزه در راه صلح بیوند اورگانیک و جدایی ناپذیر یا مبارزه بخاطر استقلال ملی علیه استعمار و استعمار نوین دارد.

و بدینوسیله سهمگیری زنان در جنبشهای جهانی بخش ملی، نیروی این جنبش رادر برابر استعمارگران نیرومند تر ساخت.

کنگره زنان صلح دوست جهان در سال ۱۹۷۳ در شهر ماسکو انکشاف و توسعه همکاری جنبش بین المللی صلح را بار آورد، درین کنگره تاریخی، صلح و ترقی پیش از صد سازمان ملی و (۲۰) موسسه بین المللی که از آنجمله ۹ سازمان بین المللی زنان بشمول فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان و ۹۶ سازمان ملی زنان از ۸۱ کشور جهان شرکت نموده بودند. درین کنگره همه نمایندگان سازمانهای زنان هم عقیده با هم پروگرام مشخص همگون ساختن عملیات نیروهای صلح دوست جهان رادر مبارزه برای تامین صلح تدوین نمودند.

درین کنگره هر تاگوسین رئیس فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان سخنرانی نمود و به نمایندگی از فدریشن اسناد و فیصله های کنگره ماسکو را تأیید و پشتیبانی خود را از آن اعلان نمود.

نتیجه نهایی کنگره الهام بخش این مطلب بود که باید هر چه فشرده تر و سریعتر توده های زنان به جنبش بین المللی صلح جلب گردد و از همه نیرو و امکان برای بر آورده شدن این هدف باید استفاده کرد.

نقش بر جسته فدراسیون در مبارزه علیه نیروهای خون آشام امپریالیستی شکاف عظیمی در دیوار بولادین استبداد وارد نموده و قدرت پیکار زنان رادر مبارزه علیه استعمار گران غارتگر، بخاطر استقلال ملی و برای تامین امر صلح به اثبات رسانده و برای مشعلی در آسمان پیکار انقلابی می درخشد.

و سال ۱۹۷۵ در تحت فشار افکار مترقی موسسه ملل متحد و ادار شد که این سال

را بنام زن جهت بررسی کارنامه و نقش زنان در همه جهات زندگی نامگذاری نماید. بدین مناسبت گردهم آیی وسیع زنان در برلین صورت گرفت که یکبار دیگر برنامه فعالیت زنان را جهت بدوش گرفتن نقش فعال در مبارزات عادلانه صلح خواهانه مورد تأیید قرار داده و در پیام این کنگره به زنان سراسر جهان چنین میخوانیم:

فعالیت و تلاش نسل امروزی سیمای سیاره مارادر آینده ترسیم میکند و در برابر همه این حوادث ما مسؤول هستیم، سیاره ما میتواند به باغ شگوفان ویر نمری تبدیل گردد و یا بیابان و یرانه باشد که محصول جنگ ذروی خواهد بود، سیاره ما میتواند به سیاره صلح و همکاری متقابل دول ویا اینکه به سیاره که در آن عدم عدالت و تجاوزات حکمفرمایی میکند تبدیل گردد.

زن که از عصاره وجود طفل خود را میپروراند از حق خاصی برای تامین آینده شگوفان برای آنها بر خوردار است.

در پیام کنگره زنان در برلین به جهانیان اعلام گردید:

ما در برابر مسابقات تسلیحاتی ندعیم میکنیم تا بدینوسیله حقوق واقعی زنان را تامین نمائیم، ما علیه همه انحصارات تجاوز گر نظامی پیکار میمائیم ما هر نیروهای امپریالیستی را که امر صلح را با تشنج مواجه میسازد تقبیح میمائیم.

فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان در نتیجه تلاشهای پیگیر برای جلوگیری از تاخت و تاز های وحشیانه امپریالیزم برای دامن زدن بیک جنگ هستوی و سهم اکتیف برای تخفیف تشنج بین المللی توانست که جدول طلانی صلح را بنام (ژولیا کوری) بدست آورد. یک بررسی کوچک از ارقام سرسام آور مصارف نظامی مارا به واقعیت درد آور نتایج مصارف نظامی مارا به واقعیت درآور نتایج ناشی از مسابقات تسلیحاتی مواجه میسازد، توجه کنید.

فقط در ایالات متحده مصارف برای تسلیحاتی به ۱۵۰ میلیارد دلار میرسد و ریگن رئیس جمهور جدید تلاش میوزد تا باین رقم را به ۲۳۶ میلیارد دلار افزایش دهد تعداد زیاد متخصصین در امور مربوط به تسلیحات مصروف اند در حدود ۸۰ میلیون انسان در رشته های مختلف تولید اسلحه جات اشتغال دارند و تقریباً فعالیت (۲۵ فیصد) دانشمندان با امور نظامی پیوند دارد.

بوسیله پولی که در جهان جهت مسابقات تسلیحاتی به صرف میرسد در امور مربوط به تعلیم و تربیه دو مرتبه و در امور حفظ الصحة سه مرتبه جهت بهبود زندگی انسانها افزایش بعمل آورده میشوند. بعد از جنگ دوم جهانی ۷۰۰۰ میلیارد دلار برای تولید سلاح مصرف شده و این رقم برای بامبلغی است که در طول

یکسال بشریت در نتیجه فعالیت و کار بوجود میاورند. فقط ده فیصد تقلیل در مصارف نظامی اعضای شورای امنیتی موسسه ملل متحد امکانات آنرا مساعد میسازد تا وسایل تحصیل برای صد میلیون طفل آماده گردد. مصارف ساختمان یک طیاره اف ۱۴ برابر است با مصارف ساختمان نه مکتب باهمه و سایر آن و با مصرف مائوریک غش و تانک میتوان ۲۸۷ کودکستان برای اطفال ایجاد کرد.

اماراخیز در مورد دو میلیارد و ششصد میلیون باشندگان کشور های در حال رشد سخت رنج اور و رفت انگیز است. (۸۰۰) میلیون انسان درین کشور ها بسواد اند و یک میلیارد آن همیشه گرسنه اند در آمد روزانه ۹۰۰ میلیون آن تقریباً ۱۳ حصه یک دالر است فقط اگر چند اقدام در راه خلع سلاح صورت گیرد پول قابل توجه برای کمک میلیونها انسان گرسنه و بی غذا تیه خواهد شد و اگر مسابقات تسلیحاتی کاملاً متوقف میشد و تمام عواید آن در اختیار سکتور صلح خواهانه اقتصاد قرار میگرفت تصور کنید آهنگ رشد همه جهات زندگی بشریت تاجه حدودی سرعت میداشت.

بدر نظر داشت همین مطلب حیاتیست که فدراسیون با همه مسؤولیت در برابر حیات میلیونها انسانی که به تان ضرورت دارند در برنامه خود روی ضرورت مبارزه برای منع از عایشهای ذروی و عدم استعمال ایمن سلاح و خلع سلاح عام و تام سخت اتکاء میکند.

به ابتکار فدراسیون مجمع بین المللی برای خلع سلاح و در دسمبر ۱۹۵۹ ملاقات در وایانا در تحت شعار (در شرایط کنونی خلع سلاح عام و تام باید به ضرورت حتمی تبدیل شود) در ماه مارچ ۱۹۶۲ صورت گرفت همچنان در ماه نوامبر ۱۹۷۱ فدراسیون درباره خلع سلاح پیامی را که در برلین تأیید شده بود به موسسه ملل متحد فرستاد. سیمینار های بین المللی تحت شعار (زنان جهان آماده مبارزه در راه صلح اند) در سال ۱۹۷۵ در شهر نیویارک و تحت شعار (زنان و خلع سلاح عمومی) در سال ۱۹۷۸ در وایانا صورت گرفت.

فدراسیون جهت همبستگی فعالیت سازمانهای ملی کشور ها برای مبارزه علیه تولید سلاح ایجاد ملاقاتهای رایین این سازمانهای تدارک دیدو در چند کشور جهان ایمن سازمانها با ایجاد مظاهرات، پیام هاو فرستادن عیات خود به پارلمان و حکومت عدم رضایت خود را بتولید بمب نوترونی ابراز داشته و تقاضای متعددی در زمینه خلع تولیدات بمب نوترونی ابراز داشته و جایجا کردن آنرا در کشورهای اروپای غربی شدیداً تقبیح نمودند. فدراسیون سیمینار زنان کشور های اروپائی رادر باره حل مسایل خلع سلاح و منع بمب نوترونی در سال ۱۹۷۹ در کوپن هاگن و در سال ۱۹۸۰ در وارسا مبتکرانه سازمان داد.

رفیق ترشکوا بحث نمائنده فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان در راس هیات فدراسیون در جلسه خصوصی مجمع عمومی موسسه ملل متحد که در مورد مسئله خلع سلاح تشکیل شده بود حضور داشت اودر سخنرانی خود بدین مناسبت اظهار داشت، میلیونها زن در جهان با همه نیرو آماده اند تا بصورت خستگی ناپذیر و مداوم در راه خلع سلاح، تخفیف تشنج بین المللی، بخاطر تامین صلح که نیاز مبرم زمان ماست و بخاطر خوشبختی خلقها بپردازند.

در ۲۵ اکتبر سال گذشته زمانیکه در چوگات هفته تعیین شده از طرف ملل متحد به خاطر خلع سلاح در یکتعداد از کشور ها یکروز این هفته بنام مبارزه زنان در راه صلح تعیین گردید.

این بود تاریخچه مختصر از تلاشهای صلح جویانه فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان بخاطر جلوگیری از اشتغال غریب جنگ و خوشبخت زیستن همه باشندگان سیاره ما.

اکنون فدریشن کنگره سر تاسری زنان جهان را از ۱۳-۸ اکتبر در برات تحت شعار (مساوات استقلال ملی و صلح) تدارک می بیند و این کنگره در شرایطی گشایش می یابد که تن اما سیده امپریالیزم باز هم در صد دانست تا با مشتمل ساختن جنگ بخیال خود شان خود را از مرداب نابودی نجات دهند.

یکبار دیگر درین کنگره مسئله اشتراک زنان در مبارزه علیه مسابقات تسلیحاتی و جنگ مورد مباحثه قرار خواهد گرفت و یکی از کمیسونهای کنگره روی پروپلم اشتراک زنان در مبارزه بخاطر امر صلح و خلع سلاح فعالیت خواهد نمود.

بقیه درس ۴۵

((گانایلا)) همه آنچه‌ی را که خود کم داشت و حسرتش را می‌خورد، سراغ کرده بود، پوست مرمرین و گیسوان بسوز او را دوست می‌داشت، تن پا کفش را که از زیر چین‌های دلقق‌ییب پیراهن ابریشمین بوی خوش می‌داد، می‌ستود حال که در او چیزی است که دیگران می‌پسندند، چگونگی می‌شود که دل از بسوز را نبرده باشد؟

از نگاه شیطان بسوز را نگاه شوق و شگفتی می‌بارید، انگار دختری و حشی محو جمال معبود خود شده است، خاموش می‌ماند و با چشم گانایلا را می‌خورد، سپس با رفتاری احتیاط آمیز، چنانکه مبادا آسیبی به او برساند، با پنجه راست خود دستهای سپید دختر را که تا

راه آب می‌کند و تنبوشه‌های سرخ رنگ را می‌گذاشتند، حاجی والکو سرگرم ساختن آب نما بود این تنها چیزی که اسم و رسمش کم‌داست او میتواند آنچه از کنار کلکینش می‌گذشت، به‌بیند از آنجا که او جز گانایلا فرزندش نداشت، آزادش گذاشته بود، تاجر کار دلش بخواهد بکند، اما از مرا قبت آمد و شد کولیپانیز غفلت نداشت.

بسوز را از یک چیز سر در نمی‌آورد، با همه زیبا بی‌کس گانایلا داشت، برای چه آنهمه خواستگار را جواب کرده و تا کنون به خانه مانده بود، نزد چه کسی می‌توانست دلی‌گرو کرده باشد؟ بسوز را که سراسر ده را گشت می‌زد و از همه زمزمه‌ها و بدگوئیهای آن سامان خبر داشت، می‌دانست

بقیه صفحه ۱۴

دو تصویر در آب

آرنج برهنه بود، نوازش می‌داد و زیر لب می‌گفت: - وای - تو چقدر سفیدی، سفید... تو چقدر قشنگی... این کار «گانایلا» را به‌خنده می‌انداخت، بسوز را با همه صداقتی که در اوچ مهرورزی داشت، دلش نمی‌خواست دست خالی از آنجا برگردد، دختر، کولی تمام عیار بود و انگشت شیشه‌یی یا رخت کهنه گدایی می‌کرد، آنجا که زیاد بی‌پروا می‌شد، می‌رفت و بهترین میخک را می‌چید، خود را می‌آراست تا در کنار گانایلا، قیافه اش را در شیشه پنجره‌ها تماشا کند، درین فاصله زن حاجی والکو کارهایش را با کالورا سر و صورت می‌داد، پیر زن هنوز بیلچه‌ای را که با آن آرد بر داشته بود بدست داشت و با چشمان آرام و ژرف، دو دختر را تماشا می‌کرد، خود حاجی والکو هم بیرون بود، او مردی بود بلند، سفید مو، در برازندگی کم نظیر، او مرا قبت بنا یا نی بود که در صحن حویلی

که مردم پشت سر گانایلا چه می‌گویند، بسوز این اسرار مگو را به گوش می‌گرفت و با چنان شوری دلبستگی نشان می‌داد که انگار این داستانها در باره خودش باشند، روزی همینکه پیش (گانایلا) رسید، بواجرا را برایش تعریف کرد، چنان به نظرش آمد که کسی گنجینه‌اش را از کفش بیرون کرده باشد، به انتظار واکنشی ماند که می‌بایست (گانایلا) از خودش نشان دهد، اما دختر (حاجی والکو) بطور عادی و آرام بر جای ماند اینجا بود که اخگر کینه‌یی از چشم دختر کولی جستن کرد شنیدن یکپارم آنچه به زبان آورد بس بود تا وجود بسوز را از شادی سرشار سازد، اما آن عروسک سفید انگار بجای قلب، سنگ در سینه داشت.

یکبار، هنگام غروب، بسوز را با مادرش از جنگل باز می‌گشت چشمشان در آن سوی ده، در ورای خانه‌ها، به دو مرد سوار افتاد که از راه پشت تپه به پیش می‌تاختند،

راه به سوی ده سرازیر می‌شد و لجمزار پنهانوری را در زیر درختان می‌برید، دو کولی، ابری از دود سفید روی سر دو سوار دیدند و صدای شلیک گلوله‌یی را شنیدند سواران به شیب جاده که به‌ده می‌پیوست، لغزیدند، دوباره دو کولی، دو قطعه ابر سپید را فراز سر سواران دیدند و صدای دو گلوله دیگر را که در دره‌های (ستار چا) پیچید شنیدند، این از قدیم رسم بود که سواران به‌همین صورت ورود خویش اعلام دارند.

این فکری بود که مادر و دختر کردند و بزودی آنچه را که دیده بودند از یاد بردند، هر دو از راه و پل سنگینی که به کولی می‌کشیدند خسته بودند، موقعی که به‌ده رسیدند، هوا تاریک شده بود، چیزی که بی‌درنگ به چشمشان خورد، آن بود که همه زنهای از خانه به جلو درها آمده بودند، کالو را پیشا پیش می‌رفت و توجهی به آن‌ها نداشت، اگر هم به چپ و راست نگاه می‌کرد، برای این بود که اگر کسی چیز را فراموش کرده باشد بر دارد و در اینان پیشبندش بیندازد.

بسوز را پشت سر او از دور پیش می‌آمد، بی‌آنکه تنش از زیر بار خم شده باشد، راست و نرم مانند نی جگن با وجود تاریکی، می‌شد گاه فروغی را که از چشم دختر جستن می‌کرد تگریست، یکدسته اطفال دنبالش می‌دویدند و فریاد می‌زدند «بسوزا، گلی ناز صحرایی، یک گل کوچک، جمتای خودت بده به ما» او شادمانه و بدون آنکه خشم ناک شود، پاسخ می‌داد.

- آخر از کجا گیر بیاورم، دست بردارید! بچه‌ها را به حال خود گذاشت تا فریاد کنند و خود در تاریکی ایستاد، به زیر گوشی زنهای گوش فرا داد، به جایی رسید و از دهن همه زنهای یک اسم شنید: واسیلچو کمی دور تر باز هم صحبت همین واسیلچو بود که دارایی و خانواده‌اش زبانه‌زد همه بود، جای دیگر باز هم حرف و اسیلچو بود، منتها این بار اسم (گانایلا) هم بگوشش خورد بسوز را گوشه‌هایش تیز شد از دهن زنی که شناخت، همان زن (ژچو) است این را شنید: - نه، چنین چیزی امکان ندارد.

این زن که همیشه گل زرد به‌سر می‌زد، از همه جا خوبتر خبر داشت مگر امکان دارد، حاجی والکو دخترش را به این واسیلچوی می‌خواره بدهد!

بر کنجکای بسوز افزود، خود را از پناه سایه خانه‌ها کشید و از پیش این دسته زنان، به نزدیک دسته دیگر رساند ناگاه خود را در برابر می‌کند و بوی نچو یافت رو شناسایی رزد و خاص که از درو پنجره آنجا بیرون می‌تافت و تاریکی‌ها را می‌شکافت، بر روی او افتاد، آن دو سوار پیدا شدند، گاه در تاریکی شب کم می‌شدند و گاه در نور چراغها دیده می‌شدند.

کدام یک ازین‌ها می‌توانست (واسیلچو) باشد، بدون شک این یکی نبود که همین حالا می‌دید، زیرا اندکی سالمند بود در همین وقت از میان تاریکی‌ها، صدای سم اسبی که خیز بر میداشت، از جاده به گوش بسوز رسید و در روشنائی سوار دوم را دید، پشم سیاه اسپش که گرم شده بود از عرق برق می‌زد، یال ابوهی از گردنش فرو می‌ریخت، سوار، جوان زیبایی بود که زلف بورش از زیر کلاه کجش بیرون زده بود، و شل گسادش در باد موج می‌زد، این واسیلچو بود، لیوانی بر داشت نوشید و ته مانده اش را بریال اسپش پاشید، بسوز را که خود را به دیوار سنگی چسپا نیده بود، احساس کرد که قلبش تند می‌تپد، باز هم اسپ‌ها را دید که نیم‌چرخ می‌خورند و دو باره سر بالایی جاده را چار نعل می‌تازند و از زیر سم شان جرقه بلند میشود.

بسوز که همچنان به دیوار تکیه داده بود و با نگاه سواران را دنبال می‌کرد، با خود گفت، این است مردی که «گانایلا» منتظرش بود، آن وقت کینه‌یی که از دختر (حاجی والکو) بدل داشت، با نیروی تمام زبانه کشید ولی همان زمان بیاد حرفهای زن «ژچو» افتاد، نه، حاجی والکو، دخترش را به این واسیلچوی می‌خواره نخواهد داد، بسوز که ازین فکر جان گرفته بود، از دیوار رد شد و به سمت خانه به راه افتاد، حالا دلش می‌خواست، بخواند و بزند و بدود، آنگاه ستاره‌ها که مانند گوه‌های درشت بر فراز بامها می‌لرزیدند به بسوز لبخند می‌

از تخته سنگی به تخته سنگی می
جست و خود را به جا های سایه
سار می رساند ، تا گیاهان جوشا -
ندنی به چینه ، بزورا وظیفه داشت
که گل سفید مخصوص بچینه و در
آفتاب خشک کند و خاشاک و ترشیه
هیزم جمع کند. اینکار بحدی برایش
ناهنجار بود که ناگهان ، همیگونه
فهمید کسی او را نمی بیند، آهسته -
گک پا به فرار گذاشت .

دختر جوان از جنگل بیرون آمد ،
از رودخانه گذشت و راه خود را به
سوی بلدنی ادامه داد ، از روی
صخره های که سر را هشی آمد ،
پرید ، تا اینکه خود را به بالای ارتفاع
رساند .

بقیه در صفحه ۴۹

بزورا از نظرش پنهان شد ، جامش
را به نوای و یولن و طبل بزرگ
بلند کرد

از آن پس هر روز واسیلجو در
مکیده تپه دیده شد ، و یولنیا یا
نوای شان بلند بود یا خاموش بودند
اما دیگر کسی ندید که واسیلجو گرد
خانه (حاجی والکو) گشت بزند ، از
ایوانی که می ایستاد ، همیشه
چشمش به خانه بزورا بود و بس .
پاییز فرا رسید ، پاییزی که جز
چند روزی خوشگوار چیزی با خود -
خویش نمی آورد ، روزی بزورا با
پدر و مادرش به جنگل رفت ، پدرش
برای ساختن آخور ، تنه (زیزنون)
مارا می زد ، کالو را باموهای زولیده
و زشت ، در هیات زنی جادوگر ،

ریخت و جرننگ جرننگ صدا کرد کولی
جوان برخاست و بیسوده تلاش کرد
خود را خشمکین نشان بدهد به زور
ابرو هارا درهم کشید و چیزی
نمانده بود که خوشحالی از نگاهش
آشکار گردد . فریاد زد :

- واسیلجو ، جناب واسیلجو تو
مردم آزار نیستی چرا اینطور
مسخره ام می کنی در ست است ،
که یک دختر کولی بیشتر نیستم
و پدرم جز دوك ترا شی کاری
ندارد و مادرم هم دوك فروش است
پس رویش را از سر بر گردانید ،
گسیوان را بدوش افکند و به اتاق
رفت ، واسیلجو چشمش به اندام
نرم وی افتاد که به آهنگ موزون
گامهایش تاب بر میداشت ، وقتی

زدند و همیشه ها از پشت سرش
زمزمه میکردند آن زمزمه پی که بار
ها شنیده بود ، گویی صدای مردانی
بود که امروز نغمه شادمانه سر داده
بودند .

• • •

این ماجرا در يك روز شنبه
رخ داده بود ، فردای آن مثل همه
روز های تعطیل با رقص و نوای -
نی و بازتاب روشن جامه های اطلس
قهقه خنده در کنار آب نما گذشت
دو شنبه آرامش را به روستا بر -
گرداند و دیگر جز صدای خفه یی
کارگا ههای دستبافی و غرچ غرچ
چرخهای نخ ریزی چیزی گوش نمی
آمد ، اما ناگهان در آغاز صبح از
فراز تپه صدای ویلون های از
میکه بگوش رسید ، واسیلجو به
میک ری آمده بود فهم این نکته ،
دشوار نبود که چرا هر وقت واسیلجو
گیلاسش را بلند میکرد ، باوجود
آنکه خود را به خوشحالی میزد ،
نگاهی دردمند و نگران بخانه حاجی
والکومی انداخت ، پیدا بود که
(گانایلا) یکبار دیگر دست خواست -
گاران را رد کرده بود .

گاهی صدای (اکورد) ویلون ها
از جای دیگر شنیده میشد از تپه
می آمد و از کوچه باغها می گذشت
و خاموش میشد .

ولی دو باره در میدان ده طنین می
افکند ، واسیلجو جلوتر از صدای
ویلون ها ، با شئل باد افتاده از
برابر خانه حاجی والکو عبور میکرد ،
اما در های این خانه که دیوار هایش
عمچو بارو های بلند سر به آسمان
کشیده بود ، به روی او باز نمی شد
و حتی پرده یی از پشت شیشه ها
به کنار نمی رفت ، واسیلجو دوباره
به میخانه باز می گشت .

خانه بزوراراست جلو همان ایوانی
واقع شده بود که صبران آنجا می
ایستاد . دختر کولی همه روز ، خود
را در عقب درختان میوه پنهان می
کرد و از عقب چپر ها کمین می
گرفت ، نزدیک غروب جارویی بر
داشت و به پاک کردن صحن حویلی
پرداخت .

برابر واسیلجو میزی بود ، پرکه از
بطریهای شراب قرمز و يك ظرف
سیب ، واسیلجو سیبی بر داشت و
بسوی بزورا افکند ، دختر چنان
وانمود کرد که چیزی ندیده است
واسیلجو سیب دوم را بر تاب کرد ،
این بار چنان به دست بزورا خورد
که انگشتی های شیشه ای به زمین

شماره ۵۲

بو تو سو گند

بتو رو شنگر راه نجات زن
بتو ای افتاب شرق
به تو سو گند :
به چشمان ضعیف تو
به آن رنج و عذابی که از رخسار تو هویدا است
به تو سو گند :
به قلب پر زرد تو
به آن مغز پراز دانش
که چون خورشید می تابد

و چون پروین پر نورو فروزان است
به تو سو گند
منم از رهروان تو
ز راه تو نمیگردم
زعزم خود نمیگردم
به تو سو گند :
به عزم تو به رزم تو
به عزم آهنین تو
که خفاش سیاه اندیشه را از بادر آوردی

مشعلدار

زن ای تابشگر اسرار هستی !
زن ای زیباترین شهباز هستی !
همه دنیا ز اولاد تو پر نور
ز تو رو شن در و دیوار هستی
زن ای چشم و چراغ زنده گانی !
زن ای زیبای مشعلدار هستی !
به زیبائی و دانائی و خوبی
تو یی یکتا گل گلزار هستی
زن، ای عشق از تو جان بخش
بودلارا از تو گرم این همه بازار
هستی
به چشم مرد در کنج طبیعت
تو هستی گوهر شهباز هستی
شکوهِ جاودان بادا و جاوید
که جاوید از تو شد اشعار هستی

باغبان

ای باغبان بیا و درین موسم بهار
در باغ خویش از همه انواع گل بکار
گاهسته پردمند
یک روز بشگفتند
هر گلبنی شود به نظر چون بت بهار
• • •

منهم که شاعرم
می بروم بیابان هنر گلستان شعر
واندم که بشگفتند
گلپای شعر من
هر رنگ تو بهار
زان دسته ای برای تو هم می کنم نثار
وانگه تو خود بگو
کایا کدام بهتر و ساداب تر بود
گلپای تو و یا گل اندیشه های من

نور محمد فیضی - اسفندآبی

زن و بهار

زن بهار زندگی را زینت و زیبو فر است
نسل انسان را به هستی رهکشا و رهبر است
خانه از فیض و جو دش مظهر کانون مهر
عالم از موج سرو دش چون نفس رامشگر است
که خدای عشق و گاه هی ناخدا، که پارسا
این الهه بهتر از هر نقش هستی مادر است
اختر گیتی فروز آسمان آدمی
نیک اگر بینی ازین خورشید پر تو گستر است
جنبش از احساس وی چون روح معنی آفرین
خیزش از گهواره اش از تارک گردون، بر است
بال این مرغ سعادت، بست بیداد قرون
این زمان از رزم انسان بازو والا شهیر است
دوره تحکیم صلح و رسم انسان دوستی
زن بمردان دلیر رهکشا همسنگر است
عاجز است طبع من از کنه صفاقت (وا صفائی)
هر چه گویم بر تو ای شهبال همت کمتر است

ته اوس ووايه ولسه؟؟؟

چه خرڅ شوی په ډا لر وی
د غلیم ساز ته گډ شو ی
دوطن پر پادی غواړی
د چینی په ما شینیکه
سره رو دونه د سرو وینو
په وطن یی د بار وټو
سو خولی یی قــرآن وی
شر مو لی یی خوانان وی
لو تماری د اړه ماری کړی
بی غیرت دی بی همت دی
ته اوس ووايه ولسه
اوس ته ووايه ولسه
ته پو هیږی ای ولسه
دغه ورا نی دا ویجاړی
د اسلام په نوم نعره کړی
د اسلام پرو اگیر نه دی
ورا نوی آباد یگانـی
کله ډله د رهنـن شی
کله جوړ د خیال دینا کړی
آخر پوه به شی محکوم دی
تردی وروسته به بیا نه وی
ته اوس ووايه ولسه
داتور مخی وطن فروشه
ته اوس ووايه ولسه
اوس ته ووايه ولسه

دا مریک انگریز نو کړ وی
د طلسمو جا دو گـر وی
لاوحشی تر خـنا ور وی
بی سوری کړی سور ټبر وی
لاپه ده با ندی اختر وی
شنی لو خړی سرا سر وی
لاد دروغو یی وز رو وی
بی ادبه بی کلچر وی
سودا کړی یی شرافت وی
بدل کړی یی خصلت وی
چه افغان ور ته وایه شی
مسلمان ور ته وایه شی
دا قتلونه دا مـرگو نه
سو خید لـی مکتبو نه
سو خوی بیا مسجد ونه
ده اخیستی ډالـر ونه
هم پلو نه سـر کو نه
لو ټوی لاری وایه نه
رنگا رنگ وینی خو بو نه
د تار یخ دی داحـمکو نه
ما د ظلم خو کـتو نه
دا گمراه به شی به لاره
دا بد راه به شی به لاره
چه انسان رڼه وایه شی
مسلمان ورته وایه شی

هجوم شوق

هر گز نمیرود ز سرماهـوای او الفت گر فته ایم به تیغ جفای او
بینم اگر به چاک گریبان اوشنی صد بار نقد جان بنهم پیش پای او
آخر هجوم شوق دل دردمندمن افکند زلف سرکش اورا به پای او
دیگر چه حاجت است به صیبا که میکند کاره ز اساعـرمی را ادای او
یادم دهد ز دامن صحرای رستخیز دامن چسپ و فتنه سرورسای او
کلکم مکرده به غزل، جان که سالهاست

خو ن میرود ز چشم ادب در عزای او
دیگر «سنا» زمعنی بیگانه در گذر
خو ن می خورد کسی که شو د آشنای او

دهیواد ترانه

ای زما هیواده
ای میرانه دپلروز ما
سر می له تاجار شه
ای ټاټو بیه ! دنیکو زما
ته زما آبرو یی
ستا خدمت کی یم خو شحا له زه
ستا قر با نید و ته
لیسه هر وخت کی لیواله زه
تا آبـاده و سه
ای جو نگړی د زمرو زما

تا پخپله غیږه کی
رو ز لی اتلان دی
نه پرین دی د سخن دی
ټول له مخی سر بازان دی
سر قربا نوی په تا
سنگره د پښتو زما

تا پخپل تاریخ کی
هر زور گیر ښه شر مو لی دی
خپل نوم او نښان دی
نړیوالو ته ښو دلی دی
سودی اوچت اوسه
ای جونگری د میرو زما

تا په ښکلا گرو
رڼا ورځ توره شپه کړیده
هره یوه تپه دی
مورچل ښه سازه کړیده
تل ښیرازه او سی
د ژوند ون ښکلی آبرو زما

خان می سپلنـی شه
ستا د شا پو د میرو خنی
مال می ضد قـه شه
ستا د پت او د آبرو خنی
تل دی وی آباد
ستا هر میدان هره ورشو زما

نن چی دی لکـیـا
په هره د ښته کی خوانان دی
تا آبـاده وی
ستا آبادی پسی روان دی
تا سمسوروی سور
ای لوی کوره د ښا دو زما

برای شما یک کتاب داریم :

هفتاد و یک داستان برای شما :

از ادبیات جهان

نویسنده : کامیل لمونیز

این هفته از ادبیات بلژیک

شکست قصر بلورین خیال

کامیل لمونیز یکی از نویسندگان پرکار و قصه نویس های شناخته شده کشور بلژیک است که نوشته هایش طنزی تلخ دزد آلود دارد رول کاراو بیشتر پر داخت به ادبیات روانی است و از آنجا که تگرشی بدبینانه به زندگی دارد ، قهرمانان و آدم های قصه های او همه در پایان کار فرجامی غصه اندود دارند قصر بلوری خیال که به وسیله دکتور مهدی حمیدی به دری بر گر دان شده و در اصل زیر عنوان «شیشه خانه» به نشر آمده است نمونه یی است از کار های این نویسنده که به خوبی معرف شیوه کار اوست و ما آنرا با مقداری تزئید و تصرف از نظر تان میگردانیم . کامیل لمونیز در سال ۱۸۴۴ دیده به جهان گشود و در ۱۹۱۳ چشم از دنیا فرو بست .

زن با صدایی که به نجوا میمانست ، مهربانانه پرسید :

— زن ، زن من ، این تو هستی ؟

قالی گسترده شده در کف اتاق صدای قدم های زن را می بلعید «زن» چنین می پنداشت که «الیس» در کنار همان در یچه نیمه باز که پیوسته نسیمی سبک پرده های آنرا می لرزاند ، در خواب است ، اما گوشهای تیز «الیس» آنقدر حساس بود که ملایم ترین صدا هارا نیز درک میکرد .

— بلی زن تو ، خودم هستم .

و بی درنگ به سوی دستهای زرد و لاغری که در هوا چیزی را کاوش میکرد و مثل این بود که میخواست حضور وی را پیش از رسیدن احساس کند ، پیش رفت ، این دستها نخست به لباسهای زن اصابت کرد و سپس به نوازش سری که روی چوکی خم شده بود ، پرداخت .

— بلی خودت هستی ، زن من ، من هروقت ترا با این دستها که مدت هاست جاه چشم های مرا گرفته اند ، می بینم ، خوشبختی را احساس میکنم ،

در دنیایی از لذت غرق میشوم . نزدیکتر بیا ، باز هم نزدیکتر ، چه بوی خوشی داری نمیدانی بوییدن تو برای من چه خوشی و شادی ایرا نوید میدهد ، حتی اگر دنیا پراز بوی بهترین عطر هاو گل ها باشد باز هم من این بوی را تر جیح میدهم ، بوی ترا زن من .

— عزیزم ، عزیز تر از جانم .

زن بلك های تاریکی را که همچون پرده یی بر آن چهره ی پریده رنگ و اسرده افتاده بود ، بوسه زد ، الیس سر زن را با هر دو دست هم چنان بر گونه های خود فشرده نگاه داشت ، تا این بوسه ی پر از سیاسی را در دید گانی که دید نداشتند برای همیشه نگه دارد .

— همین طور ، ابکاش این لحظات جاودانه

بودند ، همیشه همین طور است وقتی لبهایت را روی بلك هایم میگذاری گمان میکنم نور و روشنی را با بوسه ات برایم ارمغان میدهی ... زن عزیز ، محبوب دلم ! تو برای من نامرئی نیستی من به جای چشم با تمام وجودم ترا می بینم .

زن که از دوام این حالت خسته شده بود ، تکانی نامحسوس خورد ، حالا الیس ... درست است من خیلی بی انصافم ، دشنام بده ، آخر من میتوانم ساعتها به همین حالت باقی بمانم و سراپا به اعتزاز باشم ، بی آنکه به چیزی بیاندیشم ، برای اینکه وجود ترا بپلوی خود احساس میکنم ، تو میدانی که من بیتو وجود ندارم ، من از دریچه چشم توست که به جهان میتگرم و زیبایی هارا درک میکنم ، اگر تو نباشی من هم نیستم ، تو برای من هما تگونه یی که آب برای ماهی که خاک برای روئیدنی ، ترا خسته کردم ، میدانی !

انجا بنشین ، خیلی وقت است که بیرون بوده یی ژاک عزیز ! باید خیلی گفتنی ها برای من داشته باشی ، از مردم ، از گوجه و بازار از درختان که تازه پندک های شان بساز میشوند از دوستان مشترک ما . زن چوکی ایرا پیش کشید و در حالیکه انگشتهای الیس مانند حلقه های انگشت به انگشت های وی پیچیده شده بود ، نشست و گفت :

— بر گهای همه درخت های «بو لوارده» بیرون آمده است ، دوستان تو «زنه» و «امی لین» را هم دیدم ، آنها همیشه زیبايند ، درست مثل تو الیس عزیزم .

تبسمی به سان يك موج روی لب های زن دوید و تاریکی سنگینی را که بر چهره اش افتاده بود سترد .

— دو باره بگو عزیزم ، نمیدانی این خیال برای من چقدر شیرین است که دیگران تغییراتی نکرده اند ، که هر چیز در اطراف من درست به همان گونه یی است که من آنجا بودم ، مثل آنوقت که در سایه زندگی نمیکردم .

راستی بگو آزن را هم که نسبت به من همیشه صحبت میکرد و من به او سوظن داشتم ، دیده یی ؟

— «مادام دولاک» را میگوئی ؟ او اصلا بتو شباهتی ندارد ، اکنون همه موهای او به رنگ خاک گستری در آمده و یکی از بی آرایش ترین زنهای است که من در مدت عمرم دیدهام .

— من گفته های ترا باور میکنم ، اما نمیدانم چرا از شنیدن صدای این زن ناراحت میشوم ، هروقت که او به اینجا میاید من خیال میکنم دنبال چیزی آمده است که از او نیست ، به من تعلق دارد ، بی آنکه بدانم آن چیز چیست ؟ زن عزیز ! مرا ببخش که خیلی حرف میزنم و ترا هم مجبور به شنیدن میکنم از آنروز که چشمان من نمی بیند همه حواس دیگرم چشم شده اند ، این زن به نظر من زیبایی سیاه و شومی میاید و بنابراین نمیدانم چرا این طور تصور میکنم که تودو باره ی او کمی مرا فریب میدهی ...

— برای من فقط يك زیبا وجود دارد و آنهم تو هستی ، تو الیس زیبا !
— تشویش من هم از همین بابت است ، نگاه کن بین اینجا روی گونه ام چین نیفتاده

به معنی واقعی زندگی نیز دست یافته‌ام. صدای خندهی دلگیری بر خواست گه

گفت :

«توبه زن بیچاره ات هم همین چیز عارا میگوئی. آن بدبخت هم با آن چشمخانه های مغوف و موهای سفید باور کرده است که تنها زیبایی زنده یی است که به چشم توآمده ست. عزیزم بس است، همه گفته های تو همین طور است.»

در این هنگام سایه ی لاغری از لای درپروی زمین خزید.

زان، زان عزیزم!

شیشه خانه تصویری خرد شده بود، قصر بلوری خیال شکسته بود، قلبی از زدن باز ایستاد، ایس قدم آخرین را برداشت سرش جر خیدن گرفت و پیش پای شوهر نقش بر زمین شده.

اش که زشت و پیر شده بود هیچ تناسبی نداشت.

یکروز همین طور که او روی بسترش دراز کشیده بود و به صداها ییکه از کوچه بر میخواست و با نسیمی سبک از دریچه داخل اتاق میشد، گوش میداد، صدای نجوایی از انتهای راهرو تو جیش را جلب کرد، صدای زان را شناخت و هم چنین صدای دیگری را که تاحدی استهزاء آمیز بود شنیده این دومی آهنگ «مادام دولاک» بود که همیشه خیالوی را نا راحت میداشت.

از بستر بر خواست، دستهایش را حایل بدن ساخت و به آرامی جانب صدا روان گردید، صدای زان را شنید که میگفت:

«تو زیبا و قشنگی، به چشم من توبه دلگیری امیدی، بین اکنون من به پای تو افتاده ام، زیرا از آن لحظه که در پناه لطف تو قرار گرفته‌ام

باشد به سکونت خود در آن دوام میداد و گرنه زندگی حقیقی او همان روز پایان یافته بود که روشنائی در دید گانش مرد.

همین تصور بود که بر تصاویر افکار وی همیشه نور افشانی میکرد و تاحدی تحمل رنج نایبایی را بروی آسان میگردانید و زان جادو گر این عالم خیال که چنین الفسق زیبایی را در برابر آن دید گمان نایبنا گسترده بود با تلقین دایمی این فکر رانیز در وی میروانید که نه تنها او بلکه هر چیزی هم که در اطراف اوست مطلقا تغییری نیافته است، گدبا پیوسته غرق شکوفه اندو گذشت زمان در زیبایی دوستان او نیز تأثیری نداشته است.

به علت زندگی در چنین رویایی ایس لباس هایی میپوشید که برای دوره طنز و دلگیری او مناسب بود و با این دوره زندگی

است؟ آیا از دیروز تاکنون برخی از تارهای موی سر من سپید نشده است؟ آرزوی من این است که همیشه هما نظور به نظرت باشم که بودم همان ایس قشنگ و دلر با که توباتمامی قلبت دوستش داشتی.

دو باره دستهای زردش را بلند کرد، انگشتانش پیوسته چنان مینمود که در ابریشمی نامرئی بافندگی میکند یا از ایلاف هوا به تابیدن بندی مشغول است، چهره زان را به چهره نزدیک کرد و در روشنائی دریچه با آن چشمان نایبنا مثل کسی که دیده بتواند، بر آن خیره شد، میخواست از دریچه چشمان وی به اسرار درونی اش پی برد.

نه، نه ایس هیچ چیزی در چهره زیبایی تو وجود ندارد، حتی یک تار موی تو هم سپید نشده است، گونه های تو همیشه مثل گل های سرخ است، پیشانی بلند و بی شکست درست به گندم طلایی تابستانی شبیه است...

تو هم هما نظور زیبایی زان! قیافه تو در چشمان بیجان و مرده ی من همچنان جوان و قشنگ مانده است، من حتی یک لحظه هم ترا جز به همان صورت که در روزهای عاشقی نگریسته ام، ندیدم و با این همه بعضی وقت ها تصور میکنم بعضی چیز عادر تو تغییر یافته است، مثلا وقتی به من میگوئی به همان زیبایی هستم که آنوقت عا بودم آهنگ صدایت درست آهنگ صدا آرزوی نیست.

دهسال میگذشت که ایس کور شده بود، به تدریج به ضعف گرایید و سر انجام به تیرگی محض مبدل گشت و همچون نقابی بر آن دیدگان تابناک و فشان افتاد، از آن روز میان این دختر و این جهان دیوار سیاهی کشیده شد که مطلقا زندگی او را از جهانیان جدا میساخت.

در این تاریکخانه، در این دنیای تیره و تار تنها چیزی که مایه یی دلگرمی او بود، علاقه شدید شوهرش زان نسبت به او بود، زان تنها روشنائی زنده و محسوس بود که او با دستهایش آنرا لمس میکرد.

مانند سرخ گلی زیبا که بر گهای آن یک به یک با گذشت زمان به یقعا رود زیبایی های چهره وی هم اندک اندک به تاراج ایام رفت و در اطراف آن چشمخانه ها چین های بدنما و زشت پدید آمده، ضعف نیروی حیاتی به آرامی شکن های طلایی را از آن میسوان گرفت و آنها را در زیر برف پیری از تابیدن بازداشت هنوز چند سالی بیش نگذاشته بود که از آن ایس دلر با شبی بیش نماند.

اما عشق همچون یک معجزه هنوز وی را به بقای جوانی امید وار میساخت زیرا در تمام این دهسال ژاک او را با این دروغ مصلحت آمیز دلغوش ساخته و گفته بود که او هم چنان زیباست و گذشت زمان هیچ تأثیری بر او نداشته است. این تصور همچون قصری سحر آمیز و شکستنی و شیشه خانه یی ظریف و کم دوام بود که ایس مانند کسیکه در خواب

ارتقای های رنگارنگ جهان

مواد نباتی منابع مفید غذایی برای اطفال

مزه کچالو خوب و هضمیت آن سهل است و به سه شکل به اطفال داده میشود .
۱- کچالو را جوش بدهید و بعد از آنکه پوست آنرا برداشته کمی نمک بالایش بپاش داده و به طفل ای که سن آن بالاتر از ماه باشد بدهید .

۲- کچالو در بین شوربای ترکاری باید انداخته شود و به طفل بالاتر از سن شش ماهه داده شود .

۳- پیوری کچالو ، کچالو رادربین آبنمکنار جوش بدهید تا خوب نرم شود بعد از آن کچالو را میله نموده و شیر جوش داده را بالای آن

علاوه کنید تا باقوام فرنی بیاید و به اطفال کلان سن یک مقدار مسکه نیز اضافه گردد .
بعضی اوقات همراهی کچالو ، زردک و انیز اضافه می کنند و اگر کمی سبزیجات بان علاوه گردد لذت هیوری خوب و ارزش غذایی آن بیشتر

قندی را احتواء میکند ، ترکاری های سبز یک الی پنج فیصد مواد گلو سیدی و برخی دیگر شان ده فیصد مواد گلو سیدی یا قندی را دارا می باشند . مقدار مواد شیمی در سبزیجات کم بوده اما مقدار بیشتر مواد معدنی از قبیل کلسیم ، پوتاسیم ، فاسفورس ، آهن منگانیزه سودیم ، کلور و غیره را احتواء میکنند که این مواد در نشو و نما اطفال رول مهم دارند .

همچنان سبزیجات از نظر ویتامین ها خصوصاً ویتامین سی و ویتامین ای ، ویتامین بی کامپلکس ویتامین بی بی و ویتامین آج و غیره غنی می باشد .

کچالو :

کچالو دارای ویتامین سی بوده و از لحاظ ویتامین های دیگر فقیر است .
مقدار گلو سید ها با مواد قندی در کچالو بیشتر بوده اما مواد معدنی و املاح ندارد .

ویتامین های بی گرفتار باشد توصیه می گردد که از آرد های سیوس دار استفاده بعمل آید از جو ، جواری ، باقلی و غیره حیوانات نیز آرد بدست میاید مگر هضمیت این نوع آردها تفیل می باشد .

تمام آرد ها از نقطه نظر گلو سید ها مواد قندی غنی بوده و بر خلاف از مواد پروتئینی و املاح معدنی فقیر می باشد و مقدار آهن در آرد کمتر است .

غذا هایی که از مواد آردی تهیه میشود عبارت از فرنی ها و پوری می باشد که توسط آرد برنج ، کچالو و زردک و دیگر حیوانات تهیه می گردد .

سبزیجات :

سبزیجات تازه که به طفل داده می شود دارای مواد مختلف بوده به صورت عموم یک الی چهار فیصد پروتئین را احتوا میکند اما بعضی از حیوانات مانند لوبیا و نخود و غیره از نقطه نظر پروتئین غنی بوده ، کچالو بیست فیصد مواد

مراحل اول حیات کودک که جسم او در حال رشد و نمو می باشد ، توجه به تغذی او برای حفظ صحت و سلامت و نمو جسمانی او اهمیت فراوان دارد .

برای خوانندگان این صفحه ، در مورد تغذی اطفال با مواد نباتی معلوماتی تهیه نمودیم که اینک ارائه می گردد .

مهمترین مواد نباتی که برای تغذی کودک از آن استفاده می گردد و میتواند کالوری مورد نیاز وی را تامین نماید عبارت اند از :

۱- نشایسته : نشایسته که یک کاربو هیدریت می باشد و از غله جات و حیوانات بدست میاید که با هر نوع تحولات قابل هضم میباشد بعضی از این مواد با جوش دادن ، برخی با بریان کردن و برخی از آن با پودر شدن قابلیت هضمی را پیدا می کند .

نشایسته یک ماده مهم تغذی آردی بوده و از همه بیشتر آرد گندم استعمال زیاد تر دارد هر گاه قبل از آسیاب کردن پوست گندم گرفته شود کل آرد یا آرد سفید بدست میاید که فاقد ویتامین بوده مگر بسپولت هضم می گردد . پوست گندم یا سیوس که دارای ویتامین های مختلف از قبیل ویتامین های گروه بی سی بی و ویتامین های بی بی میباشد . وقتیکه گندم با پوست آن آسیاب گردد رنگ آرد آن نصواری بوده و هضمیت آن کمی تفیل اما خیلی مفید است زیرا که ویتامین های مذکوره را در بر خواهد داشت ، مگر باید متوجه بود که برای اطفال آرد که سیوس کمتر داشته باشد استعمال گردد . یعنی آرد سیوس دار میده بپز شده و بعداً به کودک داده شود ،

زیرا که این نوع آرد ها هفتاد الی ۸۰ فیصد آرد خالص را دارا می باشند مواد سلولوز در سیوس ویا قشر گندم موجود بوده زمانیکه اطفال به تشوشات ویتامین خصوصاً گروه

هما هنگی ساز همونیزم با امپریالیزم

عوض گردید و بریان شده نان سرخ شده را میتوان استعمال کرد . این شوربا برای اطفال بالاتر از سن ۶ ماهه خیلی مفید است .

در شوربای ترکاری اطفال کلان سال کمی گوشت قیمه شده نیز اضافه شده می تواند .
میوه جات :

• به اینک برای اطفال داده می شود عبارت انداز مالت ، نارنج ، لیمو ، ستره ، سیب ، ناک ، انگور ، انار ، بادام ، چارمغز و غیره می باشد .

• میوه جات دارای ویتامین ها و املاح معدنی بوده و هم کمی کاربو هیدریت را احتوا میکند مگر از نظر پروتین فقیر می باشند ، تسهیلابادام و چارمغز کمی پروتین دارند ، لیمو ، ستره ، نارنج ، مالت بهترین منابع ویتامین سی می باشند .

همچنان کبله و انگور از ویتامین ها غنی است .

سیب علاوه بر داشتن ویتامین ها دارای ماده پکتین ، نیز می باشد که در واقعات سوء هضم اطفال توصیه می گردد .

بدینترتیب که سیب را خوب شسته و تراش نموده و به اطفال داده شود ، سیب یک میوه فوق العاده مفید می باشد . میگویند هر روز یکدانه سیب بخورید تا سالم و صحتمند باشید .

شطرنج یکی از بازی های خیلی دوست داشتنی است درین عکس یک جوان علاقمند به شطرنج میخواهد حرکت دانه ها را بیک لیشک بیاموزاند .

تخریب می گردد .

شوربای ترکاری :

اقسام مختلف ترکاری از قبیل کچالو ، زردک ، لوبیا و نخود و سبزیجات را گرفته درین یک لیتر آب نمکدار ، ده پیاله متوسط جای خوری برای مدت ۳ تا ۴ ساعت بالای آتش حرارت داده می شود . آتش تیز نباشد تا خوب جوش خورده بالای آن یک لاشق آرد که مدت ده دقیقه بریان شده باشد علاوه می گردد .

سبزیجات بر علاوه ویتامین ها دارای مواد معدنی بوده که برای نشو و نما ی طفل فوق العاده با ارزش می باشد از قبیل آهن ، فاسفور ، کلسیم و مقدار ویتامین سی ، آن بیشتر از سایر ویتامین ها می باشد . بادنجان رومی را برای خوشمزه ساختن غذا استعمال میکنند . این ماده در غذای اطفال نیز با اهمیت بوده در ترکیب پیوری ، شوربای ترکاری که برای اطفال داده می شود شامل می باشد .

بادنجان رومی بشکل خام نیز به اطفال داده میشود بخشی که اولاً خوب شسته شده و بعد از جدا کردن پوست بالای آن کمی نمک پاش داده شود آنگاه بحدت یک میوه بظفل داده شود ، ناخته نماند که باید در وقتیکه معده طفل خالی باشد داده نشود زیرا که مقدار اسید معده را زیاد ساخته و سبب لاغری طفل می گردد .

پوتاسیم ، مس و غیره ، چون در ترکیب پوست سبزیجات سلولوز موجود است و این ماده تا اندازه هضمیت مشکل دارد ، لذا اطفال نمی توانند که از سبزیجات خویتر استفاده نمایند . لذا سبزیجات باید بصورت پخته شده به اطفال داده شود ، سبزیجات باید در ظروفی طبخ گردد که در آن اکسیژن نفوذ کرده نتواند ، زیرا که در اثر حرارت اکسیژن ویتامین ها را خراب نموده و ارزش شانرا از بین می برد خصوصاً ویتامین سی که در حرارت ۳۰ درجه

۱- سزردک دارای ویتامین های بیروسی بوده بکتهداد املاح معدنی نیز در ترکیب آن شامل است از قبیل سودیم ، پوتاسیم ، مگنیزیم و غیره . در ترکیب زردک یک ماده دیگر بنام یکتن نیز موجود است که در بین حجرات بین الجروی زردک جا دارد و خاصیت جذب نمودن آب را دارا می باشد ، از همین سبب است که زردک در هنگام اسهالات اطفال توصیه می شود باید زردک را بعد از شستن تراش کرده بصورت خام بظفل داده شود زیرا که ماده (پکتین) آن در وقت اسهالات افرازاات معانی را بخود جذب کرده و می بندد و سبب توقف عمل طفل می گردد زردک به چندین شکل به کودک داده می شود :
۱- مانند کچالو پیوری ساخته می شود که در بالای طرز تهیه آن ذکر شد .

۲- زردک در جمله اجزای شوربای ترکاری شامل بوده مگر ناخته نماند که مدت طبخ زردک از یک و نیم تا دو ساعت را در بر می گیرد در حالیکه برای پخته شدن کچالو ده تا پانزده دقیقه وقت لازم می باشد یعنی زردک را نسبت به کچالو بیشتر به دیک انداخته و وقتی کمی نرم شد بعداً کچالو را به آن علاوه نمائید .
۳- در موقع اسهالات اطفال زردک را جوش داده آب آنرا از یک صافی پاک و تعیم شده گذشتانده و بعد از آنکه کمی نمک به آن علاوه نمودید توسط چوشک به طفل داده شود و تا وقتی که وضعیت هضمی طفل خوب نشده کدام غذای دیگر بوی داده نشود .
طریقه استفاده از زردک خام :

زردک را خوب شسته و بشکل خلال تراش نموده بقسم میوه بظفل داده می شود این طریقه مفید تر است .
زیرا که ویتامین آن خراب نمی شود ویتامین درسی درجه حرارت تخریب می گردد .

بادنجان رومی :

بادنجان رومی یک نبات خوشمزه بوده که بشکل خام و پخته خورده می شود بادنجان رومی دارای ویتامین آ ، بی ، سی و کال می باشد .

حبوبات :

حبوبات از قبیل لوبیا ، نخود باقلی ، مشنگ و غیره در غذای طفل شامل می باشد .
حبوبات برخلاف سبزیجات مواد پروتینی را زیاد احتوا میکند و کاربو هیدریت آن نیز زیاد است چون هضمیت این مواد کمی مشکل است ازین سبب کمتر توصیه می گردد .

سبزیجات تازه :

عبارت اند از گاهو ، پالک گشنیز ، نعنا ، ملی سرخ گندنه و غیره اکثر این مواد در غذای طفل شامل می گردد .

کاوون توفانی

د امید غوتی !

د بهار نسیم چلیری ، ویشوی ویده دشتونه
تخنوی د چمن جوری ، خندوی مراوی گلونه
بیا به مینه مینه راغی ، بسر لی به وطن باندی
به خولی کی بی راو بی دی ، دنیا دنیا عطره
د آسمان به شینکی دنم کی سینسی وریخی به نغا شوی
دباران خاخکو چر او کرل ، بیا د وریخو مریوانونه
د سپورمی خنو کسی زانگی ، دشبتم نوری یغلی
دگلوتونو نوی سری شوی ، سوزو ی داغلی زپونه
خرو د بستی کی بهیری ، یو رنگین توفان د گلو
به شنیلیو بنایسته شول ، دهیواد سپره دا گونه
ای سا فی درنه لو گی شم ، راکوه شراب دینی
تری ژوند می پری خرو ب کره ، دکوه را ته جا مونه
د خو دی هره ذره می ، د مستی به سین لاهو که
رانه هیر که تیر یا دو نه ، رانه لری که نمونه
د (کاوون) د زپه بهوینو ، دا میدغوتی خروپ شوی
اوس به مینه را ته خاندی ، دپل شوی ار ما نونه

رهنمای ترافیکی

و مکلفیت های قانونی خود در این مورد آگاه گردند و آنرا به کار بندند .

در این کتاب که در دو بخش به تهیه آمده است عنوان هایی از مانند : فاعله اساسی رفتار در ترافیک جاده ، استفاده از جاده موتور رو ، داخل شدن به جاده ای موتور رو و حرکت نمودن از حال توقف ، تنظیم وسایط نقلیه قبل از چهارراهی ، دور خوردن به راست و چپ ، دور دادن عراده و عقب راندن ، تنظیم حق اولیت توسط خارتوی ترافیک ، توسط

بر آنچه گفته شد مسایل دیگری نیز از مانند اشغال پیاده روها به وسیله فروشندگان دوره گرد ، کم عرض بودن پیاده روها و به اجبار مورد استفاده قرار گرفتن جاده های موتور رو به وسیله پیاده ها و مورد دیگر از این گونه نیز در همین راه قرار میگیرد و کار نظم و امن ترافیک را مشکل میسازد .

در سال های پیش از انقلاب که از سویی هیچ یک از ادارات و سازمان های دیگر دست اندر کار مسایل نظم و امن جاده به اساس روحیه مسلط در اداره ناسالم کشور هیچ گونه همکاری بی با اداره مرکزی ترافیک نداشتند و از سویی نیز خود ترافیک نمیخواست و یا نمیتوانست نوعی همکاری و توافق میان خود و مردم به وجود آورد این مشکل بزرگتر و حل نشدنی تر می نمایاند ، اما بعد از سال های پیروزی انقلاب این اداره نیز با درگونی ضوابط و معیار های تعیین کننده ای که در روند تکامل جامعه ما به وقوع آمد در نحوه کار خود تجدید نظر کرد و امور ترافیک را به گونه ای عیار کرد که اکنون هم مردم خود در فراهم آوری تسهیلات ترافیکی تلاش دارند و هم ساحت فعالیت خود این اداره وسعتی چشمگیر یافته است و این هادر مجموع نوید بخش است به این که با تلاش و کار جمعی ارگانهای مسوول و جلب و جذب همکاری شامان ترافیک این دشواری به مرور راه حل یابند و اینکه از پهنای آن کاسته شود .

نشر کتاب رهنمای سیر و حرکت بالای جاده های عامه یکی از کار های با ارزشی است که ترافیک کشور بعد از تدوین قانون ترافیک و به اجرا آوری اش اقدام به آن کرد و زمینه هایی را فراهم آورد که شامان ترافیک بتواند با استفاده از آن بهتر و بیشتر به واجبات

رهنمای ترافیکی در بخش قواعد سیر و حرکت بالای جاده های عامه کتاب سودمند دیگری است که به تیراژ چهل هزار نسخه به قطع بزرگتر از جیبی در یکصد و شصت و پنج صفحه ، چهار رنگ و حاوی بیش از دو صد و پنجاه فوتوی رنگی در زمینه های به شناخت آوری اصول و اساسات سیر و حرکت وسایل ترافیکی ، در راه های عامه به تازه گی به وسیله اداره تعلیم و تربیه و تبلیغات ریاست ترافیک به نشر آمده است .

از دیاد روز الزون وسایل ترافیکی در شهر نابل در جریان بیش از یک دهه پیش تاکنون ، تراکم بیش از اندازه معین جمعیت در آن وعدم تاسیسات و وسایل مدرن ترافیکی در شمار عواملی بوده اند و هستند که در سال های اخیر مشکل ترافیک را جدی تر در چشم انداز ما قرار داده و هنوز هم میدهد .

بدون شک دشواری ترافیک دشواری خاص کشور مانست و هر کشور به نسبت خردی و بزرگی شهر هایش ، تعداد وسایل که در راه های آن در حرکت است و مقدار امکانات و وسایل مدرنی که در اختیار دارد ، به گونه ای و کم و یا زیاد با آن روبرو است .

اما آنچه ترافیک را در کشور ما به صورت اخس تر آن در کابل ویژگی میبخشد این است که از سویی دست اندر کاران امور راه سازی و جاده سازی شهری در گذشته ، آینده بینی نداشته و جاده ها را چه از نظر عرض و چه از نظر دیگر مسایلی فنی مطابق با نیاز مندی های همان زمان به ساختمان گرفته اند و از سوی دیگر نا آگاهی و بیسوادی عام در میان مردم ما تفهیم و آقاء هر گونه دساتیرا در گستره وسایل تبلیغاتی مانند مطبوعات نفی میکند و این هادر مجموع موجب شده است که ترافیک ما ترافیکی باشد نمونه که افزاینده

بناء لازم است تابه منظور تامین امن و نظم ترافیک جاده ، جلوگیری از حادثات ترافیکی و تلفات جانی و مالی ناشی از آن ، هموطنان عزیز با اساسات قواید و مقررات ترافیکی علایم و تاسیسات ترافیکی آشنایی و معلومات لازم داشته و به صورت آگاهانه و مطمئن از جاده های عامه استفاده نمایند .

مسلم است که بسیاری واقعات و حادثات ترافیکی جاده قابل پیش بینی و جلوگیری بوده با علل ، فراست ، احتیاط ، حزم و دور اندیشی انسان ارتباط دارد ، هر گاه انسان از قواعد و مقررات ترافیکی جاده معلومات لازم داشته و به صورت آگاهانه و محتاط سیر و حرکت نماید یقینا تا حدود زیاد از وقوع حوادث ترافیکی و تلفات جانی و مالی ناشی از آن جلوگیری شده میتواند .

در کتاب به نشر آمده افلاط طباعتی بسیار کم اندک به چشم میخورد و هم چنین در زیبایی و دبیز این آن توجه کافی صورت گرفته که این خود نموداری از تلاش و زحمت مسوولان و در چاپ ترافیک را میسراند .

برای نخستین بار در این کتاب کلمات دری و آئنده به جای دریور ، وسیله با خبری به جای هارن و عقب راندن به جای ریورس به کار گرفته شده که میسراند مسوولان ترافیک علاقه دارند تا جای امکان از کلمات رایج انگلیسی در مسایل ترافیکی کمتر بهره جویند و کاری است بسیار نیک و مبارک .

نشر رهنما سیر و حرکت بالای جاده های عامه را کتاب ارزنده در ساحه کار ترافیک با بررسی میگیریم و یاد آور میگردیم که هر چند بدسترس قرار دادن چنین نشراتی سودمندی فراوان دارد ، اما با توجه اینکه تعداد بیشتر شامان ترافیک در سواد و بیسواد یکم سواد میباشد اگر ترافیک در پهلوی نشراتی از این هاند اکتای بیشتر به برنامه های رادیویی و تلویزیونی داشته باشد بدون شک رساندن پیام هابه مردم آسان میگردد و ترافیک نیز از کار خود سودی بیشتر میبرد .

مطالعه این کتاب را به همه شامان ترافیک توصیه میداریم .

سگنال برقی ، توسط علایم ترافیکی و فاعله راست بر چپ ، سرعت وسایط نقلیه ، فاصله وسایط نقلیه ، سیقت کردن ، راه دادن و عبور از جناح وسایط نقلیه متوقف و سایر موانع وضع خاص ترافیکی ، توقف و بار کینگست ، مکلفیت در صورت به میان آمدن عوارض تخنیک وسایط نقلیه بالای جاده ، استفاده از وسیله باخبری «هارن» استفاده از چراغ های وسایط نقلیه ، استفاده از وسایط نقلیه عامه ، حمل و نقل اشخاص ، انتقال بار و محمولات وسایط نقلیه ، مکلفیت های راننده وسایط نقلیه و کلیتر آن ، قواعد سیر و حرکت برای بایسکل رانها ، مکلفیت های را آندگان گادی ، کراچی های دستی و حیوانی و وسایل مخصوص انتقال اشخاص و اموال ، قواید رفتار برای شامان پیاده ، دهلیز پیاده رو ، شمول حیوانات در ترافیک جاده ، مکلفیت ها در صورت وقوع حادثه ترافیکی ، مکلفیت کمک نمودن در حادثات ترافیکی ، کش نمودن وسایط نقلیه غیر فعال از روی جاده ، امتیازات خاص ، جلو گیری از تولید موانع و اذیت بالای جاده عامه ، تخلفات ترافیکی و جزاهای تنبیهی و در بخش دوم علایم و تاسیسات ترافیکی ، علایم خطراریه علایم حق اولیت ، علایم مانع کننده ، علایم هدایت دهنده «امریه» ، علایم رهنمایی و معلومات دهنده ، علایم متضده ، تاسیسات ترافیکی و خطوط روی جاده به چشم میخورد که آگاهی یابی به هر یک از موارد یاد شده امری ضروری است برای هر شامان ترافیک .

سهرنوال محمد علی احمد یار رئیس ترافیک در مقدمه یی که به کتاب نوشته این نکات را یاد آوری میکند : «از دیاد وسایط نقلیه مشکلات و پرابلم های ترافیکی را نیز با خود همراه دارد ، این پرابلم ها خاصا در شهر ها که با تراکم نفوس نیز توام است بیشتر محسوس میباشد ، تلفات جانی و مالی که امروز از ناحیه ترافیک جاده به میان میاید خیلی هاستگین و جبران ناپذیر میباشد .

طبعاً از دیاد وسایط نقلیه و تراکم نفوس در کشور عزیز ما پرابلم های ترافیکی بیشتر خواهد شد .

نانهایی

از هفت اقلیم

د ۲ - شیر خانگیل خیره

د انسان دونو (قدونو) په ټیټوالی

او جگوالی کی د غر وړول

دلو ټیټو نقصان :

د بدن د غد و او تو له جملی څخه د هیپو فیز غده چی د سر په کاسه کی یعنی په مغزو کی پرته ده د نیم گرام په شاوخوا کی دروند والی لری او د لوئیدو یو ډیر مهم فکتور بلل کیږی. ددی غد ی په بی کفا یتي سره سړی ډیر ټیټ او په ډیر افراز سره دفیل په څیر (گیکا ټیک) منځ ته راځی. البته دا یو د یو یو څخه ښکاره او خلا ند د وظیفه ددی غد کی گڼل کیږی.

مگر دا غد د نوری و طیفی هم لری لکه د یو لو دا خللی غدوا تو د فعالیت کنترول، چی

له دی کبله دی غد ی ته تنظیمو ونکی غده وایی. هیپو فیز نور هور مون نه هم افراز وی چی دهغو په واسطه د ویني فشار جکیږی دا د رار ترشح کمیږی او درحم تقلص زیاتوی، د شیدو د تولید سبب کیږی او دا وېو، غوړو، شکرو او پروتیني مواد و تبادله تنظیموی او گړندی

کوی یی دا غده که څه هم د پره وړه ده ولی بیا هم دا غده دری برخي لری چی لمپی نی، منځی او وروستی برخي یی بولسی هره برخه ځانته بیل، بیل هور مون نه تولید وی (هور

مون د غد و او تو دا خللی افراز یا ترشح ده چی را سنا وینسی ته دا خللی ی) په لمپی نی برخه کی شیر هور مون نه (دلو ټیټو هور مون د شیدو د ترشح (لکتو گین) دوه هور مون نه چی دتیر و ټیټ او د پښو و (گرده) دسر غد ی فعالیت اداره کوی او د و و هور مون نه (کونا دو تروپ) چی د تنا سلی غد ی کار تنظیموی (ترشح کیږی په منځنی برخه کی وروستی برخه دوه هور مون نه افراز وی چی هغو ته (وازو پر یسین او او کسینا سین) وایی.

داده هور مون نه د وینسی د فشار، درحم د حرکاتو یا تقلص او د اوبو د تبادلې (استقلاب) جوړونکی دی د هیپو فیز د بی کفا یتي له کبله څه رنگه چی په څار یو کی تجربه شوی د پرتین تشکیل یا د سنتیز) ته ضرر رپیښیږی او معطل کوی یی. له دی کبله د پیر کو چنی (کارلیک) منځ ته راځی. نو که چیر د هیپو فیز عصا ره ځوانو څارو یو ته تطبیق شی. نظر و عادی جسامت ته دو برابر غټیږی. همدارنگه ماشومان چی هیپو فیز یی د تولدی

نقصان له کبله انکشاف نه وی کړی او یاد ساری نا رو غیو په واسطه هورمون افراز نه شی نو د پیر کو چنی پا ته کیږی. دقد انداز ۱۲۰-۱۳۰ سانتی متره وی مگر د عقل په لحاظ کوم نقصان نه لری، تحصیل کولای شی.

دتیر و ټیټو د غد ی نقصان هم دلو ټیټو موده وروسته اچوی. پوهان تر اوسه په دی نه دی بریالی شوی چی دټیټ قد دمخنیوی په باره کی کوم مصنوعی هور مون جوړ کړی. نویوازی تستو ستیر و ن یعنی (دنا رینه تنا سلی هور مون) چی پنه سنتی ټیک یا مصنوعی تو گه جوړیږی، تر یو اندازی دا استعمال وړ ده. دا هورمون

د تنا سلی اعضا و انکشاف او لو یوالی او هم تنا سلی دوهمی نښی نښانی لکه بریت، د پیره د تنا سلی اعضا و وینسته او نور منځ ته را وړی او ددی د پاسه د پروتینی موادو په تبادله کی ښه اغیزه لری نو څرنگه چی ښکاره ده د یو انداز ضرر هم لری.

له دی کبله پوهان زیارباسی چی بی ضرره سنتی ټیک (مصنوعی) مواد منځ ته را وړی ددغو موادو په ترشح کی یو هم (انا با لیک ستیر و ټیټی) مصنوعی مواد چی د ا مواد په خاصه تو گه استعمالیږی چی د هغه په واسطه ټیټ قد ی په کال کی ۷-۹ سانتی متره لوړیږی او د تداوی په تو له موده کی ۳۴-۳۵ سانتی متره لوړ والی مومی.

په ښه تو گه تداوی د انسان د هیپو فیز د هورمون په واسطه سر ته رسیدلی شی یعنی د هغه په واسطه ۱۱-۹ سانتی متره قد په کال کی لوی کیږی او نقصان هم نه لری مگر ددی ډول هورمون نه پیدا کول یو پرتیکي کار نه دی، ځکه چی د څارو یو هورمون دا نتیجه نه ورکوی یعنی

هغه د نو عیت او خصوصیت په لحاظ یوازی د څار و یو دپاره گټور دی. البته اوس، اوس پوهانو دا خبره دتجربې لاندی نیولی ده چی د څار و یو د هورمون دا نوعیتی خصوصیات له منځه لری کوی دا رنگه تداوی تر شل کلنی پوری نتیجه ورکوی.

گیکان او اکرو میگالی: گیکان تیزم هغه حالت ته وایی چی د سړی و نه (قد) تر دوه متره لوړه وی چی دا حالت دلو ټیټو هورمون په زیات ترشح سره پیدا کیږی، سبب یی هم د هیپو فیز ناروغی ده، که څه هم او د ده قدو نه خلک په نړی کی زیات دی چی هغه په دی شمیر کی نه راځی.

د گیکا ټیک عضلات کمز وړی نو سړی زړور، ستړی کیږی، همیشه سر درده وی تنا سلی اعضا یی مکمله انکشاف نه وی او دوهمی تنا سلی نښی نښانی هم ناقصه وی اکرو میگالی تر هغه دد وویو نا نی کلمو څخه عبارت ده چی اکرون د اطراف یا پښی) او میگاس د لوی او غټ معنی لری.

داځکه چی دا کرو میگالی نا رو غی تر (۲۵) کلنی پوری خلک ور باندی مبتلا کیدی شی نوله دی کبله دهغو ی قدو نه نه لوړ کیږی بلکه په بریلن کیږی.

اکرو میگالی ډیر بد ناروغی ده په دی ناروغی کی د سردرد، کانگی (استفراق) د عضلاتو کمز وری او تنا سلی نوا قصر لیدل کیږی. حتی د باصری په اعصابو تا لیر کوی. ددی ناروغی له کبله همد و کی د پرتیتیز او نوي اعضا وی دوه برابر غټ وی لاندنی زامه او پده وی او د غا ښو تر منځ فاصله پیدا کیږی د پزی همد و کی هم غټ ښکاري، حتی ز به هم غټیږی نو مخصوصاً پښی د پری غټی وی.

په دی ناروغی کی د نورو غدا و او تر ترشح هم ستونزو سره مخامخ کیږی. او یا برقی شعاع ور کول دی البته اوس نوی طریقی هم منځ ته راغلی دی.

تجربه های بهائیان

(نمونه نوشته یابی از شاگردان کورس ادبیات
اتحادیه نویسندگان)

از سوی دیگر امپریالیسم، از
تجارع و ستمگران خورسند و
امروز نیز میخواهند در سرزمین
آزاده ما دست های چپا و لکسر
خویش را دراز نمایند و توسط
فرزندان صدیق نا بکار و غلامان
حلقه بگوش خود یکبار دیگر
هدفهای نامقدس شان را برآورده
سازند و دست های پلیدشان را
به خون آزاده گان سرخ نمایند
بدون این که بدانند که در لوارده
خلق تعیین کننده است. و غافل
از این که خلق های افغانستان
برای آزادی تاپای جان می رزمند.
مسئله اساسی و تعیین کننده این
است که آزادی و حق تعیین سر-
نوشت حق طبیعی انسانهاست.
چنانکه از شهادت خلق ها در
ادوار تاریخ و پیکار رزم جوانان
مردم در سراسر جهان، خصوصاً
کشور شوروی را، و یثنام قهرمان،
اسپانیای و کیوبا و غیره خلقهای
با شهادت جهان نام گرفتند
که به خون گرم خویش علم
آزادی و حقانیت را برافراشتند
ما نیز به آزادی خواهیم رسید و
در قفس گلگون مبارزه را برافرا-
شته نگاه خواهیم داشت.

نوشته نا هید (بشر دوست)

آرزوهای در بین ستارگان

رنگ می باختمند

- و در آن هنگام که، خورشید
دامن ازین خویش را از روی مرز
های خاکستری رنگ بر میداشت
نایدید شدند.

و تیغه سنگها آرام، آرام دامن
روشن خورشید را از گرد خود
جمع میکردند و به پرواز در میا-
وردند، طفلکی به پای گور مادر
زانو زده بفکر فرو رفته بود و با
این تخیلات طفلانه خویش بسا
مرگ، با نا بودی و بابی پناهی
غرق در مباحثه بود.

یکبار بسوی آسمان نگر یست
.... هنوز روشن است.

و در این هنگام پرندگان چند
را در پرواز دید که از دور دستها
بدینسو می آیند، یکبار خواست
و آرزو کرد که:

((ای کاش پرندایی می بودم
و ما دری میداشتم و میدانستم
که مادر کی هست و محبت ما در چه
هست.))

و این آرزوی ناگهانی اشک
گرم را بر گونه های نازک طفل
به ارمغان آورد.

موقعیکه پرندگان از بالای
ستارگان رنگ می باختند.
و چه شیرین بود خواب بسی
که او دید.

با دسر د نغمه تلخش را بگوش
طفلک سرود و بیدارش نمود شب
از نیمه گذشته بود و آرزوی که
ساعتی چند او را به لذت دنیا
آشنا ساخته بود .... اینک در بین
ستارگان رنگ می باخت.

آزادی و آزاده گی منش

مردم ما است

عبدالوهاب محصل مرکز تربیوی
مغایرات

از آنجایی که آزادی حق مسلم
خلق هاست. پس خلقها برای طرد
تجاوز و دست درازی و تحق
بخشیدن پیروزی کامل و حفظ
آزادی تا پای مرگ می رزمند
اگر به تاریخ نظر بیندازیم اشغال-
لگران انگلیس توسط غلامان
گوش به فرمان خود ((طبقاً
حاکمه ستمگر و ارتجاع)) آزادی
کشور عزیزمان را سلب کرده
بودند، میخواستند افغانستان
عزیز را به پایگاه ارتجاع و امپری-
الیسم تبدیل نمایند.

اما مردم زحمتکش افغانستان
در مقابل تجاوز انگلیس و به خاطر
کسب آزادی بی تفاوت نمائند
جواب دندان شکنی به امپریالیسم
انگلیس دادند.

لاکن گماشتگان آنها چون
طبقاً حاکمه ستمگر و ارتجاع
قرار نه نشسته با دیگر خواستند
اهداف شوم و غیر انسانی خود را
در کشور عزیز و قهرمان، پیاده
نمایند. اما غافل از این بودند
که زحمتکشان افغانستان به هیچ
آستانه ای از زور و ستمگری
سرخم نخواهند کرد.

در وطن عزیز و مرد خیز ما
مردمان با شهادت، دلیر و سر-
شار از عشق به آزادی چون ابو-
مسلم خراسانی، حمزه پسر آذرک،
یعقوب لیث صفار و هزاران دیگر
همواره بیرق گلگون آزادی خواهی
را بر تارک جهان و در قلب
اسپانیای برافراشته اند. بنا بر این
هیچ نیروی امریمنی و شیطان
نمیتواند، آزادی و استقلال کشور
و مردم ما را سلب نماید.

ارزش هنر در زندگی اجتماعی

این يك امر مسلم است كه انسان موجودیست اجتماعی . و در يك اجتماع زندگی میکند و همیشه باتوده ها در تماس میباشد گاهی در این تماس هاو برخورد ها چیز های از توده ها میآموزد و گاهی هم چیز های آموخته را در اجتماع می آموزاند .

و هنر در این زمینه ارزش مهمی دارد زیرا هنر پدیده ایست به خاطر بیان، تجسم و انعکاس واقعیت ها به منظور آفرینش زیبایی در آثار ادبی .

و قتیكه انسان در زندگی با مساله های دوبرو میگردد اثر در وجود ان اثری از هنر و هنرمندی باشد . آن چشم دید خود را منحیث يك موجود اجتماعی با هنر مندی خاص نمایان می سازد . هنر در زندگی میتواند برای انسان چیز هایی را بیاموزاند و هنر مند میتواند در هر زمان و در هر مرحله پیام خود را برای اجتماع تقدیم کند . زیرا انسان عاقل تلاش میکند تا هر چه بیشتر از توده ها بیاموزد و هر چه زیاد تر به مردم و جامعه خود بیاموزاند هنر مند قادر است با هنر خود به صورت غیر مستقیم هر رویداد جامعه را تبیین و باستانش کند و هنر برای هر کس در زندگی ضروری بوده هر کس به گونه ای نیاز مند هنر در زندگی است . هر هنر مند راستین دارای زبان رسا و شو را انگیزاست و قادر است اندیشه خود را برای توده های ملیونی جامعه انعکاس دهد .

ما میتوانیم از هنر های هنر مندان چون شاعر ، نویسنده ، درامه نویس ، داستان نویس و غیره مثال بیاوریم ، زیرا هر کدام از اینها قادر استند پیام خود را برای توده ها به صورت واقعی آن بیان کنند .

يك نویسنده میتواند با نوشتن مقاله ادبی و اجتماعی خود اندیشه خود را بیان کند . يك داستان نویس با نوشتن يك داستان اجتماعی مردم را آگاهی می بخشد . و يك شاعر با سرودن يك قطعه شعر میتواند عقب مانده های جامعه خود را بیان کند . پس باید هر کس تلاشی کند تا از یکی از این هنر ها برخوردار بوده و قادر به بیان اندیشه خود باشد .

چون یگانه آرزوی مانع در زندگی همین هنر مند قادر است با هنر خود به صورت غیر مستقیم

نریا مجیدی

آزادی چیست

آزادی کلمه ییست مقدس که انسان در طول تاریخ تکامل خود برای حصول آن مبارزه نموده و آنرا گرامی داشته است. طنین آزادی همانند زندگی - خوشبختی آور ، زیبا ، رو چهر و ر و خو - شاینده است آزادی بسا ن هوا و آب لازمه زندگانی انسان بوده حیات بشری بدون آن بی ارزش میباید شد در جهان امروزی که زندگی انسان به مراحل جدید تری رسیده است مفهوم آزادی نیز وسیعتر گردیده و با نیاز های اساسی زندگی انسان ارتباط یافته است .

مفهوم گسترده آزادی شامل آزادی از فقر ، آزادی از بیسوادی و آزادی از ستم و بی عدالتی طبقه های میانی شده . با آمدن انقلاب نور در افغانستان کشور مانده تنها به سوی تکمیل و تمامیت

آزادی سیاسی کشور گام های مؤثر برداشته بلکه از لحاظ اقتصادی نیز وارد مرحله جدیدی گردیده است .

رها یی انسان از حتمش از یوغ ستم ملاکان و سر مایه داران بزرگترین شکل آزاد یست که به انسان کشور ما هدیه گردیده ، آزاد شدن دهقان در بند کشیده شده از زنجیر ستم زمین داران بزرگ مفهوم واقعی آزادی را به موطن بلا کشیده ما بهار مغان آورد . افراد کشور ما وقتی لذت آزادی را با گوشت و پوست خویش احساس خواهند نمود که بیسوادی ، مرض فقر و بیکاری از افغانستان محو گردیده و در پهلوی آزادی معنوی از مزایای مادی لازمه زندگی يك انسان با کرامت نیز برخوردار باشد .

ث . م

زن در تاریخ

مزن تاج آفرینش است . این جمله را یکی از بزرگمردان فلسفه و ادب در مورد زن گفته است . و اما واقعاً زن شایستگی چنین منزلتی را دارد ؟ و آیا واقعاً زن توانسته است این برتری را در میان همه موجودات دنیا داشته باشد .

بلی اگر صفحات تاریخ را ورق بزنیم اگر جست و جویته یادی از کارنامه ها مبارزات و جانفشانی های ملل در سایل گوناگون چیزی بدانیم که کنادلیر مردان دنیای سیاست ادب و فرهنگ همواره نام زن این فرشته نجات بشر باشد خشش و تلاوی خاص را دارد . بلی آنجاییکه از نابلیون سخن می رود زیرکی و کارستانی مادرش به حیث اساس و پیشرفت فرزند فلیپ دوم ذکر میگردد و آنجاییکه هر افغان باروخ لبریز از غرور از استرداد استقلال میبشاید یاد میکند تا خود آگاه چهره معصوم زیبا و با شجاعت ساز زن مبارز از مقابلش مجسم میگردد .

که مردانه وار و با استفاده از مؤثریت زنانه شان درفش مبارزه را بر زمین نمیگذارد و چنین فریادشان سر قاسری دشت میوندر افرامیگیرد . اگر زن در طول تاریخ هیچ کاری از پیش نبرده باشد باز هم بالاترین ارزش از آن اوست زیرا که مادر است اگر نابغه و فیلسوف نبود اگر شاعر و ادیب و سیاستمدار نبود در عوض این او بود که با شیریه جانش چنین موجودات را پرورش و آرامش داد و در راه به ثمر رسیدن شان تلاش و جانفشانی کرد پس یاد زن در طول تاریخ جاودانه گریمست زیرا که او بانستی همواره و با دست دیگر دنیا را به حرکت میارود برای اینکه مادر است .

هر که قلم بدست گیرد و به نقش زن در تاریخ بیند یابد باید یاد رابعه ها ملالی ها عایشه هاجیه ها زاندارک ها کرنی ها انجلادیوس عادر خاطرش زنده شود که چون ستاره های درخشانی در دنیای ادب سیاست و فرهنگ ملت ها نور میبخشد .

سلطان شاهگرد صنف دهم

ای انسان

تو ای انسان ، مبارزه کن ، تامل و آرامش را بمیان آوردی بجنگ و تلاش کن تا جهان را از این همه آشوب و غوغای اندو - هتا کش نجات دهی .

مبارزه کن تا خود و هموعان خود را از زیر یوغ سنگین استعمار و سارت نجات دهی و بد شمنان بهمانی که نباید از حد خویش زیاده روی نمایند .

ای انسان بجنگ بجنگ با دست خالی ، با قلم و کاغذ با زبان و عقل خود در راه از بین بردن ظلمات جنگی ، بمب های اتم و سلاح های ذروی .

بجنگ تا تمام و سایل جنگی را از بین ببری و چیزی باقی نگذاری که توسط آن انسان و زیبایی های طبیعت را از بین ببرند ، بجنگ تا به آرزوی دیرین و پاک خود دست یابی .

تلاش کن ای انسان ، تلاش کن تا صلح و آرامش را به میان آوردی جهان را میکوشند به راه را ساخت و آگاه سازی که آیا آنها با از بین رفتن جهان باقی خواهند ماند ؟ آیا آنها از این جهان نیستند ؟ آیا آنها زیستن را در يك فضای آرام و صلح و صفا ، صمیمیت و برادری در بین زیبایی های جهان دوست ندارند ؟ پس چرا در راه از بین بردن این همه خوبی ها و زیبایی ها میکوشند ؟

چرا با عث میشوند تا صلح و آرامش را از بین ببرند ؟ چرا نمیخواهند در کنار خواهران ، برادران ، پدران و مادران خویش در فضای مملو از صمیمیت و صفا زیست نمایند ؟ چرا ؟ چرا ؟

تلاش کن ای انسان ، تلاش کن

پاسخها، پرداختها و اسلوبها

همکار عزیز ناهید «بشر دوست» ، سلام پاسخگو و کارکنان مجله ژوندون را نیز بپذیرید ما هم فرا رسیدن بهار را برایتان صمیمانه تبریک میگوییم ، آرزو مندیم که پیروزیهای بیشتری نصیب تان گردد . اینک به امید خوشی و سعادت شما یکی از پارچه های زیبای ارسالی تانرا به نشر می سپاریم .

تصویر خیال مرا ببخش که ترا تا کرانه های دور باخود می کشانم .

ودر آغوش گرم وبا طراوت هستی ، ابدیت وجاودانه می رادر روح زنده می سازم .

ای دوست ،

اگر بگویم که ترا ندیده ام و نمی شناسم شاید درست باشد . چون تو آنی که هستی و هم آنی که نیستی و شاید ترا چون مجسمه لمس کرد و به چشمان نافلت نگاه نمود .

اما بدان که هر لحظه با منی و هم سخن با من

از آن است که من جز کودکی خاموش و سخن شنوی بیش نیستم و آنم که مردم گوش به سخنان پر لطف و محبت آمیز تو دارم و ترا با تمام وجود می ستایم مگر نمی خواهم خیالم ترا در ستایش گیرد ، چون یاد تو فضای خاموش است و رنگین گمان که مرا چون جسم بی روح از گلستانی به گلستانی از صبحی به صبحی و از زیبا زمانی به زیبا زمانی میکشاند .

آیا تو این همه هستی و آیا آنی که ترافارسته خیالم خوانم ؟

و اگر این هم نی ، پس سپر قلبم را پاره کن و آنچه در آن نهاده شده است بر آروژد چشمانم به رقص انداز تا بدانم که :

آن چیست و نیز تا ترا نشناسم که کیستی؟

همکار پر کار صلیه صدیقی ،

پس از پذیرفتن سلام گرم و صمیمانه ما به شعر ارسالی خود توجه فرمایید و نیز از سرودن و خواندن توامدار خود نکاهید . شما چنانکه یاد نموده اید ، استعداد خوبی در شعر و شاعری دارید ولی شرط شکوفایی استعداد شما در آن است که بیشتر و باز هم بیشتر بخوانید .

تأثیر شعر بنام شاعری و درد و غم را که سوز سینه را تیار سازد دلم را میدهیم تسکین به شعری غم را جاره ، این اشعار سازد بنام شعر رنگین را که با مبر بنای قلب من اشعار سازد ترا ای شعر رنج دل نخوانم که رنج دل به من انقیار سازد نمی دانم چه تأثیر است در شعر مرا در بیخودی هشیار سازد

برادر محترم «حیله من» غزنوی ، از لطف شما سپاسگزاریم ، سلام ما را نیز بپذیرید . پرستی شما برای ما نیز جالب افتاد . باری ما هم چون شما نمی دانیم که این تصنیف - اگر بتوان تصنیفش خواند ! -

از پرداخته های کیست ، ولی یک چیز مسلم مینماید و آن ، این که : برخی ازنا شاعران در خواندن شعری هر چند بی وزن مهارت خاصی میدانند و مانند وطودی کمبود وزن و حتی ابهام و گنگی پیام را هنگام خواندن میزدانند که شنونده اصلاً متوجه آن نمیشود و می پندارد که با شعری ناپ و بی عیب روبه روست ، حالانکه چنین نیست ، یعنی پس از اندک تأمل دانسته میشود که آن شعر چه عیبهای دارد . در تصنیف ، مورد نظر شما نیز با همین مساله روبه روهستم ، موسیقی شاد و مورد پسند جوانان و آواز خوب خواننده مانع آن شده است که عیبهای و نیز ضعف های بسیار آشکار تصنیف مورد بحث آشکار شود باری نه تنها این تصنیف ، بل بسیاری از تصنیفهای دیگری به همین گونه اند و با همین نا رسایی عابه نشر سپرده میشوند . اینک برای این که موضوع آشکار گردد و اصل مساله دانسته شود ، بخشی از نوشته شما را به نشر می سپاریم و از متصدیان مسؤول خواهش می کنیم که به قناعت شما و رشایت سایر خوانندگان بپردازند .

محترم پاسخگوی مجله ژوندون! من یکی از علاقه مندان و مشترکین مجله وژین ژوندون میباشم . خواستم نایک موضوع را که نمی دانم ، از شما پرسیم ، «پرسیدن عیب نیست ، تفهیدن عیب است»

ماو شما همه از طریق رادیو و تلویزیون یک آهنگ را به نام «از خدا مرگ خسوده خواستم» به آواز خواننده خوب رادیو وحید

فاطمی شنیده ایم . اما من و یکمده دوستانم تا حال موفیق به دریافت معنی و مفهوم این «شعر» نشدیم نمی دانیم که ما اشتباه کرده ایم یا شعر تحریف شده یا اصلاً شعر نیست و یا خواننده محبوب مادر انتخاب شعر توجه نکرده است گرچه خودم بایک عده از دوستانم که اهل مطالعه و قلم اند و بادیای شعر و ادب دری سرو کار دارند ، در زمینه تماس حاصل کردم و بر سشهایی به عمل آوردم ، ولی آنها این شعرا و این نوع خواندن را ابتذال ادب دری و انمود می کنند ، امیدواریم ما را در زمینه حل این مشکل یاری و رهنمایی نموده در صورت امکان معنی شعر و اسم شاعر را تحریر بدارید .

محترم حیله من ،

ما یکبار دیگر تأکید می کنیم که نارسایی ها کم نیست ، ولی در همتوایی با شما از متصدیان شعبه آهنگها و تصنیفهای رادیو و تلویزیون خواستار آنیم که تلاش نمایند تا آهنگها و تصنیفهای بهتر و عالیتری را برگزینند و به نشر بپاوند و از نشر آهنگ یا تصنیفی که از رهگذر شکل و محتوا ضعیف و نارساست خود داری ورزند ، و نیز خواستار آنیم که پرستی شما را بی جواب نگذارند .

همکار عزیز شکلا «نعمی» فارغ التحصیل لیسه عایشه درانی ،

از شما شعری با عنوان «مقام زن» دریافتیم ولی از رهگذر وزن نارسا بیسای داشت و ما نتوانستیم به نشر بپاریم ، امید است از ارسال مطالب بهتر و عالیتر دریغ نفرمایید . شاد و سلامت باشید .

برادر بسیار گرامی فقیر احمد «عزیزی» دکاندار جاده ولایت ،

شعر شما را با نام «مادر» دریافتیم . استعداد خوبی در سرودن شعر دارید ، اما باید بیفزاییم که در زمینه وزن و کار برد برخی کلمه ها کمبود هایی نیز به چشم می خورد ، مابه اجازه شما اندک اصلاحاتی را لازم دیدیم باری شما با اصل نخستین که خود خود دارید ، مقایسه خواهید نمود و نارسا بیسای خود را در خواهید یافت ، شاد و سلامت باشید .

مادر

مادر سواد دیده حیران من تویی مادر چراغ روشن من انجمن تویی

مادر بنام یاک سو گند میخورم در بزم ما مزاج بیان و سخن تویی از حسن تا بناک تو شاداب گشته ایم پروانه ایسم و شمع درین انجمن تویی لطف گران و گرمی آغوش ناز تو برتر ز وصف لعل و عقیق یمن تویی رفصیده در حریم تو جولانگه سپهر رونق فزای رنگ گل هر چمن تویی گردون نشانه ایست ز دامان تو مگر میدانگه سعادت زمین و زمن تویی تنها عزیزی نیست که دارد به تو نیاز فرمانرو او مقصد هر هموطن تویی گرامی لیلیا «وفا» محصل بوغنی زمین شناسی ،

سه شعر شما به نامهای «هسفر» ، «دوستم» ، «مادر» و «مادر» به دفتر مجله رسید . ما با دقت زیاد عرصه بارچه را مطالعه نمودیم و علاقه مند بودیم که یکی از شعرهای شما را با اصلاحاتی به نشر بپاریم . اما متأسفانه نتوانستیم . دلیل نتوانستن نیز در دخالت زیاد ما نهفته بود ، یعنی اصلاحات ماباعت میگردید که شعر های شما از آغاز تا فرجام تغییر بخورد ، بنابر این ، لازم ندیدیم که چنین تفسیر کلی و وسیع صورت پذیرد . به امید همکاریهای شما .

خواهر گرامی ملالی جمال «وردک» ،

نوشته زیبا و خواندنی شما به دفتر مجله رسید . از همکاری شما سپاسگزاری مینماییم و موفقیتهای بیشتری برایتان می خواهیم ، اینک توجه فرمایید به نوشته خود .

وکل قاصد بهار بود .

صدای غرش آشکار به گوش میرسید ، جند قدم آسوتر رود بزرگی که آغاز و انجامش نابیدا بود ، دیده میشد .

امواج این رود بزرگ و خروشان گاهگاهی بسی بزرگ و بزرگتر میگردد و بعد بانمایی فرو می نشیند ، گاهی هم قطرات جدا شده از امواج مانند نگاه های تیز و عاشقانه بر دل زمین فرو میرفت .

این رود بزرگ چنان هست و رقصان به سوی پایان می غلتد که انسان از تماشای آن لذت ویژه بی میبرد ، هر بخشی از این رود عظیم تعریفی دیگر داشت .

نوسفران قلمرو شعر و قصه

نوشته احمد فہیم

گلی که در مرداب شگفت

جمله «بابه جان روز های جمعه بیا و بچه‌ات را ببین» جگر خون و متاثر بسوی خانه روان شد.

... و درین روزها چهره پرچینش پرچین ترو قیافه اش افسرده تر بود. کم کم میزد.

و بیشتر مصروف چرت زدن بود. این حالت پس از چند هفته تغییر کرد و پدر و بچه هر دو عادت کردند (به ندیدن هم) روز ها و ماه ها پیهم می‌آمدند و «مرد» روزهای جمعه بدیدن پسرش می‌رفت. بابچه اش اینسو و آنسو به تفریح می‌پرداخت و گاه گاهی برای پسرش قصه ها می‌گفت.

یکروز جمعه دیگر «مرد» برای دیدن پسرش که حالا دیگر تقریباً بزرگ شده بود آمده مگر نه چنان که روز ها دیگر می‌آمد.

دست و دلش می‌لرزید. و عوارض یسک بیماری خانواده گسی از سرپایش هویدا بود. «مرد» با ارتعاش صدا، به پسرش قصه حرمان خانواده رادر میان گذاشت. اینکه مادرش بخاطر داشتن مرض سل در گذشته و اینکه خودش بخاطر داشتن همان مرض، از خانه دومین اخراج شده ... و اینکه کودک باید مواظب خودش باشد ....

کودک با پشتوانه یی از رنج خانوادگی رشد میکرد. در «مرستون» بزرگ شد و آنجا پیشه نجاری آموخت و اندک سواد ی نیز پیدا نمود.

اکنون يك دكان محقر نجاری دريك محله دور افتاده دست و پا کرده بود. باری دختر سیه چشم بلند قدی به دكان او سرزد و خواهش کرد به خانه او برود و برای یکی از اطاق های خانه، پنجره نویسازد. این پیشامد مقدمه يك عشق بزرگ بود.

جوان نجار همه توان خویش را در طبق اخلاص نهاد و پنجره مناسبی درست کرد. گاه گاه همان دختر سیه چشم همسایه از کنار دكان می‌گذشت و لبخند معنی داری تحویل می‌داد. نجار جوان دیگر نومید نبود، با شادابی و شادابی تن به کار میداد.

اتکار برای همان «لبخند» زندگی میکرد. لبخندی که مانند يك ستاره در ظلمت خاطرات او می‌درخشید ...

«مرد» که چهره پرچینش نمایانگر افسردگی اش بود. در کودکی از پدر مانده و برای پیدا کردن لقمه نانی برای دوام زندگی اینسو و آنسو بدون در نظر داشتن سلامتی تا که توان داشت می‌خزید و چیز چیزی پیدا می‌نمود، و شب با مادر و خواهر کوچکش از زیر سقف خانه رنگ و رو رفته گلی در چرت آمدن فردا پیدا کردن کار درمزرعه به خواب میرفت و فردا باز چنان بود که امروز ... پس از مدتی مادر خود را از دست داد و خواهرش که نه چندان بزرگ بود نسبت عروسی از وی دور شد.

وی دیگر خیلی دلگیر می‌نمود. هیچ چیز و هیچ کسی نداشت. برای اینکه کم از کم رنج تنهایی را از خود دور کرده باشد. در زمین يك هم محلی اش به صفت مزدور شروع به کار کرد.

پس از ماه ها تنهایی و افسردگی بایکی از دختران هم کوجه اش ازدواج کرد. ماه ها گذشت و ایشان صاحب کودکی شدند. اما کودکی که نتوانست پس از سه سالگی دیگر مادرش را ببیند! چون مادرش مرده بود. و تنها پدرش بود که او را در آغوش میگرفت.

باری آن مرد مثل اینکه از زندگی بکتواخت روستا دلسرد شده باشد با کودکش راهی شهر گردید.

این مرد که اکنون دیگر پیرو مسن معلوم می‌شد، پس از مشکلات فراوان اطاقی را به گرایه گرفت، مگر زود متوجه شد که اگر درین جابجاند از پسرک مواظبت کرده نخواهد توانست. لذا دريك خانواده شهری به صفت «توکر» دو باره شروع به کار کرد.

کودکش با اطفال خانواده شهری شاد بود ... و خودش هم روز ها کار های خورد و بزرگ خانه را کرده و شب ها ... روز ها و شب ها به همین ترتیب می‌گذشت. مرد کم کم با شهر، مردم و زندگی شهری بلد می‌شد.

پس از چندی دفعتاً به خواست «پادارش» خواه نخواه، پسرک خویش را، به جاییک نامش را نه می‌دانست، برده پس از شتیلن

از نوشته تانرا به نشر می‌سپاریم، امیداست به همکاری خویش دوام بدهد. شاد و سلامت باشید.

یا کدامن باید بود.

زمان با سرعت و شتاب فراوان سپری میگردد. باز گشت زمان ممکن نیست، هر موجودی که پایه عرصه حیات میگذارد، سر-انجام بازمان و در مسیر زمان دگر گونه می‌میابد.

خاطرات زندگی چه تلخ و چه شیرین، چه گوارا و چه زهر آکین به پایان میرسند، ولی برای انسان-انسان واقعی و با فهم ساساتیرین موضوع، عفت و پاکدامنی اوست. عفت و پاکدامنی بهترین و شایسته ترین زیور برای زنان، دختران و مردان است. چون مادر-جهانی زندگی می‌کنیم که ناگزیر از رفتن و وداع کردن آن هستیم، پس بهترین و گرانبها ترین هدیه این زندگی کوتاه و زود گذر برای انسان همانا پاکیزگی و پاکدامنی اوست و بس.

عزیز و گرامی ذ. میرزا.

پس از سلام و سپاس فراوان، صحت و شادمانی شما را آرزو می‌بریم، اینک توجه فرمایید به بخشی از نوشته خویش.

پدر

پدر، تو مایه امیدهای منی، نام تو پر شکوه است و تو دارای مقام بلند و ارجمند «توپنا» گاه مطمئن و جهان تابناک فرزندان خود استی تو پدر بهار همانند باد صبايي و در تابستان چون نسیمی سرد.

آری، این تویی که میکوشی تا برای فرزندت بشارت بودن و زیستن را می‌بخشی، همه خوشی ها در بودن توست، بدون تو اصلاً خوشی و سروری وجود ندارد. در نبودن تو جهان روشن به تاریکی می‌گراید و در بهاران ما هرگز باد صبايي نخواهد وزید و دیگر کائنات ما گرم و طراو محبت نخواهد گردید. آری، پدر تو نعمتی، نعمت بزرگ برای فرزندانست، اما اگر تو نباشی آنها خوار و ذار خواهند بود.

پدر، تو نور چشمان منی، تو خورشید هستی منی و تو تمام زندگی منی. ولی دریغا! و هزاران دریغ! که اکنون نیستی و ناپیدایی و مرا تنها گذاشته ای.

پدر، از نبودن تو شب و روز اشک می‌ریزم و همیشه به درگاه خدای بزرگ بلند کرده بانیاز فراوان ترا می‌خواهم، ترا که دیربست کم کرده ام.

خوانند! نیازم را بپذیر، پدرم را، سایه زنده گیم را و تمامیت هستیم را به من باز گردان و فروغ هستی ما را جاودانه پنهان نگدار.

در آنسو آب و قطرات آبشار هر دم روی سنگهای سید و مرمرین را بوسه میزد. در کنار دیگر این آبشار الحسانه ساز، گلی روییده بود، گلی، که همه وجودش رنگ سرخ و سرخی عشق را جلوه میداد.

گل چنان زیبایی رقصید که هر قاصی نزد آن سر تسلیم فرود می‌آورد. این گل را لقب «لاله» داده بودند، چون قاصد بهار بود و باخود پیامی داشت.

پروانه به سوی آن گل که با فوج عظیم سبز خویش پریده به امید قماشای گل به سوی آبشار رو نموده بود.

پروانه به سوی آن گل که فوج عظیم سبز پوشان احاطه شده بود. نزدیک گردید، گوش در گوشش گذاشت و به زمزمه پرداخت.

گل بانا زو کرشمه گاهی به یک سو و گاهی به سوی دیگر می‌غلطید و شرار عشق پروانه را نیز تر می‌نمود سر انجام گل رازی را برای پروانه باز گفت، پروانه رقصان رقصان از بالین گل پرید و بالهای نازنین خود را به علامت وداع تکان داد و به سوی آسمان پرواز نمود. آنگاه به همه موجودات طبیعت مژده داد.

مژده یی که پروانه داد، بسی خوشایند بود و لحظات دلچسپ زندگی بشردان انعکاس می‌یافت.

باشنیدن پیام خوش پروانه همه درختان به شور آمدند و به خاطر تجلیل آن پیام شاخ و شاخچه های خود را به رقص آوردند، گیاهان تازه رس به خنده و رقص آغازیدند و پرندگان شادمانه بال می‌نمودند.

آبشار نیز گویی پیام را شنیده بود، پس چنان با هیجان غرید که پنداری با کسی یا چیزی دست و پنجه نرم میکند یا سر ستیز دارد.

و اما در این جنبش شادی و سرور گیاهان، پروانه ها، درختان و آبشار تنها برف بود که زار زار می‌گریست و مکان برایش تنگ و تنگتر می‌گردید.

برف برشو و نوای گل و پروانه رشک میبرد، عجیبتر این که پرندگان بر حال برف می‌خندیدند و بسی بیجا گانه ترانه می‌خواندند و می‌گفتند: گل قاصد بهار است. مژده اش این است که بهار آمده است و بهار از آن ما و روزگار ماست. برف در حالی که رنج می‌کشید و می‌سوخت توانایش را از دست داد، بی قاب و توان گردید، سرانجام با شری-مساری رخت خویشتن را از روی زمین بر چید و فنا گردید.

همکار تازه و گرامی طاهره عثمانی شاعرد لیسه آریانا، نوشته خوبی از شما گرفتیم، اینک قسمتی

مکتب جدید شامل می شود . حایز اهمیت زیاد می باشد هیچ جای شک و تردید نیست که به تداوی دندان ها عطف توجه هر چه بیشتر مبلول گردد . فراموش نباید کرد که تداوی دندان ها به وقت و زمان آن نقیص ندارد . در پهلوی این فعالیت ها دکتور یا متخصص دندان يك سلسله معاینات دیگر جهاز عصبی نیز صورت گیرد .

گذشته ازین موضوعات و مطالب والدین توجه جدی در قسمت درست صحبت کردن اطفال نمایند تا درست تلفظ کردن کلمات ، الکن بودن و غیره معاشرت طفل را با معلمین و هم صنفان و همسالان طفل مختل و مشکل می سازد .

طفل از حرف زدنش می شرمد کمتر جرات به حرف زدن می کند و در نتیجه به دروس خود کمتر علاقمند میشود تمام این ها سبب می گردد تا بالای جهاز عصبی او تأثیرات منفی کند و از ناحیه روان شناسی کمتر رشد یافته باشد .

مريضی های گونا گون مبتلا گردد . نظریه عدایت دکتور معالج طفل را قبل از آنکه شامل مکتب شود از نگاه داشتن کرم معده باید تحت تداوی قرار داد موجودیت اقسام مختلف کرم ها شاید طفل را به مريضی های شکم دردی ، تب و عود بحالی ، بر اشتباهی سر جراحی و غیره مبتلا سازد و وجود همچو امراض

دلیل داشتن کرم باشد ، اکثر به ملاحظه رسید که کرم های معده سبب کم خونی و بعضی امراض دیگر شده است .

قبل از همه لازم است تا والدین «روژیم روز» درستی برای اطفال شان ترتیب دهند و آنرا

اطفال امروز

مسوولیت های والدین در برابر اطفال

را ترك گویند که این امر حداکثر درعوفیت های درسی او اثر می گذارد .

همچنان توجه همه جانبه به دندان های اطفال خیلی ضروری بوده نسبتن دهن و دندان ها و موافقت کلی از دهن یعنی تداوی و یا کشیدن دندان های ناسالم به صورت عمومی مقام ارزنده ای را در امور اخذ تدابیر صحی طفل که به

کلام که ممکن است والدین به آن متوجه نشده باشند در اطفال به نظر میرسد .

این تغییرات در صحت و سلامت طفل مستلزم تداوی مستدام است برای آنکه تدابیر لازمه صحی دارای هر زیت قابل ملاحظه باشد باید خانواده نظر دقت خود را بدان معطوف گرداند . قبل از آنکه طفل شامل مکتب شود بهتر است که به طفل تقسیم شود که مکتب چیست درس خواندن چقدر مفید است و غیره .

همچنان قبل از آنکه شامل مکتب میشود باید دقت زیادی در معاینه چشم های طفل مبلول گردد .

در صورت لزوم و توصیه داکتر باید از عینك استفاده شود همچنان حس شنوایی طفل را نیز مدنظر داشته و توجه همه جانبه ننمائید . اگر طفل تان خدای تا خواسته به تکلیف شنوایی و بینایی دچار بود لازم است تا با معلم وی در تماس شده و جریان را گزارش دهید تا محل مناسب را در داخل صنف برای طفل در نظر گیرند زیرا در غیر آن طفل تان بطور شاید و باید از درس استفاده نکرده بالاخره از درس دلسرد شده و آینده خطرناک وی را استقبال خواهد کرد .

سالم بودن گوش و گلو بینی طفل هم دارای اهمیت است وقتی طفل تان را غرضی چك به طبیب می برید باید غده ها «لوزیتین» را که یکی از علل آنجین بوده و نفس کشیدن را مشکل ساخته در خاتمه سردردی بیار آورده و بهتر خواهد بود که جلو آن از همان مرحله اول گرفته شود ، زیرا این امراض سلامت طفل را اخلال می کند و سبب میشود که اکثرا درس

طفل شما هفت سال زندگی اش را پشت سر گذاشت . اکنون وقت آن رسیده که شامل صنف اول . این حادثه چه شادمانی . هیجان و درعین زمان احساس مسوولیت را برای فرد فرد خانواده با خود همراه دارد ، شامل شدن به صنف اول نخستین و بزرگترین فشاریست که بر طفل حمل میشود و برای برداشتن این کار باید طفل آمادگی داشته باشد . برای طفل اکنون تمام شرایط زندگی عوض شده است : محیط ، مطالعات ، رفتار و رژیم هر کدام شکل دیگری به خود میگرد از همین لحظه يك طفل خورد و بیچاره به يك طفل مکتبی تغییر می یابد که از خود مسوولیت های دارد ، وظایف در برابرش قرار میگیرد و هیجاناتی او را احاطه می نماید ، آمادگی درست و پیش بین شده سیستماتیک و خوب طفل را در داخل شدن به این مرحله جدید ، مرحله زندگی نو مکتبی کمک می کند تا بر مشکلات فایسق آید . البته این مشکلات در روز های اول زندگی جدید حتما رونما شدنیست .

صحتمند بودن طفل خیلی دارای ارزش است طبیعی است که تمام اطفال قبل از آنکه شامل مکتب شوند بصورت حتمی معاینات صحی همه جانبه را می گذرانند ، چك می شوند . معمولا معاینات صحی يك سال قبل از داخل شدن طفل به مکتب آغاز میشود زیرا درین مدت طفل که شامل مکتب میشود باید از نقطه نظر طبی و صحی آماده گردد .

در اطفالی که سن و سال شان از هفت کمتر است بعضی از امراض مزمن مشاهده میشود و همچنان از تکامل رشد جسمی و یا نقصان

محبت مادر

به شدت رعایت کنند اگر در خانواده نظم حکمفرما باشد در آن صورت طفل عادت نموده انضباط و دیسپلین درست و معقول حس مسئولیت و باسریسته بودن در طفل تنبیهت میشود.

بدنیست اگر یکی دو ماه قبل از شروع درس و مکتب به طفل تان بیدار شدن از خواب را ساعت (۷) صبح عادت دهید تا ازین درد دچار درد سر نشوید و بگو و مگو های زیاد هر روز شمارا رنج ندهد. درین حالت نباید فراموش کنید که در رژیم روز او از طرف صبح چمنا سبک را که به صحت و سلامت او مفید باشد بکنجید اگر مسیر باشد تهریات را مخصوصا از طرف بهار و تابستان با غسل آب شیر گرم ختم کنید.

پس از غسل با قدیفه وجود طفل را خشک کنید و بعدا قدری اورا مساز دهید. هر گاه طفل به غسل کردن عادی شود خیلی خوب است همچنان سست دست ها و دندان ها و پاک کردن گوشها و شستن پا بعد از آمدن مکتب و یا پس از برگشتن هوا خوری و تفریح خیلی حتمی است.

پس از رفتن به تناس و بعد از هر نوع بازی و قبل از صرف غذا دستهای طفل را با آب و صابون خوب شسته شود و این عمل را طفل باید عادت کند.

مواظبت از ناخن ها خیلی با اهمیت است و باید در هر هفته لاقط یکبار گرفته شود زیرا در زیر ناخن ها کثافات زیاد جمع شده میتواند همچنان وسایل ضروری طفل بطور مشخص رجدا حفظ شود مثلا روی پاک، جان پاک دستپاک برس دندان، شانه سر قیچی یا ناخن گیر بطور قطع مجزا بوده و هیچ کس دیگر حق استفاده آنرا نداشته باشد.

برای اینکه طفل را از سر امراض و میکروب ها در امان داشته باشیم لازم می افتد تا واکسین های ضد دیفتری، توپر کلوز، کولرا، سیاه سرفه و غیره را در او تر زیق کنیم زیرا این امراض برای اطفال خیلی ها مهلك شمرده می شود.

تمام اطلاعات در مورد صحت طفل مریدی عا و نتایج معاینات در کارت مخصوص باید رسانیده شود تا طبیب مکتب یا کودکانستان با اخذ کارت مذکور در مورد طفل جدیداً لشمول به مکتب اطلاعات کافی بدست آورد.

بر والدین است که هدایات و توصیه های دوکتور معالج را و یا دوکتور مکتب را جدی تلقی نموده و به جدیت به منصفه اجراء قرار دهد.

از آن جائیکه هیات مدرسه و معلمین سعی و جدیت بیشتری را از طفل مطالبه می نمایند لهذا بر والدین که این مطالب را در نظر داشته در جهت صحت و سلامتی طفل شان توجه جدی مبذول دارند زیرا از طفل ناسالم هیچ کار ساخته نیست.

اگر طفلی دارای صحت و سلامتی باشد به یقین قادر به اجرای هر کار بوده و بدون کمک و مدد خانواده و معلمین می تواند یک مقدار کار روزانه را بدون خستگی و سستی انجام دهد.

و استیاعات خود را خود شان یافته و در پی اصلاح آن می برانند.

والدین فقط در زمینه می توانند به آنها مشوره بعد و از اجرای کار های روزانه از آنها حساب گیرند. اما خیلی دوستانه و مشفقانه.

زیرا از والدین با قیافه گرفته و چهره عبوس انجام کار را به اطفال دستور می دهند و با خشونت آنها را محاسبه و ارزیابی می نمایند.

و دکتا تورانه به آنها امرو نمی نمایند با ایمان می توان گفت که طفل با دست آزاد نمی تواند و نمی خواهد هر کاری را به آزمایش گیرد و تجربه نماید.

برای آنکه قابلیت کار کردن های طفل ایجاد شود و بتواند با پشت کار به آرامی ادامه بدهد دروسش را بدرستی تعقیب نماید و به دقت به گفته های معلم گوش فرا دهد و از امر آن اطاعت نماید. مقررات درسی را مراعات

نماید در امور خانه با مادر همکاری و مدد کار باشد و وظیفه اش را منحیت رفیق خوب و صبر با خواهران و برادر بزرگ و کوچک در نظر داشته باشد احترام به پدر و مادر را وظیفه اولی خود می شمرد.

همچنان بر والدین است که به شکل سیستم تیک و به تدریج طفل را برای سایر سرگرمی ها مانند خطاطی رسامی، مجسمه سازی، تفاسی و غیره آماده سازد تا بصورت متناوب اما پیگیر به بازی های آرام و یا پر تحرک اشتغال ورزد.

در ختم بازی باید به طفل آموزش داده شود که تمام بازیچه های خود را جمع و جور نموده و در جای معین آن بگذارد.

همچنان از همان روز اول به طفل بگوئید که کتابها و سایر وسایل درسی اش را به کجا بگذارد و کتاب و کتابچه درسی را بسوزش نموده بدون چل کردن و رنگ پر کردن آنها مرتب در یک الماری بگذارد تا برای یافتن آن سر گردان نشود هر روز فقط به قدر ضرورت کتاب و کتابچه بر دارد تا بکسش از حنزیاد

سنگین نه شود. علاقمندی طفل به لباس شخصی اش خیلی بر اهمیت است بهتر است بعد از آمدن مکتب لباس هایش را از تن کشیده، بگویند زدم و در الماری بگذارد همچنان جراب هایش با آب و صابون شسته و بپوشد و در جای معین بگذارد.

همچنان بر والدین است در ارتباط دایمی با او لای مکتب از چگونگی وضع طفل خود را آگاه سازند و تماس دایمی را با تکران صنف قایم نمایند.

زمینه را مساعد سازند که طفل شان طرز پیش آمد انفرادی را با سایر شاگردان بیاموزند. بزرگسالان از نقطه نظر تجارب زندگی شان اکثرا هیچانات طفل مکتبی را درست ارزیابی و درک نمی نمایند و به ناراحتی های آنها واقعی نمی گذارند اما باید ملتفت بود که بی توجهی تا لیرات سوو نا مطلوب را در روحیه کودکان دار دو قرار است چنین اطفال پر غفله، لجوج، خشمگین و بالاخره جانی و خطر ناک بار آید. لهذا توجه همه جانبه والدین و مربیان آگاه را در زمینه خواهانیم.

شیر مادر

بخطرات اینکه طفل نوزاد شما آینده درست داشته باشد و مشکلاتین لحظات عمر یعنی سال اول حیات را سیری نماید در جستجوی انتخاب درست طرق تغذی و مراقبت و تقویه و نمو جسمی طفل شوید.

یکی از مهمترین چیز ها یکه تا حد امکان درین مرحله برای طفل نوزاد شما کمک می کند و تغذی درست میشود هما تا شیر مادر است باین معنی که کمیت غذا نه بلکه کیفیت

غذا است که از هر نگاه جوا بگوی احتیاجات جسمی اش بوده میتواند که خوشبختانه بهترین غذا نیکه در اکثر از فامیل ها بصورت رایگان برای طفل مهیا است شیر مادر است. شیر مادر بر علاوه اینکه رایگان است فوائد دیگری هم دارد شیر مادر بهترین و کاملترین غذا برای طفل شماسست و تاسن شش ماهگی میتواند به بهترین وجه یعنی تا زمانیکه غذا نیمه جامد مانند فرنی و امثال آن برای طفل داده شود تغذی کند و علاوه از آن شیر مادر دارای موادی است که طفل را در مقابل امراض بسیار از بیماری ها قایه میکند.

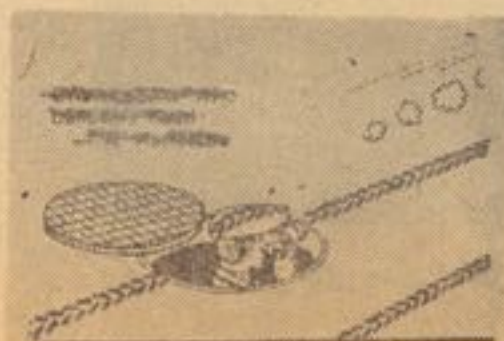
شیر مادر خالص و عاری از هر نوع آلودگی است و ضرورت به نگهداری در جایی سرد یا جوش دادن یا پاک نگهداشتن ندارد و همیشه آماده استفاده طفل در هر وقت و زمان است و احتیاج به تیار کردن شیرو یا شیر چوشک نیست و همین شیر مادر است که احساس محبت و علاقه بین طفل و مادر را تقویه میکند پس بهتر خواهد بود تا حد امکان الی شش ماهگی از شیر مادر استفاده به عمل آمده و طفل را از امراض خطر ناک مانند اسهال و استفراک و کلو دردی های شدید وقایه کرد.

شیر مادر دارای موادی است که طفل را در مقابل امراض و آفرا صحتمند و تنومند بار می آورد.

دوربین شما ره چند کارتون از فعالیت های عکا سان برای شما
انتخاب کرده ایم خدا کند که تحفه صفا فکا حیات مورد قبول واقع
شود.

نامزدی

بعد از آنکه دو دوست با هم نامزد شدند ، پسر گفت :
 - عزیزم ... لطفا در این باره با کسی حرف نزن ... تا وقتی
 عروسی نکرده ایم به هیچکس نگو که با هم نامزد شده ایم .
 - ولی به یک نفر حتما میگویم
 - به کی ؟
 - به ژانت ....
 - چرا ؟
 - چون او به من گفته بود ، هیچ احققی حاضر به ازدواج با من
 نمیشود !!

بدون شرح

آشنایی

خریدار : قیمت این بوت ها چقدر است ؟
 فروشنده : چون با پدر شما آشنا هستم ششصد افغانی .
 خریدار : خدا را شکر که با پدر کلا تم آشنا نیستی .

لطیفه

از زن زیبا و جوانی که ((لطیفه)) نام داشت پرسیدند .
 - تو هم در مسابقه کو تاه ترین لطیفه شرکت میکنی ! گفت : من
 خودم بهترین لطیفه ام ، و لسی حیف که کو تاه نیستم ، بلندم !

نکته ها

به مفلسی گفتند : از میان پلو
 ها کدام را بیشتر دوست داری ؟
 گفت : قا بلی پلو را با مرغ

دختران برای این درد ستکول
 خود چیزهای شیرین را می
 گذارند که با خوردن آن از ترشی
 خود بکاهند .

شخصی را گفتند :
 ماهی هم میخوری ؟
 گفت : ماهی هم نمی

بدون شك اگر دختران بفکر
 زیبایی خود نمی بودند ۶۰ درصد
 با زار پنبه دنیا از رونق می افتاد ؟
 به کلی گفتند قیمت شانه زیاد
 زیبایی خود نمی بودند ۶۰ درصد
 است یا مو .
 گفت شانه را بی درك به موی
 خود زن که موها یت می ریزد .

مرد مست

خانم ، صبح خد مه اشرا صدازدو پرسید :
 - با زهم آقا دیشب مست به خانه آمد ؟
 خدمه ، لحظه ای فکر کرد و جواب داد :
 - نمی دانم ، خانم ... و لسی وقتی به خانه آمدند ، از من آینه
 خواستند و می گفتند که می خواهند ببینند خودشان هستند یا
 کسی دیگر به جای ایشان به خانه آمده ...

این مردان

مردی بدو ستش گفت :
 - راستی خبر داری من بر ای زنم قسم خوردم قول دادم که
 دیگر هیچوقت مست بخانه نروم و مطابق قول عمل هم کردم !
 دو ستش با تعجب پرسید :
 یعنی دیگر تو مشروب نمیخوری ؟
 - چرا ... ولی دیگر بخانه نمیروم ... !

بدون شرح

نهضت بین المللی

مبارزه در جهت تحکیم صلح

ودیتانت

اتحادیه های کارگری در پهلوی مبارزه جهت تامین حقوق حقه کارگران و سایر زحمتکشان در جهان، برای تحکیم صلح و ثبات بین المللی نیز تلاش پیگیر می کند، فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری یگانه مرکزی بوده که دران اتحادیه های کارگری ملل سو سیالستی، سرما یداری و ملل در حال انکشاف مشترک شرکت داشته و در امر مبارزه برای صلح خیل پیوسته م است، این فید را سیون پیوسته بر موجودیت روابط نزدیک بین مبارزه برای دریافت شغل، افزایش دست مزد، بیمه

منطقه ی اتحادیه های کارگری ۱۸ کشور اروپای غربی میباشند، این کانفدراسیون ۳۱ مرکز اتحادیه های کارگری ملی کشورها را متحد کرده رابا هم مربوط ساخته اعضای آن به (۳۷) میلیون عضو می رسد. سال زمان بزرگ دیگر کانفدراسیون جهانی کاراست که در سال ۱۹۲۰ تا سیس شده و ۹۳ مرکز ملی اتحادیه های کارگری (چندین) کشور را با عضای مجموعی قریب ۱۵ میلیون نفر متحد می سازد. مسیره های عمده در جنبش بین المللی اتحادیه های کارگری

جهت عمده در نهضت بین المللی اتحادیه کارگری براساس شکل و میتودی که از آن در دفاع از منافع

اتحادیه های کارگری در جوامع سو سیالستی خود در مورد طرق بهتر و موثرتر کار و حل مشکلات شان تصمیم می گیرند.

طبقاً این اتحادیه ها استفا ده شود تفریق میگرد مسیر اولی بر موقوف های مستحکم و مترقی بی استوار است که کاملاً متوجه منافع طبقه کارگر بوده و در فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری جمع است و طور پیگیر و خدشه ناپذیر علیه استثمار، استثمار و بهره کشی می زند. مسیر دوم در زمینه یک مسیر اصلاح طلبی است که اساساً متوجه بهبود تد ریحی شرایط کار کارگران میباشند.

کارگری تقاضا نمود تا اختلافات شان را یکطرف گذاشته و از هر فرصت و وسیله جهت مبارزه در راه دیتانت بین المللی، خلع سلاح و جلوگیری از جنگ ذری استفاده نمایند.

فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری، پلان های تجاوز- کارانه امپریالیزم را افشا نموده و ما هیت ضد انسانی مسابقات تسلیحاتی و تاثیرات آنرا بالای حیات میلیونها کارگر و نفوس مخصوصاً در کشورهای در حال رشد همواره بر ملا ساخته فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری معتقد است که یک آگاهی روز افزون در نهضت اتحادیه کارگری در مورد ضرورت جهت بسوی خلع سلاح موجود است و باید این آگاهی در عمل از طریق پروگرام های متعدد و مبارزه مبتنی بر وحدت، مساعی مشترک و همبستگی بین المللی پیاده شود این غایه میتواند توسط اتحادیه های کارگری صرف نظر از محل آن ها تحقق پذیرد. ضرورت برای وحدت و یکپار

چگی

در قبایل افزایش تشنج بین المللی و مساعی امپریالیزم مبنی بر حملات تازه بر نیروهای صلح و پیشرفت اجتماعی، کارگران در سراسر جهان بروحدت و همبستگی بیشتر تبار دارند و هرگونه فرصت برای انکشاف همکاری و همبستگی اتحادیه های کارگری مختلف موجود است مشروط بر اینکه، منافع کلی طبقه کارگر

لیلی خالد

به ماگرا نه فلسطینه !
ستا دپاره به جگره و کرم جگره ....
او لاره به خلاصه کرم .
دستینو لار .
دپولو والدی نولا ر .
دپولو دوستانو لار .
زن ورخ زه بوه اور غورخو تکی یم .
یو انقلابی اور غورخو تکی، دجیسی اور -
غورخو تکی یم، هو - دستینو طغیان زما جبهه
آزاده ده زما جبهه فلسطین نه، پولو نه لاره

آواروی، او بالاخره زما پولو عربی خلکو نه
دا آواز دی .
موز نور نه ویر پرو او ویره نه پیژنو.
بنایی چی دشمن قوی وی .... خو موز
دیر قوی یو زمون داعیه سمه او عا د لانه ده،
زما وطنه امانه منتظر اوسه بر بالینوب ته
منتظر اوسه، موز به حتمی در ستانه شو او
ستا به پاکه او ارته ورشو کی به بیا خیل
کامو نه کیدو .

مبارزه برای ...

اخیرا کمیته زنان شوروی طی پیامی به همه زنان جهان اعلام داشته است تا مبارزات خود را در راه منع مسابقات تسلیحاتی آغاز و خطر جنگ ذروی را نابود کنند. درین پیام از همه زنان جهان دعوت بعمل آمده تا فعلا نه برای تخفیف تشنج بین المللی سهم گرفته و از پیشنهادات در باره صلح و امنیت در منطقه خلیج فارس، درباره ایجاد زو نهی سلاح ذروی در افریقا، امریکا لاتین و شرق میانه درباره تاسیس زونهای صلح در جنوب شرق آسیا، در بحر هند و مدیترانه، درباره استفاده از تدابیر اعتماد در شرق میانه، حمایت و پشتیبانی نمایند.

در اعلامیه گفته میشود: شرکت نمایندگان همه زنان جهان و جمعیت های مترقی در کنگره سر تاسری زنان که از ۸-۱۳ اکتوبر در پراگ گشایش می یابد ضربه نیرومند و مستحکمی در برابر فعالیت های تجاوز کارانه امپریالیزم خواهد بود و یقینا این کنگره به سنگرمطمین جنبش عمومی زنان برای نابودی خطر جنگ و تأمین دوا مدار میل خواهد شد.

سازمان دمو کراتیک زنان افغانستان به نمایندگی از همه زنان کشور با رضایت کامل پشتیبانی همه جانبه خود را از متن اعلامیه کمیته زنان شوروی اعلام میدارد و در همه سیمینار ها، کنگره ها و ملاقات های که به ابتکار فدراسیون به منظور تأمین امر صلح جهانی صورت میگیرد فعلا نه شرکت خواهد نمود.

شورای مرکزی سازمان دمو کراتیک زنان افغانستان در پیام جوابیه این اعلامیه عنوانی کمیته زنان شوروی در ماسکو و عنوانی شوروی فدراسیون دمو کراتیک بین المللی زنان در برلین متذکر میگردد:

زنان افغانستان ابتکارات صلح جوانه اتحاد شوروی را صمیمانه پشتیبانی مینمایند و تحقق آنرا برای تأمین صلح دوا مدار و جلوگیری از جنگ امر حتمی میدانند. صلح برای زنان کشور ما از اهمیت بویژه برخوردار است آنها در حالیکه به اهمیت و تبلیغ مبین پرستانه و اثر ناسیو نالیستی خود پی برده اند به همه زنان جهان اعلام میدارد:

همبستگی خود را برای فعالیت همگون با ما تحکیم بخشید!

سنگدار فعالیت هر یک از شما جنبش صلح دموکراسی و استقلال ملی را نیرو مند تر سازد!

سایند اطفال ما ارتباط عینی به فعالیت و تلاش مشترک ما دارد!

فرهنگ و تمدن ...

و نه میتوان پدید آورد، فرهنگ که افتخار نو آوری آن از آن ما باشد و آن فرهنگ باشد که در مورد نیاز و دستور های معنوی و اخلاقی امروز ما تسهیلاتی فراهم سازد، به عنوان مثال تمدن شرق میانه. عربی تمدنی است که از دست آورد های فرهنگ هزار سال قبل اسلامی محسوب میگردد، تمدن عصر ما - مون منسوب به خود مامون نبود بلکه پرورده فرهنگ دورانی پیش از مامون بوده است. اگر ما مامون را در تاریخ اسلامی افتخاری هست مربوط به فرهنگ است که او خود پدید آورده است و اگر بخوانیم ارزش این فرهنگ را بدانیم باید به تمدنی که بعد ها این فرهنگ پدید آورد بنگریم، تمدن ما مامون که در دورانی درخشان خلافتش در بغداد جلب نظر میکرده است، پرورده فرهنگ دو صد ساله اسلامی و فرهنگ هزار تا دو هزار ساله روم و یونان و جامعه باستان بوده است. و اگر دوره مامون یکی از درخشنده ترین دوره های خلایق

اسلامی بشمار آمده است برای آنست که فرهنگ پس از خود را زاده و خود در تمدن عصر مامون به تبحر گرایید. پس می توان نتیجه گرفت که فرهنگ پدید آمده گسترش پذیر است که در اوج تمدن به تبحر میگراید و پس از آن ضرورت تجدید فرهنگ و نو سازی اندیشه و تغییر در روش زندگی پیش می آید، زیرا هر بار که فرهنگ با تمدن درخشان شکوفا میشود طبعاً دورانی پرمردگی را نیز در دنبال دارد و لازم است که در آن دوره از ساقه گیاه زنده گی، غنچه فرهنگ دیگری بروید تا گل تمدن دیگر را شکوفا سازد (۱)

تمدن و فرهنگ دو جنبه یک واقعیت را نشان میدهند: تمدن بیرونی ترین محیط فرهنگ است و آن چیزی است که در فرهنگ از همه محیطی تر و کلی تر است و فرهنگ بنوبه خود هسته داخلی و مرکز درخشش آنست یعنی فرهنگ خصوصی ترین جنبه تمدن می باشد.

کلیات نور ...

۱۱- اشعار متفرق:

این بخش آخر کلیات اشعار نوری شامل مثنی، مسدس و مقصد می باشد، چنانچه درین جمله وفات نامه به شکل مسدس و وقایع گریلا به شکل قصیده به نظم آورده شده است. تاریخ دقیق این بخش نیز ثبت نشده، ولی جمعا در (۲۸) ورق فراهم شده است.

آغاز: به آغاز سخن اعوذ بالله از بعد آن شروع برسم الله.

انجام: نیکو کند مطالعه گراین قباله را مشخصات این کلیات:

باینکه نام کاتب به وضاحت نبسته شده ولی از خلال تگارش و طرز ادای جملات و منظومه ها پیدا است که این نسخه به احتمال نزدیک به یقین به خط خود ناظم یعنی نور محمد نوری خواهد بود، تاریخ کتابت، طوریکه در معرفی بعضی ازین رسایل ذکر کردیم، در سالهای ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳ هجری قمری می باشد. نوع خط این نسخه نستعلیق، نوع کاغذ خوانندی، تعداد سطر هر صفحه (۲۰) و قطع

آن ۲۸ × ۴۷۵۰ سانتی متر، تعداد اوراق این کلیات جمعا ۵۵۰ ورق و وقایع یا جلد آن قطعه جگری رنگ است.

کوتاه اینکه این کلیات نسخه ایست مفتاح باینکه اشعار آن خیلی شیوانبوده، و چندان بختی هم ندارد، ولی از دیدگاههای دیگر حایز اهمیت فراوان است، نخست اینکه ناظم آن درین عصر حاضر با حوصله فراخ و بیدارخواهیهای زیاد، این کتاب ضخیم را به رشته نظم در آورده، و بهم میثاق خویش به ارمغان گذاشته است.

دوم اینکه ناظم آن با آوردن قصه های شیرین و دلچسپ و سرودن انواع شعر و صنایع لفظی و سرگرم کننده دیگر، بر جالبیت و اهمیت آن افزوده است.

سوم اینکه شاعر یا ناظم بر حوصله این کلیات از قلم غیبی چهاردهی کابل بوده، و بر شعرای معاصر و غنای ادبی بیش از نیم قرن پیش این شهر مهم باستانی و پایتخت کشور، افزایش موفری آورده است. لذا جای آن دارد که به روح پاک این شاعر عالیقدر کشور درود و شادباش فرستیم. (ختم)

بهار دهقان ...

دل از حزب و دولت انقلابی خویش پشتیبانی بعمل می آورند.

مردم ما که در اثر تو مئه ها و دسایس ارتجاع و امپریالیزم برای سالها ندرازی از هم دور نگذاشته شده بودند با پیروزی انقلاب نور و مرحله نو بین و تکاملی آن و حدت و همبستگی انقلابی خود را در عرصه عمل تحقق بخشیدند و همه آن ها اعم از اقوام، قبایل و ملیت های مختلف سر زمین و اجداد افغانستان آزاد، سر بلند و انقلابی بلور حزب دموکراتیک خلق افغانستان و جنبه ملی و وسیع پدر وطن جمهوری دموکراتیک افغانستان متحد میگردند و صفوف رزمند و انقلابی خویش را هر چه فشرده تر می سازند.

آری! در این روز ها بی که مردم ما بی صبرانه فرا رسیدن فصل بهار و انجام کار بیشتر را انتظار می برند حادثه بس عظیم و تاریخی دیگری در حیات آن ها رونما میگردد که آن عبارت از توفیر نخستین کنگره انس سر تا سر ی حزب دموکراتیک خلق افغانستان می باشد.

رسانه های جمعی کشور هر روز و اخباری را مبنی بر توفیر و استقبال از تدویر میتنگ های باشکوه به استقبال از تدویر اولین کنگره انس سر تا سر ی حزب دموکراتیک خلق افغانستان در هر گوشه و کنار کشور ما در آغاز فصل بهار به نشر می رسانند و از استقبال گرم و پر حرارت هموطنان ما از این رویداد با عظمت حکایت می نمایند.

یقین کامل داریم که مردم مادر تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان این حزب شپیدان و قهرمانان در پهلوی آنکه بهاران زیاد طبیعی را پیشرو دارند با رشد و تکامل بخشیدن به انقلاب ملی و دموکراتیک نور و حفظ دست آورد های دوران سازان بهار های زیاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را نیز استقبال خواهند نمود و در اثر کار و پیکار انقلابی و خستگی ناپذیر خویش بر همه عقب مانده گی های مولود استبداد رژیم های وابسته به ارتجاع و امپریالیزم چیره گسی حاصل نموده جامعه همیشه بهاران و شکوفایی را در سر زمین مقدس پدر وطن محبوب خویش اعمار خواهند نمود.

ظهیر الدین بابر

واقبال را به موجب حکم جهان مطاع
شمنشها می بتاریخ سی و چهار الهی
وقتیکه رایات عالیات از گلگشت
بهارستان کشمیر و کابل مرا جعت
فرموده بود میرزا خان خانان
بن بزم خان بفا رسی تر جمعه نمود
تا فیض خاص الخاص آن به عموم
تشنه لبان رشحات سعادت فایز
شود و گنج پنهان او در نظر تپی
دستان دانش آشکار گردد . ۱۳
از تو صیف و ستایشی که در مورد
تزک بابری در بالا بیان شد، ممکن
است نزد عده بی چنین تصویری خلق
شود که همه زاینده خو شامد گویی
در بار یان بابر بوده ولی چنین نیست
و مبصرین و ناقدین عصر موجوده
و به خصوص منتقدین اروپایی نیز
ازین کتاب تعریف ها و توصیف ها
نموده اند چنانچه هنری ایست می
نو یسد : « تزک بابری در حقیقت یک
زند گینا مه است که همه به راستی
و درستی نوشته شده .
این نو یسنده و منتقد انگلیسی
می نو یسد : « این کتاب صرف اهم
واقعات تاریخی را بیان نمی کند،
بلکه یک کتاب جامع و معلوما تی
است که مطالعه آن از هر حیث
جالب و مفید بوده و نشان میدهد که
نو یسنده آن «بابر» چقدر قوه مشا
هدات و ادراک قوی داشته و دماغ
غیر معمولی را صاحب بوده است
سیاهان و جها نگردان موجوده
اعتراف می کنند که توضیحات و
تشریحات بابر در مورد کابل،
فرغانه و نواحی شمال هند و کش
میرزا و فصل واقعی و به جا بسوده
است که امروز نیز نمیتوان در آن
باره معلوما تی بیشتر بر آن افزود.
همچنان معلوما تی که در مورد
هندوستان درین کتاب جمع آمده،
از هر حیث قابل دقت و توجه است
با بر در سنه ۱۵۲۵ عیسوی به
حیث یک فاتح داخل هند و ستان
شد و تمام آنچه را که دید با دقت
و تأمل در آن نگریست و معلوما ت
مفصل در مورد حدود اربعه آبادی
ها، میوه جات، گلهها، درختان
پرندگان، چوپانان، حیوانات و
جانوران آبی فراهم آورد و همه این

معلوما ت مفصل را در بیست و پنج
صفحه جا داد که امروز هم علمای
نباتات و حیوانات از این معلوما ت
استفاده می برند . شیوه ارائه
معلوما ت بابر باین شکل است که
او ابتدا در مورد هر چیز مشاهدات
خود را تکمیل می کند و بعدا معلوما تی
که در آن مورد موجود است مطالعه
نموده و با مشاهدات خود تطبیق
می نماید و بعد از تجزیه و تحلیل
موضوع، نظر و مشوره خود را
ابراز می دارد . ۱۴

ولیم ارسکن مؤلف سوانح بابر در باره تزک بابری می نو یسد:

«تزک بابری از نظر نوعیت خود
عجیب و متمایز است و در آن زندگی
افکار و احساسات یک فرما نروای
تاتاری به تفصیل و بدون تصنع و
تکلف نوشته شده است. همه چیز
آنچنان به وضاحت و منطبق با
واقعیت درج گردیده که در خور
تعجب می باشد، طرز تحریر آن
نهایت ساده و بدون تکلف، ولی
بسیار متین و دل انگیز است. درین
اثر بابر خط و خال، عادات اطور،
افعال و اعمال معاصران خود را چنان
با دقت و درستی تصویری می کند،
تو گویی آن شخص را در آینه مقابل
خود می بینی و این می رساند که بابر
صاحب مغزی غیر عادی و قدرت
درک و مشاهدات بسیار قوی بسوده
است. اکثر مورخان، کارنامه ها و
زند گینا مه های افراد را نوشته اند،
ولی از خصوصیات فردی و روحی
آنان تصویری بدست نداده اند، در
حالی که بابر خصوصیات روحی،
شکل و قیافه، طرز پوشاک و نشست
و برخاست هر کس را با چنان
وضاحت و روشنی بیان می کند، که
انسان خود را در میان آن اشخاص
می پندارد و تصویری کامل آنرا از
لحاظ صورت و سیرت در نظر مجسم
می نماید . ۱۵

اس. ایم. ادوارد زبا بر نامه رابا
«اعترافات» رو سوو سنت آلو ستین
و «خاطرات» گیبس و نیو تن هم سو یه
میداند .

او عقیده دارد که مطالعه بابر
نامه از شروع کتاب تا آخر آن همه
بر مبنای حقیقت و صداقت بنانهاده
شده و عاری از هر گونه تکلف می

باشد، گرچه شاعران و ادیبان
مشرق زمین در آنوقت عبا رات پر
تکلف، مسجع و مرصع رادر نوشته
های خود بکار می گرفتند، ولی بابر
آنچنانکه خود فطرتی ساده داشت
طرز تحریر ساده را نیز در بابرنامه
انتخاب نمود از کمالات ذهنی بابر
یکی اینست که او در چند جمله تمام
سیرت و صورت یک شخص را به
صورت مکتبی ترسیم می نماید .

چنانچه سلطان حسین میرزا، سلطان
احمد میرزا و امرای دربار پدر خود
را به همینگونه ترسیم نموده و از هر
حیث قابل تحسین است . ۱۶

یک نو یسنده دیگر انگلیسی می
نو یسد که : با مطالعه بابر نامه
می توان دریافت که سینه بابر از

عاطفه محبت، شفقت و انس و الفت
لبریز بوده است، او در زندگی
خویش فراز و نشیب های فراوانی

دیده، زما نی به عسرت و اندوه و
گاه های با عسرت و شادی زندگی
کرده، زما نی آواره از دیار می زیسته

و زما نی نیز بر تخت شاهی تکیه
زده، ولی در هیچ زما نی طبع شعری
و ذوق طبیعی او خاموش نگشته

است. بابر چنان رقت احساسی
ناشته که در اوج کامرانی ها و
مجالس عیش و عشرت با یادآوری

دوستان و همبازی های زمان کودکی
کیش به شدت متأثر شده و بگریه
می افتاده است. با بر دوستان خود

را هیچگاه فراموش نمی کرد و با
وجود دوری از خانه و خانواده در
تزک خود از آنان چنان یادآوری می

کند، تو گویی که خود در جمع آنان
باشد . ۱۷

یک دلیل دیگر در اثبات مقبولیت
و اهمیت تزک بابری، ترجمه های
متعدد آن به زبان های مختلف و مهم

دنیا ست. این اثر بنا بر حکم اکبر،
توسط عبدا لرحیم خان خانان
به فارسی ترجمه شد .

بعدتریک نویسنده دیگر انگلیسی آنرا با
حواشی و تعلیقات بسیار مفید ترجمه
نمود که در کمتر کتابی این همه
مزایا دیده شده، ترجمه بابری نامه
را به روسی انستیتوت شرق شناسی
انجام داده و میرزا نصرالدین حیدر
گورگانی متخلص به فانی آنرا به
زبان اردو ترجمه نموده است .

با بر علاوه از اینکه یک ادیب
بزرگ بود، شاعر بلند پای زبان
ترکی نیز بود میرزا حیدر دو غلت
مؤلف تاریخ رشیدی می گوید :

«بعد از امیر علی شیر نوا یی، در
شعر ترکی هیچکس با با بر برابری
کرده نمی توانست . «فرشته می
نو یسد : «در علم موسیقی و شعر
و انشاء و املا نظیر نداشت ۱۸» .

در اکبر نامه می خوانیم :
«آنحضرت رادر نظم و نثر پایه
عالی بود، خصوصاً در نظم ترکی
و دیوان ترکی آن حضرت در نهایت

فصاحت و عذوبت واقع شده و
مضامین تازه در آن مندرجست . ۱۹»

یک دیوان بابر در کتابخانه
شاهی را میور موجود است و علاوه
از این دیوان در سنه ۹۲۸ هـ مثنوی

«مبین» را به زبان ترکی به خاطر
پسرش کامران نوشت که حاوی دو
هزار بیت بوده و در آن مسایلی

مذهبی، فقهی و اخلاقی مطرح
شده است. این اثر را بنام فقه بابری
و فقه مبین نیز یاد می کنند و بر آن

شیخ زین نیز شرحی نگاشته است
از تالیفات منظوم بابر یکی هم
رساله والدیه است که از تالیفات

استاد بابر خواجه عبیدالله اصراری
می باشد و با بر آنرا در سال ۹۳۵
هـ یعنی زما نیکه در هند و ستان به

سر می برد، به نظم ترکی درآورده
است .

کتاب دیگر بابری «رساله عروض»
است که در سال ۹۳۳ هـ در عروض
شعر ترکی نوشته است، با بر

اشعار درونی نیز دارد که با وجود
اندک بودن آن از نظر کمی، از نظر
کیفی بسیار قابل دقت بوده و استادی

اورا نشان می دهد، ابوالفضل در
اکبر نامه می نو یسد : «همچنین به
زبان فارسی نیز اشعار دلپذیر

دارند . ۲۱» بابر هم در تزک بابری
و هم در کتاب های دیگر خود اشعار
فارسی را درج کرده است که تعدادی

از آن جمله را ذیلا می آوریم :
در سال ۹۱۵ هـ یکی از دوستان
بسیار نزدیک بابر که خواجه کلان

نام داشت در قلعه بجور بود و بابر
از دوری این دوست بسیار پریشان
گشته و هر یکی دو روز بعد قطعه
شعری می نوشت و به او می فرستاد

یکی از این قطعات اینست :

خویش يك جلد كلام الله مجيد را نوشته و به مکه معظمه ارسال نمود . در منتخب التواریخ آمده است : «و از جمله غرایب و اختراعات آن شاه مغفرت پناهی خط باری است که مصحفی بدان خط نوشته و به مکه معظمه فرستاد. ۲۶»

در ترك بابری هم ازین خط ذکر کرده ، ولی به تفصیل در آن باره مطلبی نوشته شده این خط را که بسیار مقبول بود و نوشتن آن هم از عهده هر کسی بر نمی آمد ، بابر در سال ۹۱۰ هجری ایجاد کرد و بعدا استادان خوشنویسی از آن تقلید نمودند و نوشتن آنرا کمال هنر می دانستند . ملا بدایونی می نویسد که میر عبدالحی مشهدی درین خط به استادی رسیده بود و در عهد حکمر وایی اکبر این خط مفقود شد ۲۷ .

بابر چنانکه در صفحات پیشتر گفته آمدیم ، از شاعران و علمای هم عصرش بالواسطه یا بلا واسطه استفاده مینمود و به آنان احترام بسیار روا میداشت . همچنان در دربار خود جماعتی از شعر او فضلا را گرد آورده بود که همواره در حضر و سفر با او همراهی می کردند . درین جا چند تن از آنان را معرفی می کنیم .

شیخ زین الدین : ادیب و شاعر بزرگ در بار و عهده دار صدارت بود و به علوم زمان خویش و قوف کامل داشت و در انشا بیش از همه مورد توجه بابر بود چنانچه بابر تمام فرامین خویش را توسط او می نوشت و صادر می کرد ، زمانیکه بابر به فتح رانا سانگا نایل آمد ، به شکرانه این پیروزی مسلمانان را از دادن مالیه معاف کرد . این فرمان را نیز شیخ زین نوشته و به تمام قلمرو بابر فرستاد همچنان در مورد این فتح اثری نوشت که فتحنامه نام داشت و در آن کیفیت فوج بابر ، حالت لشکر هندوان و صف آرای و طریقه جنگ آوری هر دو طرف را به صورت مفصل تشریح نمود . او مؤلف تاریخ «فتوحات بابر در هند» بوده و بر مثنوی بابر نیز شرحی نوشته است .

در شعر (وفایی) تخلص می کرد ، در سال ۹۴۰ هجری یعنی سه سال بعد از وفات بابر در اکبر آباد وفات نمود و در احاطه مدرسه بی که خودش آباد کرده بود ، دفن گردید ملا بدایونی در مورد او می نویسد : (صاحب کمالات صوری و معنوی بود ، در معما و تاریخ و در بدیهه یافتن و شعر و سایر جزئیات نظم و نثر و انشایی قرینه زمان خود بود ۲۸) .

مولا بقایی : از فضلاء ممتاز در بار بابر بود ، مثنوی بی نوشته و به بابر اهدا کرد . مولانا شهاب الدین : در علم و فضل ، شعر و به خصوص معما گوئی بلند پایه بود ، در علم حدیث و قرآن پاك نظری وسیع داشت و در شعر (حقیر) تخلص می کرد ، وفات او در سال ۹۴۲ هجری اتفاق افتاده که این تاریخ را میر آخوند به تمییه گوئی شهاب الثاقب نوشته است . چند نمونه شعر او در منتخب التواریخ درج است .

دیگر شعرا شیخ ابوالو جید فارغی ، سلطان محمد کوسه و دیگران بودند . از علما مولا یوسفی و خواجه نظام الدین علی خلیفه و از اطباء میر ابو البقاء از همه بیشتر شهرت داشتند .

همه این شعر و علما و از علم پروری بابر را شنیده از شهرهای مختلف به نزد بابر می آمدند و بابر نیز از آنان به گرمی استقبال می کرد در سنه ۹۳۵ هجری بابر در گوالیار به بیماری مبتلا شدو زمانیکه شفایافت ، جشن بزرگی بر پا نمود و در آن نمایندگان ، اوزبك هندو و قزلباش همه را دعوت کرده و به آنان طلا و نقره فراوان بخشید و به خصوص سادات و علما را از این بخشش خود بسی نیاز گردانید . فرشته ذکر ایمن مجلس را چنین می نویسد : «تمام حقداران و سادات را از بخشش خود بهره مند ساخت . اخوند میر مؤلف حبیب الشیر و مولانا شهاب الدین معمای و میرزا ابراهیم قانونی که در فن خود استادان بی نظیر بودند از هرات به هندوستان تازه وارد شده بود . هم درین جشن عشرت شامل شدند و از نوازش های شاهانه بابر بر خورد دار گردیده و در جمله مقربان او داخل گشتند . ۲۹»

لطفا ورق بزنید

قرار و عهد به یار این چنین نبود مرا گزید هجرو مرا کرد بی قرار آخر به عشوه های زما نه چه چاره سازد کس بجور کرد جدا یار رازی را آخر به خاطر رعایت نام قلعه یحور ، در آخر شعر خود کلمه «به جور» را بجا نیده که قطعه را بسیار پر لطف ساخته است .

بعد از فتح پانی پت ، بابر خود را در محیطی که از نظر لسانی و زبانی و تفاوت داشت ، با مکنای نا آشنا و مردمی بیگانه مقابله دید و این همه بیگانهگی بر ایشان خا طر گشته ، این بیت را سرود :
شده جمع و بود جمع پریشان گر فتار قومی و قومی عجایب در موقع تسخیر قلعه بیا نه به حاکم آن قلعه «نظام خان» وعده های او را داد و ضمنا فی البدیهه قطعه بی نوشته و فرستاد که در آن کلمه ای بیان و بیا نه به شکل بسیار استادانه آورده شده است :

با ترك ستیزه مکن ای میر بیانه چالا کی و مردا نگي ترك عیانست گر زودنیا یی و نصیحت نکنی گوش آنجا که عیا نست چه حاجت به بیان
در سال ۹۳۴ بابر به فتح قلعه چند یری نایل آمد و تاریخ فتح آنرا تمییه «دارالحرب» نوشت که از آن تاریخ ۹۳۴ استخراج می شود . با این شعر او توجه کنید :

بود چندی مقام چند یری پر زکفار داد حر بی ضرب فتح کردم به حرب قلعه او گشت تاریخ فتح دارا لحرب ۲۲
در ترك بابر ی تعدادی اشعار فارسی دیده می شود که عده یی را به بابر نسبت می دهند و عده یی آنرا مولوق نمی دانند . در تاریخ رفته آمده است که بابر در کابل باغ بزرگی آباد کرد و در آن باغ بوسی ساخت که مجا لیس عیش و عشرت خود را هم آنجا بر پا می کرد . در یکی از این مجا لیس عیش که با عده یی از دوستان نشست و در این شعر را گفت تا بر دیوار حوض بکنند :

نوروز و نو بهار و می و دلبری خوش است با بر به عیش کوش که عالم دو باره نیست این شعر امروز هم در مجا لیس عیش و خوشی بر لب ها جاری می بود . در تاریخ فرشته به شعر دیگری از بابر بر می خوریم :

باز آی ای همای که بی طوطی خط نزدیک شد که زاغ بر داستخوان من ابو الفضل این دو مطلع بابر را بسیار می پسندند :
هلاک می کندم فرقت تو دانستم و گر نه رفتن ازین شهر می توانستم تا بزلف سیبش دل بستم از پریشانی عالم رستم در اکبر نامه این رباعی با بر نقل شده است :

در ویشان را اگر چه نه از خویشا نیم لیک از دل و جان معتقد ایشانیم دور است گلوی شا هی از دوریشی شا هم ولی بنده در ویشانیم ۲۴
در صفحه ۹۸ تذکره مرآة الخیال ، این غزل بابر نقل شده است :
در دور ماز کهنه سواران یکی می است و آن کودم از قبول نفس می زندنی است

این سلطنت که ما ز گداییش یافتیم دارا نداشت هرگز و کاووس را کی است دانی کمان ابروی جانان سیه چراست کز گوشه هاش دود دل خلق در پی است

دارد بزلف او دل زنا ر بنده ما سو دای کفر و کافری و هر چه دروی است بابر رسید ناله زارت بگو شس یار مجنون و قوف یافت که لیلی درین می است

بابر علاوه بر شاعری و نویسندگی به انواع خط هم دسترستی داشته و خود مخترع یکنوع خط است که آنرا بنام خط (بابری) می شناسند مکن یکی اشکال خط نسخ بوده باشد . بابر با خط اختراع می

د انقلاب سپاهی

زه سپاهی د انقلاب یم
 زه بخږی د غیرت یم
 زه خپه د آباسین یم
 زه موجونه د قدرت یم
 د پامیر د تلدی باز یم
 د خلاصون لوی آواز یم
 آزاد شوی زما وژرونه
 هره خواته په پرواز یم
 تر اټکه تر خیسره
 له پامیره تر سپین غره
 له بابا تر هندوکش
 فیروز غره نه تر تور غره
 دا زما ښکلی وطن دی
 زما روح او زما تن دی
 زما ځان زما بنیاد دی
 دا زما ښکلی هیواد دی
 زما کور او زما مور دی
 زما مې او زما زور دی
 زما هیله زما ساه دی
 دا زما دسترگو تور دی
 زه ددی خواوری بچی یم
 مېړه نی یم مېړه نی یم
 د ځوانی د ځوانو هیلو
 لیونی یم لیونی یم
 ما قسم د آزادی دی
 کمری کلک دآبادی دی
 د بشرد نیکمرغی دی
 د دشمن د بریادی دی
 نن دشمن مکار دشمن دی
 داد کار او زیار دشمن دی
 د انسان د لار دشمن دی
 د شرف وقار دشمن دی
 وینه خوره د ملقومانو
 د کارگرو دهقانانو
 دا ټکماره دا ټکماره
 لوی دشمن دانسانانو
 دا وطن به تی آرام کړم
 هس شتم به گنی مرام کړم
 په جهان کې به نی رسوا کړم
 هم رسوا به نی په مقام کړم
 زه ددی خاشاک سیلاب یم
 ددی گمرا نوظن همت یم
 زه سپاهی د انقلاب یم
 زه بخږی د غیرت یم

ماه سنبله (۱۳۶۰)

در قرارگاه سپاهیان انقلاب در قندهار

ظهیرالدین بابر

بابر در سفر و حضر هر دو ،
 کتابخانه نگهباندا شت ۳۰ (در سال
 ۹۳۰ ه زمانیکه بابر در هند بسا
 غازی خان مصاف داد و او را شکست
 داد ، داخل قلعه شد و از آن قلعه
 علاوه از گروت های مادی بیشمار ،
 کتابخانه غازی خان را نیز تصاحب
 کرد . غازی خان هم عالم بود و هم
 ذوق عالی شعری داشت و از همین
 جهت کتب مختلف و نفیس و خوش
 خط را در کتاب خانه خود جمع آوری
 نموده بود ، بابر تعدادی ازین کتاب
 را به شاه زاده کامران به کا بل
 ارسال نمود . ۳۱

فهرست مآخذ مقاله

- ۱- تزوک تیموری ، یلی ۱۳۰۸ ،
 صص ۶۱ و ۶۲ و همچنان تزوکات
 تیموری چاپ تهران ۱۳۴۳ ، صص
 ۲۱۲ - ۲۲۶ .
- ۲- ایست ، ملفوظات تیموری .
 ج ۳ ، ص ۴۱۴ .
- ۳- یزدی ، شرف الدین . ظفر
 نامه ، مؤسسه مطبوعاتی امیر کبیر ،
 به تصحیح و اهتمام محمد عباسی ،
 ص ۱۹ .
- ۴- یزدی ، شرف الدین ، ظفر
 نامه ، ج ۲ ، ص ۱۰۱ .
- ۵- بابر ، ظهیرالدین محمد ، بابر
 نامه ، ترجمه عبدالرحیم خان خانان ،
 مطبعه ملك الكتاب ، عینی ۱۳۰۸ ،
 ص ۶ .
- ۶- د غلت ، حیدر میرزا ، تاریخ
 رشیدی ، ترجمه ان ، اس وای ، دی ،
 را س ، ص ۷۴ و ۱۵۵ .
- ۷- بابر ، ظهیر الدین محمد ،
 بابر نامه ، ترجمه عبدالرحیم خان
 خانان ، ملك الكتاب ، عینی ۱۳۰۸ ،
 ص ۱۰ .
- ۸- ایضا ، ص ۳۵ .
- ۹- ایضا ص ۱۰۸ .

- ۱۰- تزوک بابری را به نام های
 (واقعات بابری) و (بابر نامه) نیز
 یاد کرده اند .
- ۱۱- ابوالفضل ، اکبر نامه ، ج
 ۱ ، ص ۱۱۸ .
- ۱۲- هنری ایست ، تاریخ هند ،
 ج ۴ ، صص ۲۱۸ - ۲۲۰ .
- ۱۳- ارسکین ، زندگی بابر ، ص
 ۵۲۳ .
- ۱۴- صفحه ۲ . باب چهارم .
- ۱۵- النفسیتن ، تاریخ هندوستان
 ج ۲ ، صص ۱۱۷ و ۱۱۹ .
- ۱۶- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص
 ۲۱۱ .
- ۱۷- ابوالفضل ، اکبر نامه ، ج
 ۱ ، ص ۱۱۸ .
- ۱۸- ابوالفضل ، اکبر نامه ، ج
 ۱ ، ص ۲۱۱ .
- ۱۹- بابر ، ظهیرالدین محمد ،
 تزوک بابری ، ترجمه اردو ، ص ص
 ۲۲۰ ، ۲۶۴ ، ۲۹۴ و ۳۲۶ .
- ۲۰- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص
 ۲۱۱ .
- ۲۱- ابوالفضل ، اکبر نامه ، ج ۱ ،
 صص ۱۱۸ و ۱۱۹ .
- ۲۲- بدایونی ، عبدالقادر ، منتخب
 التواریخ ، ج ۱ ، ص ۳۴۳ .
- ۲۳- ایضا ، ص ۲۷۳ ، ج ۳ .
- ۲۴- بدایونی ، عبدالقادر ،
 منتخب التواریخ ، ج ۱ ، ص ص
 ۳۴۱ ، ۳۴۲ و ۴۷۱ همچنان صبح
 گلشن تالیف نواب سید علی حسین
 خان ، ص ۵۹۶ دیده شود .
- ۲۵- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص
 ۲۱۰ .
- ۲۶- بابر ، ظهیر الدین محمد
 تزوک بابری اردو ، ص ۳۲۶ .
- ۲۷- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص
 ۲۰۴ .

جوانان و مطالعه

دوران ما، دوران و زمان تحرك و
 پیشرفت های اجتماعی ، سیاسی
 و اقتصادی نا میده می شود که
 کاروان جهان بشریت برق آسایه
 سر منزل مقصود میرسد انسان هر
 چه به قله مطلوب اهداف نزدیک
 شود حس کنجکاوی و پژوهش های
 علمی اش بیشتر می شود ، زیرا از

بین بردن هر ما نمی را شاد ما نی
 و پیروزی بزرگی برای خود میدانند
 با اطمینان به نیروی خلاق خود به
 پیش میروند . جوانان که در هر جامعه
 پیش آهنگان نهضت های مختلف
 اجتماعی اند نقش آنها در تنویر
 افکار جامعه بسیار مهم و با ارزش
 است زیرا افراد به را هنمایی قشر

نوشته شکیلا نعیمی

فارغ التحصیل لیسه عا یشه دران

جوان و منور خود قسمی ضرورت
 دارد که یک دشت سوزان برای آب دار
 همچنان عناصر آگاه و جوانان منور
 بین مردم ما نند یک قطره آب حیات که
 بخش در بیابان سوزنده است
 حتی دانشمندان علم تحول و تکامل
 جوان واقعی و میهن پرست رادرب و
 مردم ما نند ما می در آب می پندار
 پس وقتی دانستیم که جا معه به
 جوانان میهن پرست نیاز دارد و آب
 جوانان بدون مردم زندگی کرده ن
 توانند لذا باید تمام جوانان بکوش
 تا وطن پرست باشند و اینکه جوان
 به صورت عموم و چگونه احساس و
 پرستی را پیدا نمایند و بدانند که
 جامعه به آنها نیاز مبرم دارد . این
 درک و احساس صرف از طریق
 آموزش و کسب علمی امکان پذیر
 است اگر جوانان به مطالعه غلاف به
 نداشته باشند در حقیقت از جامعه آن
 محیط و حتی جهان خود آگاه
 ندارند و بحیث یک فرد عادی زندگی
 می نمایند که جز بخورد ، بپوشد
 استراحت کند دیگر چیزی از او
 ساخته نشود که این زندگی بر
 مسوولیت برای جوانان امروز کشور
 ما مناسبت نیست . به همین ترتیب
 آنکه شناختی از طبیعت و جهان
 خود ندارد ، او کور جهان خود است
 و در جهل زندگی می نماید . بلی
 وقتی یک جوان چه پسر باشد و چه
 دختر باید کتابهایی را مطالعه کند که
 مفید و با ارزش باشد باید از خواندن
 کتاب های مبتذل و گمراه کننده
 داری ورزد ، زیرا این نوع کتابها
 ذهنیت های شانرا مسموم ساخته
 و آنها را بسوی نا دانی و انحرافات
 سوق و به انجماد فکری شان
 افزاید .
 ارسطو دانشمند معروف در این
 باره میگوید «یک ساعت از عمر خود
 را بیهوده از دست مده چه یک دقیقه
 آن برگشت نخواهد داشت .»
 ژوندون

دو تصویر...

گرداب «کوک» از زیر روشنایی خورشید، همچو دریاچه‌ی بزرگ پیش چشمش درخشید، گویی آفتاب دو نیمه اش کرده بود یکسو، در سایه، آب سبز گونه، همچو صخره‌ی بر روی سنگهای تیره گسترده بود و ریشه‌های دراز، همچو مارهای سیاه، از بالای ساحل در آن فردا رفته بود، اما آفتاب صخره‌ی را که بر روی رابه روی آن نشسته بود، روشن می‌کرد این صخره بر فراز آبراه که می‌گفت که همچو آینه بود، پیش

می‌رفت، اینجا آب مثل آن بود که که ته ندارد و عکس آسمان و آبهای سفید در آن افتاده بود، برزور تانوک صخره جلو رفت، روی دو پا نشست و به جلو چشم شد، آب، آینه وار، عکس او را نشان داد که لبخند زنان نگاهش می‌کرد. برزور که تا آن دم، هیچگاه عکس خود را عریان ندیده بود چند روزی بود که این کارش بود و رازش را هم در دلش نگه می‌داشت، گو آنکه قبلا تصویر خود را در شیشه پنجره‌های خانه حاجی والکو دیده بود، اما آنجا بسیار سیاه و دودزده به نظر می‌آمد، شاید هم برای این آن چنان سیاه می‌نمود که خود را در کنار (گانایلا) مشاهده میکرد.

اما اینجا او تنها و تنها بود و میدید که زیبا است پس گیسوانش در سایه‌ی کمتر از کبر با نبود، چشمان قشنگش را زکشی پیکو، با خالی که زیر یکی داشت، وقتی هم می‌خندید زیبا تر میشد، چنان سفید نبود، اما سیاه هم نبود، رنگ چهره اش به همان خاک جلا-داری می‌ماند که کوزه درست می‌کردند.

دستهای خود را بهم چسباند و به پیش برد، پستانهای نوک تیزش بلند شد و پیراهنش آماس کرد، سپس چشمها را نیمه وا کرد و آه کشید، لرزش در خود احساس کرد، بر خاست و اطراف خود را تماشا کرد، هیچکس نبود. در آن دور دست خط آبیگون کوهستان بر فراز داشت زود رنگ کشیده شده بود و صدای تیر پدرش از جنگل شنیده می‌شد، آفتاب دل افروز از هر سوزمین را نور باران می‌کرد، دلش گرفت زانو ها را بغل زد و با سر خمیده،

بر سر تخته سنگ، بیحرکت بر جای ماند. چیزی در آب پرپر کرد، برزور خم شد و نگاه کرد، باز هم چهره خودش بود که لبخند میزد و شنا می‌کرد چیزی نمونده بود که فریاد بزند، زیرا آب عکس دیگری را هم نشان داد صورت واسیلچو بود که لبخند میزد و به او نگاه میکرد، لحظه‌ی برزور سردرگم ماند و گمان برد که واسیلچو از دل آب و آسمان آبی و ابرهای سفیدش سر درآورده است.

اما اندکی بعد که بر گشت، واسیلچو را دید که پشت سرش ایستاده است، نگاهش داد میزد که برو، فرار کن، ولی برزور احساس کرد که گرمای گوارایی به تنش راه می‌یابد و زانوا نشن یارای حرکت ندارد واسیلچو دست او را گرفت و مقاومت او را درهم شکست و واسیلچو او را با خودش می‌برد، دختر دنبالش می‌رفت.

و می‌گذاشت، او بهر جا می‌خواهد برودش، آنگاه دو دل داده در میان شاخسار جنگل که برگهایش قرمز شده بود، فرو رفتند شاخساری که هر بار می‌لرزید، جای آندو را آشکار می‌کرد.

پیش مردم روستا رازی نیست که دیر زمانی در پرده بماند و همین طور رازی بود که بگوش زن (زچو) نرسد، او با گل زردی که بخودش زده بود و هر وقت حرف می‌زد، تکان تکان میخورد، به زنان دیگر می‌گفت:

— (لایه به برزور گفته‌را بر میگردد و او را می‌گیرد درست ایله؟ روزی که بابای خدا بیمار من از آن دنیا برگردد و سیچلو هم خواهد آمد، لایه بر او وعده داده، منتظرم باش من روزی باز خواهم گشت، اگر روزی اسپ و کلاه پوستم را برایت آوردند، بدان که مرده ام و دیگر هیچگاه بر نمی‌گردم.)

ازین حرفها بود که شبها از در این خانه به در آن خانه می‌رفت، از آن روز واسیلچو سوار بر اسپ سیاهش، از نظر برزور گم شد، سالی گذشته بود، وقایع جندی در این سال رخ داده بود گانایلا شوهر کرده بود و مرگ در خانه حاجی

والکو را زده بود در ست در همان روز که کار «نقبزدن» به پایان رسیده بود.

برزور، همچنان به گشت زد ن دهکده ادامه می‌داد، اما تنها نبود بهتر بگویم، بچه اش رابه پشت می‌کشید و سر شکسته‌ی اش را به تما شای عالم می‌گذاشت، بی آنکه میوه گناهش را از کسی بیوشاند، به این باور که روزی واسیلچو باز خواهد گشت، زنان ده به او می‌گفتند:

— تو چقدر ساده‌ای، پس فکر میکنی این مرد شرا بخواره باز می‌گردد.

پس کی؟ وقت گل نی؟
برزور با حوصله جواب میداد:
— یقین دارم، او باز می‌گردد، او خواهد آمد.

اما گاهی این بر حرفی‌ها هم مثل وقتی که مسخره اش می‌کردند کفرش را در می‌آورد، برزور با چشمانی که مثل ماده-گرگ می‌درخشید، پیش خود می‌گفت:

— (می‌گویند که او مرد بد ذاتی است، میخواره است باشد، من هم برای همین میخوام همش، بگزار بخورد دیوانه گری کند، حتی مرا لت و کوب کند، واسیلچو کجایی واسیلچو ناز نینی...)

گنگا بیاد گانایلا می‌افتاد و هم-چنان که از کنار خانه حاجی والکو می‌گذشت، از در باز نگاهی به آنجا می‌افکند شمشاد ها را که مثل گلوله های بزرگ، تیره شده بودند و جفته‌ای که سایه اش تا وسط حویلی می‌رفت و آب نمای سفید و نوساز (حاجی والکو) را تماشا می‌کرد روزی همین جا به کشیش (منیدو) بر خورد، او عینک یک چشمی اش را بدو دست نگهداشته و مشغول خواندن سنگ نبشته بود.

«این آب نما بدست حاجی والکو پسر به ....»

کشیش با يك پياله مسی از آب چشمه نوشید و ضمن پاك کردن دهن با نگاهی که چندان خوش آیند نبود، دختر را تگریست و گفت:

— برزور، تو هم ازین آب بخور، بخور دخترم و بگو، خدا «حاجی-والکو» را بیا مرزدا!

نیکبختی، نیکبختی می‌آورد و بدبختی، بدبختی. هنوز سه ماه از مرگ حاجی والکو نگذشته بود که

(را دول) شوهر (گانایلا) هم از دنیا رفت. گانایلا شوهر مرده مانند سایه‌ی در صحن حویلی قدم می‌زد و او سری سیاهر نگش را سفید تر جلوه می‌داد.

درماند گیهای گانایلا کمترین رحمی در دل برزور نیفتند، او خود آنقدر درد می‌کشید که دیگر جایی برای همدردی با دیگران نداشت، کولی جوان، حالا به حرفهای که در روستا گفته میشد، دقت بیشتری می‌کرد، شاید یقین بخش می‌شد که او را به جان رسانده بود. و روح شوریده اش را چنان می‌لرزاند که هجوم توفان در ختان ده را تا آنکه روزی خبر یافت که واسیلچو باز می‌گردد.

و بدنبال آن شنید که با نیست عروسی با گانایلا بر می‌گردد او که آنهمه آوازه دروغ شنیده بود، این بار دردل احساس کرد که شایعه‌ی بایه نیست!!

آنوقت به این فکر افتاد که پیش (گانایلا) برود، خود را به روی این زن جوان بیندازد، صورتش را چنگ بزند، موهایش را بکند تا او را از پای در آرد! اما بیدرنگ در چنان موج نومیدی فرو رفت که نیروی خود را از دست داد، پس بی آنکه حرکتی از او سرزند، که دلهره اش را نشان بدهد، خویشتندار و خاموش بر جای ماند، سر را میان دستها گرفت و به زاری افتاد اشکها بر چهره تکیده اش فرور یخت، با خود گفت گناه گانایلا چیست؟ گانایلا

دختری بزرگزاده است، گانا یلا ثروتمند است، در حالیکه من جز کولی دختری نیستم! گذشته ازین چیز ها واسیلچو می‌تواند، این زن را بگیرد، آنگاه آندو برای هم ساخته شده اند، اما من باید پیش (گانایلا)

بروم، دستهای سپید و موهای بورش را نوازش کنم، روی سنگ-فرشها بیستم و باهای او را ببوسم کاشکی گانایلا با این خواسته‌مخا -

لفت نکند و او در را برویم نه بندد! سر اسر شتابناک است بخوابد، هر لحظه گمان میکرد، صدای سم اسبی را که روی سنگفرش های کوچه ده می‌تازد، می‌شنود صبح فردا از خانه بر آمد، بچه‌ی را روی روش داشت همچون شبی پیش می‌رفت، خودش هم نمی‌دانست به کجا می‌رود -
(لطفا ورق بزنید)

غ، صمیم

داستان یوسکی

داستان یوسکی

فئو دور میخائیلویچ داستایووسکی
داستان نویس بزرگ روسی در سال ۱۸۲۱ در
مسکو پایه عرصه هستی نهاد. وی فرزند
پزشک نظامی بود. این هنر مند تحصیلات
خویش را در رشته مهندسی درس پترزبورگ
پیش برد. ۱۸ ساله بود که پدرش توسط
د هقانان عاصی کشته شد. در ۲۱ سالگی
تحصیلات خود را پایان رسانید. درین موقع
است که فقر، گرسنگی و بینوا بی دامنگیرش
میکرد و مجبور شد به خاطر رفع گرسنگی به
نویسندگی بپردازد و قلم را وسیله معاش
خود قرار دهد.

داستان یوسکی نخستین داستانش را بنام
(مرد فقیر) نوشت و آنرا تقدیم هنر دوستان
کرد. این اثر به استقبال نهایت پر شور و گرم
مردم مواجه شد. و لی و قتی که نویسنده
دو مین اثر خویش را بنام «زن صاحبخانه»
شبهای سبید. به وجود آورد علی الرغم اثر
او لی به نفرت شدید خوانندگان رو بسرو
گردید و این رو یداد هنر مند جیره دست را
که در آغاز شهرت قرار داشت دلسرد کرد.
ازین جاست که به جمعیت آزادی خواهان
پیوست و فعالیت های سیاسی خود را شروع
کرد.

در سال ۱۹۸۴ وی به جرم قیام بر ضد
سلطنت و مخالفت با کلیسا دستگیر و محکوم
به اعدام گردید اما ازین جرم بطور معجزه
آسا امان یافت و حکم اعدام به ۴ سال
تبعید در سیبری تبدیل یافت. درین موقع
دوران سخت راسبری کرد و روح و جسم
هنر مند متاثر و متالم گشت. ز مانیکه از
تبعید آزاد شد در جنگی از ارتش سیبری
بخدمت پذیرفته شد. در همان دوره بابیو

کرد و نه دلسوزی. غم و درد چنان
روح او را آزوده بود که دیگر هیچ
احساسی تکانش نمیداد به سوی
دشت سرازیر شد. گویی دستی
نا پیدا او را رهنمایی می کرد. کور
کورانه اطاعت میکرد.

پس از آن همه بیاد می آید ند
که بژورا نزدیکی صخره بلندی که
تنها میان کوهستان پرافرشته است
دیده اند. او همچنان فرزندش را به
پشتاره داشت.

و از همان سرا شیبی می رفت که رود
خانه مار. پیچی پا بین می رفت و
باز پس از آن زمانی که تاریکی بر
جنگل ها افتاد و دره ها را سیاهی
گرفت. تنی چند او را دیدند که
روی صخره پی رفت که بالای گرداب
(کوک) بود. بی حرکت آنجا نشستند

خم شد. زانو ها را بغل گرفت. و
به آبهای تیره و سرد منحاك چشم
دوخت. باز هم تاریکی بر تاریکی
افزود. تا آنجا که دیگر کسی نماند
که بتواند او را به بینید.

بژورا همچنان بر روی تخته سنگ
با سر تهی و چشمان پرده گرفته
باقی ماند. دیگر نه آب را می دید
و نه صدای شرشر آنرا می شنید.

ناگهان کودک روی دو شش به گریه
افتاد. بژورا لرزید دلهره پی که در او
آشپانه کرده بود و مثل گلوله
سینه اش را گرفته بود ترکید و سیل

اشکش سرد زیر شد. با این گریستن
احساس کرد باری از روی دلش بر
داشته می شود تاریکی های شبانه
در برابر دید گانش از هم می
شکافت و آب روشن شده بود.
صاف و آرام همانند بلور آب در
زرفای خود آسمان آبی و ابر های
سفید را منعکس می کرد. آنگاه بود
که درین ورطه رخشنده دو تصویری
شناور گشت. صورت او. درکنار
واسیلچو. او همچنان جوان است.
زیبا است و لبخند زنان به او نگاه
می کند.

حالا. بژورا. شادمانه نگاه
خویش را به این تصویر میدوزد به
نوبه خود لبخند می زند. بیشتر و
بیشتر به روی آبها خم میشود...
دیگر هیچگاه کسی او را ندید.
(ختم)

ناگهان صدای شیون زنی که می
گریست و تا آن سوی ده می دوید
به گوشش رسید. بژورا بخود
لرزید. زیرا این فریاد از خانه واد
سیلچو می برآمد و این مادر واسیلچو
بود که گریه می کرد. گولی جوان
دچار سر سام شد و زانوایش
لرزید. به زحمت توانست خود را
به خانه برساند و کنار حصارش
بنشیند. از آنجا او می توانست
اشخاصی را که می گذشتند ببیند و
بگوش خود. غوغای آنها را بشنود
بی آنکه حرفهای که باهم می زدند
تشخیص دهد مدت زمانی گذشت
تا او توانست. چنانکه پنداری خواب
می بیند. صدای بلند کشیش
(منیدو) را بشنود. وی خطاب به
خادم کلیسا می گفت:

— خواست خداست. خواست —
خداست. ما نمیدانیم چه سرنوشتی
در کمین ماست. بشر همین است.
ما همین ظریفی است که با کمترین
تکانی می شکند. (حاجی والکو) را
به بین دامادش «راول» را به بین.
هر دو از بین رفتند تا آنکه نوبت
به واسیلچو رسید. کوآن اسپهای
قشنگ! کو آن معاشرات نیکو...
همه ماند و او رفت.

اسب و کلاه پوست اش را به ده
آوردند و می گویند در «بلوستان»
کشته شده است. خواست خداست
همه چیز خواست اوست!

این حرفها. آنچه را بژورا بو —
برده بود. تایید میکرد. حالا چند
لحظه دیگر روی چهره نشسته بود.
هرگز قادر نبود. بیاد آورد. عاقبت
بر خاست و برای خروج از ده.
نزدیکترین راه را بر گزید روز های
آغاز بهار بود و دشت ها سر سبز
می شد کوهستانهای مقابل او. از
انوار آفتاب غروب ازغوانی رنگ
شده بود. بژورا از کورستان گذشت
و در میان قبر های که شعله شمع بر
آنها می سوخت. چشمش به
(گانایلا) افتاد. گانایلا گریه نمیکرد
هیچکاری نمی کرد. ولی مثل
صلیبی در میان آن صلیبهای سیاه
راست ایستاده بود. بژورا. ازدیدار
او نه احساس خوشحالی بد خواهانه

فقیری از دواج کرد.
داستان یوسکی بعد ازین تاریخ مجدداً
حیات نویسنده و تخلیق آثار هنری
ریالیستی آغاز کرد. خاطرات خانه اموات.
سیس «یادداشت های زیرزمینی» که باورترین
نمونه از آثار ریالیسم او است در میدان
ادب بر آمد و بایزیرائی عمو می شهرت
نویسنده دوباره سخت بالا گرفت. و بخصوص
زمانیکه کتاب «جن زدگان» وی انتشار یافت
افتخارش به اوج کمال رسید و از بو لی که
به کف آورد توان آنرا دریافت که به روس
برگردد. او قتی که به روسیه برگشت
شاهکار بی نظیری را بنام «برادران کازان»
امازوف. برشته تحریر درآورد و بدین ترتیب
با تخلیق دیگر آثار متعدد و متنوع شهرت
بین المللی یافت داستان یوسکی در ۱۸۸۱
جهان درگذشت ولی آثار گرانبهائی
او را برای همیشه جاویدانه نگه داشت.

است موفق مشروط به اینکه در پیاده کردن
یک اثر کلاسیک به روش تیاتر آزاد امروزی
توجه بیشتر میگردد چه در آثار کلاسیک
ابعاد زمان. مکان. علیت و زبان یا نحو
و کار برد بیان به وسیله گرکتر ارزش اساس
دارد و در واقع پایه یک اثر کلاسیک به شمار
میاید در حالیکه دراین نمایش دو بعد زمان
و مکان به شیوه امروزی بن تیاتر در نمایش
کار گرفته شده و به عنوان نشانه ای فاصله
های لازم میان دو زمان و دو مکان متفاوت از هم
نمایش زن ایده آل را به افغان ننداری تیرید
وجود ندارد.

میگویم و امید داریم این موسسه در به
آوردن آثار شناخته شده جهانی باز هم موفقتر
از این باشد.

بقیه صفحه ۶ زن ایده آل

طوبی حساب شده و پردر خشت است و پایاو
حبیبه عسکر نیز به خوبی قالب نقش خود را
یافته و در آن فرو رفته اند.

لباس و دیكور كه باتوجه به خصوصیت
های زمان و قوع حوادث نمایش و محل آن
تیه شده ارزش نمایش را بلند میبرد و
تلفات کم را در القای مفاهیم کمک میکند. هم
چنین اجزای نمایش با پیوست منطقی بیشتر
از دیگر نمایش های افغان ننداری در آشنایی
به تیاتر امروزی یں مدد دهی میکند.
با آنچه گفته آمد نمایش زن ایده آل نمایشی

این تابلوی مینا توری نشان‌دهنده شبان بچه رو ستاندیست با رسته از گوسفندان در فصل بهار

از وصایای طبی...

وجود و محیط بکلی آگاه بوده و هر دو را برای مردم مهم و سودمند خوانده است.

مدیر مسوول : راحله راسخ خرمی
معاون : محمد ز مان نیکرای
آمر چاپ علی محمد عثمان زاده
آدرس: انصاری واپ جوار ریاست
مطابع دولتی - کابل

تلفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
تلفون توزیع و شکایات ۲۶۸۵۹
تلفون ارتباطی ژوندون ۲۱
سویچورد مطابع دولتی ۲۶۸۵۱

دولتی مطبعه

ابن سینا تو صیه نموده که خانه طرزی ساخته شود و یا انتخاب گردد که نورخورشید در آن راه داشته باشد و نیز تصفیه آب را بخاطر عاری شدن از مکر و بهای مضره تو صیه نموده و دستور داده است که آب نوشیدنی از صافی گذشتا نده شود و بهتر آن که جوش داده شود.

در مورد آبهای معدنی شیخ را عقیده بر آن بوده که چنین آبها برای سلامت آدمی بسیار مفید است و در کتاب اول قانون اطلاعاتی درین مورد و تصفیه آب هنگام مسافرت داده است.

فیلسوف متبحر و دانشمند بزرگ مشرق زمین از اهمیت حفظ الصحه

کسی ام من؟

چه کاره ام؟

عاشقم من! عاشقم!

ز سر تا پا -

بکلی -

عشقم و معبتم.

من آب نوشیده ام

ز چشمه صداقت

تدریس نموده اند

مرا درس محبت

در باره محبت

پند گرفتم مختلف

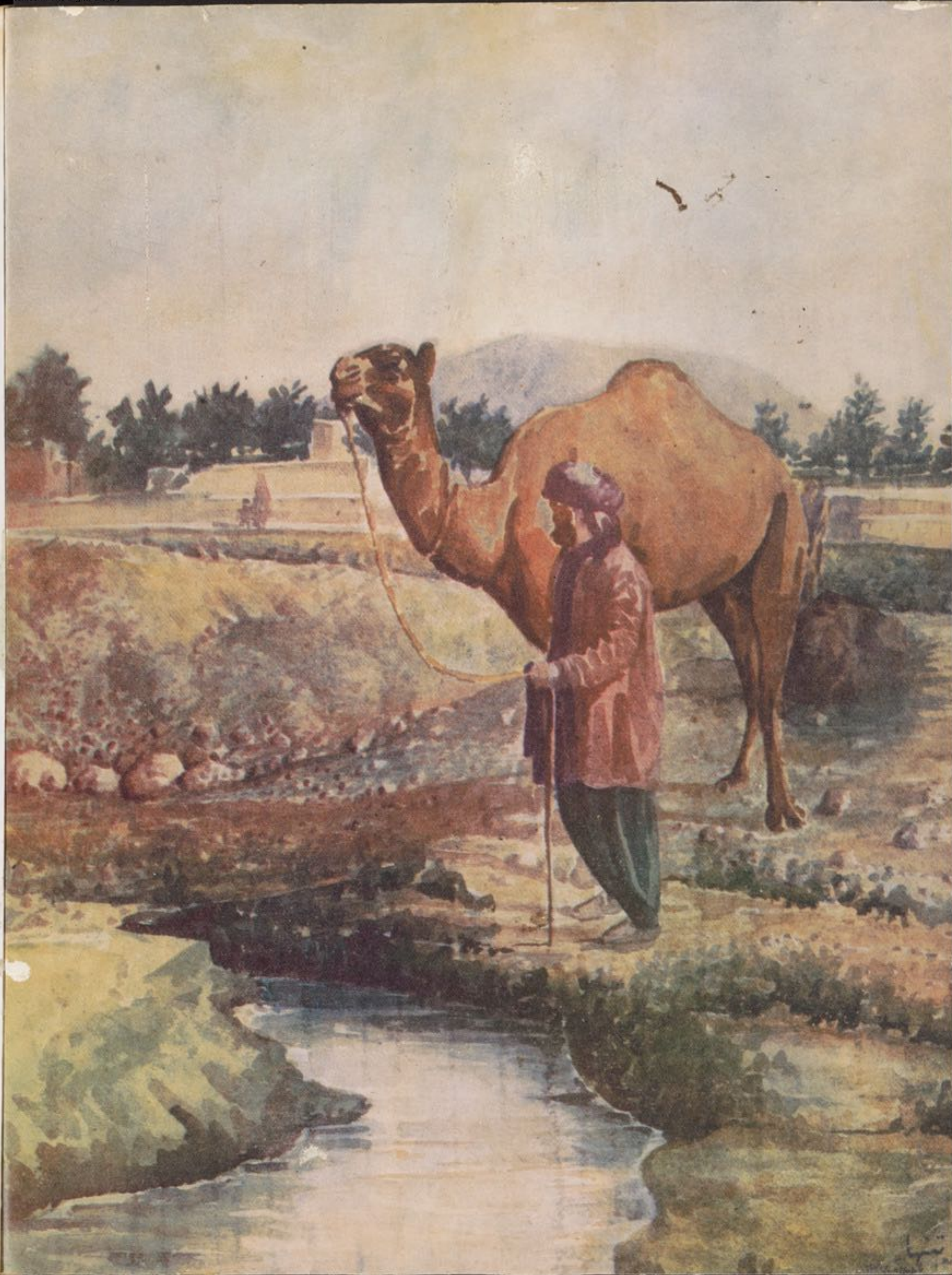
پند گرفتم گوناگون

نام استادان من

خسرو - فرهاد و مجنون

از: شاهین (فاضل)

من

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library